

**OBČESTVO,
STARŠI
IN KRST OTROKA**

Koper 1995

druga, dopolnjena izdaja

OBČESTVO,
STARŠI
IN KRST OTROKA

kateheze
druga, dopolnjena izdaja

KOPER 1995

NA POT

Zakramenti so vidna znamenje nevidne milosti, ki jih je postavil Jezus Kristus v naše posvečenje. Med vsemi zakramenti je človeku, ki hoče biti kristjan, najbolj potreben krst.

Že od najstarejših časov je Cerkev krščevala otroke krščanskih staršev. Ti še niso sposobni osebnega dejanja vere, zato se krščujejo v veri cerkvene skupnosti, zlasti njihovih staršev. Za krst izven smrtne nevarnosti mora imeti krstitelj moralno gotovost, da bo otrok vzgajan v krščanskem duhu.

Zadnji koncil je močno naglasil pomembno vlogo vsakega vernika v Cerkvi. Liturgična prenova zato govori o dejavnem sodelovanju vernikov pri svetih obredih. Ta načela upošteva tudi obnovljeni krstni obred. Danes povsod opažamo upadanje verske zavesti. Pri starših, ki priglašajo svoje otroke za krst, najdemo zelo različne stopnje vernosti: eni dosledno živijo po svoji veri in se udeležujejo občestvenih pobožnosti, drugi so bolj mlačni, tretji nekje na robu, četrti pa so pretežno brez vere, a se bolj pod vplivom starih staršev in drugih sorodnikov napotijo v župnišče, da priglase svoje otroke za krst. Zato se vedno bolj čuti potreba po srečanjih z verskim poukom, katehumenatom staršev pred krstom otroka. Srečanja naj bi staršem pomagala, da bi se versko osvestili, spoznali pomembnost krsta in naloge, ki jih s krstom otroka sprejmejo.

Pastoralna potreba narekuje številnejša srečanja s starši in botri krščencev. Temu cilju služi teh osemnajst katehez. Vsak pastoralni delavec bo izbral tiste, ki ljudem bolj ustrezajo.

Prizadevnosti sestavljalcev naj sledi resno delo pastoralnih delavcev. Brez osebnega dela, vživljanja in premišljevanja bodo osnutki ostali mrtva črka. Bog daj, da bi vse odgovorne spodbudili k temeljitejši pripravi staršev in širšega krščanskega občestva na krst otrok. Tako bodo dosegli svoj cilj.

Pripravil Pastoralni svet koprške škofije.

Izdala škofija Koper za interno uporabo pastoralnih delavcev.

Odgovarja Renato Podbersič, generalni vikar.

Prelom teksta in oblikovanje strani Lojze Furlan.

Tisk Birografika BORI, Izola.

Koper 1995

VSEBINA

NA POT	3
VSEBINA	5
NEKATERA IZHODIŠČA KRSTNE PASTORALE	7

prvi del

I. CILJI, SESTAVINE IN STOPNJE KRSTNEGA PROGRAMA	11
II. METODOLOGIJA	17
III. TEŽJA VPRAŠANJA	23
IV. POGOJI IN DELO ZA RAST KRSTNE ZAVESTI	25

UVODNO SREČANJE S STARŠI, KI ŽELIJO KRSTITI OTROKA	28
--	----

1. KAKŠNA NAJ BOSTA ZAKONCA, KI ŽELITA KRSTITI SVOJEGA OTROKA	35
2. KAKŠNA NAJ BI BILA DRUŽINA, V KATERI BO NOVOKRŠČENEC ŽIVEL	41
3. ZAKAJ KRST TER S KAKŠNIMI STARŠI	45
4. KRST IN NEKATERI NASTAVKI ZA VERO	51
5. KAJ POMENI BITI KRISTJAN	55
6. KRST ZAVEZA Z BOGOM	60
7. KRŠČEN V VERO STARŠEV	64
8. ŽIVLJENJE V OBČESTVU ODREŠENIH	70
9. VZGOJA ZA VERO MED PRIČAKOVANJEM OTROKA	73
10. VZGOJA ZA VERO PO ROJSTVU	80
11. KRSTNA ZNAMENJA	89
12. UVOD V KRSTNI OBRED	98
GLASBA IN PETJE PRI KRSTNEM OBREDU	104

ITINERARIJ Z "OBROBNIMI" STARŠI PRED KRSTOM

NJIHOVEGA OTROKA	115
1. KRSTILI BOMO	122
2. KDO VERUJE? KAJ PA VERA? KAJ POMENI "BITI VEREN?" . . .	130
3. KRŠČANSKA VERA	140
4. VERSKO ŽIVLJENJE V ŽUPNIJI IN ŠKOFIJI	152
5. V DRUŽINSKIH SLAVJIH SE PREPLETAJO VERSKE IN DRUŽABNE SESTAVINE	162
6. ČAS PO OTROKOVEM ROJSTVU	168

NEKATERA IZHODIŠČA KRSTNE PASTORALE

UVODNA POJASNILA

Leta 1978 je Škofijski pastoralni svet koprške škofije pripravil kateheze za starše ob krstu njihovega otroka z naslovom: *Občestvo, starši in krst otroka. Kateheze, Koper 1978*. Kateheze so bile sad pastoralnega tečaja 1976, ki je obravnaval problematiko krsta. Precej duhovnikov jih še danes uporablja.

Ob letošnjem pastoralnem tečaju se ponovno srečujemo z vprašanjem krstne pastorale. Tokrat bolj izostreno, saj je v zadnjih letih v vseh treh slovenskih škofijah prišlo do škofijskih zborovanj, ki so to vprašanje še bolj poudarila kot eno ključnih vsebin in kot dobro izhodišče za druga pastoralna vprašanja.

Škofijski pastoralni svet Koper je zato ponovno pristopil k vprašanju krstne pastorale. Odločil se je, da pripravi vrsto novih katehez, ki predstavljajo itinerarij z "obrobnimi" starši pred krstom njihovega otroka. Leta 1978 pripravljene kateheze pa ponatiskujemo, saj se nam zdijo še primerne tudi za današnji čas in za starše, ki so bolj tradicionalno cerkvenostno verni. Duhovnik (ali drug pastoralni delavec) bo znal času primerno prilagoditi tiste poudarke v katehezah, ki se mu zdijo danes nekoliko drugačni.

Prepričani smo, da te obogatene kateheze pomenijo korak naprej v našem gledanju na krstno pastoralo. Ta se namreč ob stiku z novim dogajanjem v naši družbi in našem demokratičnem svetu vedno jasneje zarisuje in zahteva od nas točnejše odgovore.

"Nekatera izhodišča krstne pastorale" preberimo in si jih osvojimo, preden pristopimo k uresničevanju krstnega programa. Prav tako na dekanijskih in območnih konferencah študirajmo, poglobljajmo in iščimo možnosti uresničevanja ter nove rešitve, zlasti ko gre za medžupnijsko pripravo staršev na krst otroka, za katero se odloča vedno večje število župnij.

prvi del

I. CILJI, SESTAVINE IN STOPNJE KRSTNEGA PROGRAMA

1. CILJI

Program, ki ga imate v rokah, noče biti skupek mrtvih načel, ampak želi izhajati iz navodil koncilske Cerkve glede pastorage zakramentov, ki naj postanejo **znamenje odrešilnega dogajanja**. Med zakramenti zavzema prvo in odločilno mesto sveti krst, temelj, na katerem gradimo svoje krščanstvo, vrata do življenja z Bogom in do božjega kraljestva.

Program ne želi govoriti o katehezi odraslih v pravem in razširjenem pomenu in tudi ne o pastoralni zakonci. Želi le pomagati, da postane **pastoralna krsta**, katere del je priprava na krst, **nenadomestljivo pastoralno sredstvo in pot osveščenja odraslih**, zlasti staršev, o bogastvu in zahtevah krščanskega življenja; **čas spreobračanja, temeljno izkustvo krščanstva, ponoven pregled lastnega življenja po veri**.

Pričujoči program je **le en vidik nenehnega poglobljanja krščanskega življenja**, ki je življenjska naloga vsakega kristjana; **ena od stopenj rasti v veri**, h kateri so starši poklicani na razne načine (npr. razgovori za starše, srečanja za zakonci, duhovne vaje itd.). Zato **noče nadomestiti drugih načinov** tega nenehnega poglobljanja, ampak želi uporabiti posebni čas otrokovega krsta, ki lahko predstavlja odlično priložnost za rast vere staršev in drugih v krščanskem občestvu.

V **ospredju** ni toliko otrok, krščanec, ampak **božje ljudstvo, Cerkev**, kateri pripada v najvišji meri priprava na krst in krščanska vzgoja (*Glej Sveti krst, Uvajanje v krščanstvo, 7*).

Krščansko občestvo, Cerkev, je v konkretnih danostih naših župnij lahko zelo abstrakten pojem, saj tega živega občestva večkrat ni. Zato govorijo ista navodila o božjem ljudstvu, ki ga sestavljajo starši, botri, sorodniki, prijatelji, znanci, sosedje in vsaj nekateri udje Cerkve v tistem kraju. Še konkretnije: **del božjega ljudstva**

Program kot pot osveščanja staršev, pregled lastnega življenja po veri, del nenehnega poglobljanja krščanskega življenja

V ospredju je božje ljudstvo, posebej starši

je lahko in more postati konkretna **skupina staršev** (botrov, prijateljev in znancev), ki želijo krstiti svoje otroke v določenem trenutku svojega življenja in življenja krščanskega občestva. Prav k taki skupini se v pretežni meri obrača ta program. Tako smemo upati, da izhaja iz naših resničnih potreb in možnosti.

2. SESTAVINE

Sestavine
krstnega
programa:
skupina,
skupnost,
liturgična in
paraliturgična
opravila,
kateheza

Vsebina programa izhaja iz navodil obrednika "Uvajanje odraslih v krščanstvo". Ta predvideva naslednje sestavine katehumenata, ki smo jih skušali vnesti v pričujoči predlog: skupina, skupnost, liturgična in paraliturgična opravila ter kateheza. Ne moremo govoriti o katehumenatu, kadar manjkajo te sestavine. Vrstni red bo včasih različen. Npr. z ozirom na skupino staršev bo včasih potrebna najprej kateheza, potem liturgično opravilo.

3. STOPNJE

A. PRVA STOPNJA: PRIJAVA OTROKA ZA KRST IN VPIS OTROKA V KNJIGO KATEHUMENOV

a. Prijava otroka za krst

Uvodno
srečanje naj
pomaga
ugotoviti
stanje
krščanskega
življenja
staršev

Prvemu stiku pastoralnega delavca s starši odgovarja prvi osnutek programa v obliki navodil in vprašanj, ki naj pastoralnemu delavcu pomagajo **ugotoviti stanje krščanskega življenja staršev**, kako je z njihovo vero in **kaj bi** prav ti starši **med pripravo najbolj potrebovali** za svojo versko poglobitev (Glej "Uvodno srečanje s starši, ki želijo krstiti otroka" in "Poskus ankete ob uvodnem srečanju s starši, ki želijo krstiti otroka"). Seveda je odvisna od tega prvega srečanja, če je le mogoče obeh staršev, določitev nadaljnje

vsebine katehumenata, ki pa bo morala **upoštevati skupino staršev** (vsaj po večjih župnijah) in ne le posamezne starše, oziroma starše enega otroka. Pri tem kolikor mogoče oblikujmo skupino s starši, ki res spadajo skupaj. Staršem želi to prvo srečanje pomagati do soočenja in spoznanja, kako je z njihovo vero, ugotoviti dejansko stanje in zbuditi zanimanje za nadaljnje poglobljanje ter rast v veri.

Pastoralni delavec mora skrbno in s poslušom **ugotoviti motive**, zaradi katerih dajejo starši krstiti svoje otroke; koliko so v njih življenjsko prisotne osnovne verske resnice; in na podlagi teh ugotovitev **sestaviti hierarhijo evangeljskih vrednot, ki jih bo oznanjal**. Motivi so pri različnih ljudeh različni. Če tega pri oznanjevanju ne upoštevamo, smo lahko zelo papirnati in neživljenjski, saj ljudje mnogokrat ne znajo izraziti, kar čutijo.

Verjetno nikoli **ne vpliva en sam motiv**, eden je pa dominanten. Večkrat prevladuje tradicionalizem, namesto motivov, ki izvirajo iz zrele, osebne vere.

Neka razlika v motivih za krst je med tradicionalnimi in mestnimi župnijami, oziroma župnijami, ki nastajajo na novo. V župnijah z močnejšo versko tradicijo krščujejo starši bolj iz socioloških nagibov (npr. ker je taka navada, ker tudi drugi krstijo, itd.). Kjer je manj tradicije, je odločitev staršev za krst lahko bolj osebna (ne pa nujno), čeprav je procentualno manj krstov.

V pripravi na krst zajamemo glede na motive zelo različno razpoložene starše, zato navodila novega obrednika, naj krstimo v skupnosti več otrok, da se s tem poudari občestvenost kristjanov, ne smemo razumeti tako, da bi vedno masovno krstili vse otroke istočasno. **Najvažnejše je, ozirati se na potrebe in zahteve katehumenata staršev**, in zato sprejeti krst njihovih otrok v okviru in času izvršene priprave staršev. Seveda je za tako ravnanje potrebno primerno dolgo zorenje javnega mnenja v Cerkvi in sprememba sedanjega mišljenja.

Mladi zakonci, ki pridejo k pripravi za krst, so v doživljanju svojega starševstva še posebej ob rojstvu prvega otroka, srečni, to je, v neki evforiji, in zato odprti za določen krstni program. Ta ugodni trenutek moremo uporabiti za oznanjevanje božje besede in za prečiščevanje motivov (Obširneje o motivih glej "Uvodno

Skrbno in s poslušom ugotoviti motive staršev za krst otroka

Prečiščevanje motivov pri pastoralnih delavcih in laikih

srečanje s starši, ki želijo krstiti otroka", 3-5, in "Poskus ankete ob uvodnem srečanju s starši, ki želijo krstiti otroka", 18-20).

Prečiščevanje motivov za krst pri pastoralnih delavcih in laikih ima dva vidika:

aa. Prečiščevanje gledanja pri pastoralnih delavcih, ki je v tem, da se znebimo gledanja na krst kot zgolj reševanje vzgojnih problemov, ter **poudarjamo krščansko vzgojo in vstajenjski vidik**, ki obsega odgovorno vključevanje staršev v krščansko življenje prek cerkvenega občestva.

bb. Oblikovanje mentalitete pri pastoralnih delavcih in vseh kristjanih, da je treba vključevati v pripravo staršev in družin na krst **ekipe odgovornih laikov**, ki bodo ne samo prevzeli breme odgovornosti z ramen duhovnika, ampak predvsem predstavljali Cerkev kot živ in odgovoren organizem, ki dobiva svojo moč in življenje po krstu.

b. Vpis otroka v knjigo katehumenov

Vpis otroka med pripravnike na krst

Temu prvemu pripravljanju staršev njihovega otroka naj bi sledil morebiten vpis otroka v knjigo katehumenov (Glej "Uvodno srečanje s starši, ki želijo krstiti otroka", 7). Moremo pa ta vpis opraviti tudi ob uvodnem srečanju.

B. DRUGA STOPNJA: PRVO OZNANILO STARŠEM NA PODLAGI "ANTROPOLOŠKIH" TEM (PREDKATEHUMENAT)

Skupina antropoloških tem za starše, ki so bolj ali manj oddaljeni od vere

Pred očmi moramo imeti starše, ki so po svojem načinu življenja bolj ali manj oddaljeni od vere in življenja po veri, pa vendar želijo otroka krstiti in izpolnjujejo nekatere, čeprav minimalne pogoje za krst.

S takimi starši večkrat ni mogoče vzpostaviti takoj globljega verskega pogovora, dialogov v smislu prave kateheze, zato je morda edina pot, ki naj bi jo z njimi prehodili, **pot njihovega življenja**, kolikor mogoče **v luči vzgojnih načel, zdrave človečnosti**, ki odpira vrata do verskega in krščanskega gledanja na življenje.

Takim staršem odgovarjajo prvi štirje predlogi za pogovor:

1. Kakšna naj bosta zakonca, ki želita krstiti svojega otroka;
2. Kakšna naj bi bila družina, v kateri bo novokrščenec živel;
3. Zakaj krst ter s kakšnimi starši;
4. Krst in nekateri nastavki za vero.

Pastoralni delavec se bo med temi štirimi temami odločil za **toliko in tiste** izmed njih, **ki najbolj ustrezajo skupini staršev ali posameznim staršem**, ki jih ima pred seboj. Lahko bo te prve teme kombiniral med seboj in z drugimi, ki so bolj verskega značaja. Pri tej izbiri ne precenjujmo sposobnosti vernikov za sprejemanje verskih tem, saj niso vedno "prepričani kristjani"; po drugi strani pa jih tudi ne podcenjujmo. **Izhajajmo čimbolj iz resničnega stanja.**

Besedila niso dokončna. Želijo spodbujati lastno ustvarjalnost, zato se jih ne držimo suženjsko. Iz njih si izpišemo točke, podčrtajmo, pre naredimo načrt srečanja, dopolnimo.

C. TRETJA STOPNJA: CELOTNO KRŠČANSKO OZNANILO ALI KATEHEZA (KATEHUMENAT)

Za verne starše bo po prijavi otroka za krst in po morebitnem vpisu v knjigo katehumenov, to druga stopnja. Ta obsega katehezo in uvajanje ter spoznavanje krstnega obreda in zakramentalnih znamenj.

Naslednje **teme** so bolj **katehetskega značaja**:

5. Kaj pomeni biti kristjan;
6. Krst zaveza z Bogom;
7. Krščen v vero staršev;
8. Življenje v občestvu odrešenih.

Neposredno uvajanje v krst, spoznavanje krstnega obreda in zakramentalnih znamenj vsebujejo naslednje teme:

11. Krstna znamenja;
12. Uvod v krstni obred.

Nekoliko izven tega konteksta, vendar pomembni sta temi vzgojnega značaja:

9. Vzgoja za vero med pričakovanjem otroka;

**Skupina
katehez
osrednjega
pomena**

10. Vzgoja za vero po rojstvu.

Prav gotovo in najkasneje na tej stopnji (nekaj že prej), morajo poleg kateheze priti do izraza tudi druge sestavine katehumenata, zlasti liturgična sli paraliturgična opravila.

Č. ČETRTA STOPNJA: NEPOSREDNA DUHOVNA PRIPRAVA STARŠEV (OČIŠČEVANJE IN RAZSVETLJEVANJE)

Neposredna duhovna priprava staršev: duhovne vaje in podobno

Namenjena je **zadnji duhovni pripravi staršev** na zakrament krsta njihovih otrok. Ta priprava so lahko duhovne vaje v medžupnijskem, področnem ali župnijskem obsegu, osredotočene na obnovo lastnega krsta; lahko je to devetdnevna ali tridnevna pred krstom, zlasti še, če je ta ob pomembnejših praznikih. V bistvu gre za bolj intenzivno duhovno pripravo na krst, ki je kateheza sama ne more nuditi.

Ugotovitev pripravljenosti staršev in morebitna predstavitev župnijski skupnosti

Na tej stopnji krstnega programa se moramo **ozirati na krajevne in medžupnijske potrebe in možnosti**. Vsekakor je treba pokazati pri tem čut za potrebe današnjega človeka, izkoristiti dane možnosti, pokazati več iznajdljivosti in poguma v iskanju novih poti.

Na tem mestu in ne prej!, ugotovimo, kateri starši so pripravljeni za krst otroka in kdaj bo ta krst. Če je primerno, naj bi sledilo **predstavljanje staršev in otrok župnijski skupnosti** v okviru nedeljskega bogoslužja, pri katerem je zbrana župnijska skupnost. Tako prestopi krst otroka zgolj privatne okvirje in postane skupna zadeva vseh kristjanov. To je velikega pomena za župnijsko skupnost, saj je vera osebno in občestveno dejanje, skrb in naloga.

D. PETA STOPNJA: ZADNJE OBDOBJE PRED KRSTOM (OBDOBJE MISTAGOGIJE)

Zadnje odločitve in vključevanje v apostolat

To je **čas krščanske prakse** in zbiranja sadov, stikov in tesnejše povezave z občestvom vernikov.

Starši naj bi v tem obdobju še enkrat **temeljito razmislili svoje mesto v skupnosti kristjanov** in v luči svojega krščanskega poklica

staršev tudi svoje mesto apostolov v tej skupnosti. Pastoralni delavci naj staršem **nakažejo možnosti njihovega delovanja v okviru župnijske skupnosti**, v skladu z njihovimi darovi, kakor jih našteva koncilski odlok o laiškem apostolatu v 11. členu: svetovanje in pomoč mladini, pomoč zaročencem, pomoč pri poučevanju krščanskega nauka, podpora zakoncem in družinam, ki so v gmotni ali nravni stiski, delo s starimi ljudmi, osamljenimi, itd.

Na tej stopnji naj bi starši tudi **dejavnije sodelovali pri bogoslužju**, kjer se shaja župnijska družina kristjanov, in tako pokazali povezavo med življenjem in vero, ki se zliva v češčenje Boga.

Razen naštetih možnih oblik krščanske prakse je tudi **pomembno gojiti sorodstvene in prijateljske vezi**, k čemur pripomore tudi botrstvo. Priložnost vzpostaviti že zrahljane sorodstvene in podobne človeške vezi je ob krstu zelo velika in je ne bi smeli zanemarjati. Isto velja za **ponovno vzpostavitev duhovnih vezi s Cerkvijo**, kadar so bile pri posameznikih pretrgane in jih otrokov krst pomaga ob resni pripravi obnoviti.

Te in druge oblike krščanske prakse v tem zadnjem obdobju pred krstom bodo pripomogle, da ne bo **poudarek** krsta na zunanostih in zgolj materialnih pripravah, ampak **na duhovnem dogajanju**, spreobračanju, verski rasti in udejstvovanju v praktični krščanski ljubezni.

II. METODOLOGIJA

1. METODA

Teme tega programa so razdeljene na "antropološke" in "krščanske" ali "verske". Pri srečanju s starši je ta razdelitev v tem pomenu skoraj nepomembna, zato bomo morali ta dva vidika večkrat tudi razložiti ali poudariti bolj enega na račun drugega.

**Prožnost in
iznajdljivost
pri
uresničevanju
krstnega
programa ter
sodobna
načela
skupinskega
raziskovanja**

Vsako srečanje s starši krščencev naj postane skupinsko iskanje, ne pa predavanje. Osnutki katehez so le pripomoček, kaži pot pri tem iskanju, ne pa nadomestilo iskanja.

Pri tem skupinskem raziskovanju uporabljamo tudi **sodobno govorico**, kot je npr. govorica audiovizualnih sredstev: diapozitivov, problemskih ali simbolnih slik, filmov, skic itd. Vse to naj bo **prepleteno in obogateno s pričevanjem življenja**.

Srečanje naj ne traja več kot 80 minut. Poteka naj po načelih skupinske dinamike.

Že pri uvodnem srečanju to je pri prijavi krsta otroka, skušajmo doseči, da bosta na srečanje prihajala oba, oče in mati, ne le mati. To dosežemo z osveščanjem o pomembnosti teh srečanj in enkratni priložnosti, ne pa s pritiskom ali prisilo (npr. "drugače vam ne krstim otroka").

Merilo za določitev dneva krsta naj bo pripravljenost ali verska zrelost staršev

Kdaj naj bo krst v župniji? Tu so razne možnosti, pač z ozirom na resnične potrebe in konkretne možnosti:

1. Večje župnije naj bi izdelale **stalen urnik katehumenata** (trikrat, štirikrat ali večkrat na leto). Kolikor je mogoče, naj bi krst osredotočili okrog središčnih praznikov ali "svetih časov", kot so velika noč, binkošti, advent z božičem, župnijski praznik itd. Tako pride bolj do izraza vsebina krsta (velikonočna skrivnost), ki je izrazito verskega, duhovnega značaja, kar prazniki najlepše uokvirijo in potrdijo.

2. Manjše župnije naj pri odločitvi urnika vodijo načela potrebnosti, konkretnih možnosti, temeljitejše priprave oziroma katehumenata.

Vsekakor se moramo pri tem izogniti nevarnosti, da bi katehumenat postal rutina in navada. **Merilo naj bo vedno pripravljenost oziroma verska zrelost staršev** za krst otroka, in ne drugi postranski razlogi.

3. Majhne župnije, ki so tudi geografsko povezane, bodo morda začutile potrebo, da bi katehumenat uredile medžupnijsko, po dogovorjenem urniku. V tem primeru bo ekipa medžupnijska.

2. CENTER IN EKIPA

V okviru škofije ali območja ali nekaj območij skupaj naj bi začeli misliti na CENTER ZA KATEHUMENAT.

Cilji tega centra bi bili: oživiti, usmerjati in voditi ustanovo katehumenata za odrasle v vseh možnih oblikah: za starše krščencev, za pripravo na zakon, za vse, ki se želijo z vero srečati itd.

Naloga centra: študirati konkretne možnosti za katehumenat v naših razmerah; študirati problematiko katehumenata z vsebinskega in metodološkega vidika; pomagati pri nastajanju ekip za katehumenat in jih usmerjati pri njihovem delu; oblikovati ekipe z ozirom na vsebino in metodo; posredovati potrebna sredstva in pripomočke (npr. literaturo, audiovizualna sredstva itd.), urejati delo na terenu in podobno.

Člani centra naj bi bili osveščeni laiki (izobraženci, predstavniki mladine, predstavnik staršev ali zakonski par), pastoralni delavci (katehistinja, duhovnik). Pogoji naj bi bila sposobnost za to delo in čut odgovornosti v Cerkvi, ob upoštevanju darov posameznika.

V sklopu centra naj bi bila EKIPA ZA KATEHUMENAT. Ta naj bi upoštevala prostovoljce (karizmatike) z različnih pastoralnih območij. Ti bi sčasoma postali referenti za katehumenat ter animatorji v svojih dekanijah ali območjih.

Naloga ekipe naj bi bila, da prek centra in v sodelovanju z njimi študira problematiko in konkretne možnosti za katehumenat pri nas (tudi katehumenat za starše ob krstu otrok), in daje pobudo za tovrstno delo.

Referent v dekaniji ali na območju bi povezoval **dekanijsko ali območno ekipo** za katehumenat, ki naj bi skrbel za to delo na območju ali v dekaniji, ter bi bila pastoralnim delavcem v pomoč pri oživljanju ustanove katehumenata v posameznih župnijah.

Ekipa naj bi bila **sad in izraz Cerkve**. Po možnosti in perspektivi naj bi jo sestavljali laiki in pastoralni delavci.

Center za katehumenat za oživljanje, usmerjanje in vodenje katehumenata v vseh možnih oblikah

Ekipa za katehumenat, študira in daje pobude

Naloge ekipe
za
katehumenat

Ekipa bi skrbela tudi za duhovne vaje za starše (in botre), pred otrokovim rojstvom in po njem. Duhovne vaje bi imele razne namene in zato bi jih izvedli na te načine:

1. Prva oblika - za tiste zakonce in starše, ki so **sposobni "dokončne" odločitve** za krščansko življenje, ki obsega tudi sprejetje odgovornosti v Cerkvi in razvijanje lastnega načina apostolata, h kateremu jih kliče poklic poročenih.

2. Druga oblika - za tiste starše, ki bi bili **pripravljeni svoje krščansko življenje poglobiti**, ker so se kot odrasli za to odločili; vendar pa bi to poglobljanje vodilo pretežno v apostolat.

3. Tretja oblika - neke vrste **pripravljalni "tečaji"** ali dnevi izbranosti, ki bi pripravljali na možnost življenjske odločitve za krščanstvo.

3. ČAS PRIPRAVE ALI KATEHUMENATA

Za doseg primernih sadov katehumenata staršev ob krstu otroka, je potrebno **izbrati primeren čas**.

Čas priprave
ali
katehumenata
razširjen na
obdobje pred
in po rojstvu

Najbolj primeren čas ni takoj po otrokovem rojstvu, ko je zlasti mati še zelo zaposlena z nego otroka in ji je težko najti kakšno pristo uro pa tudi varstvo za otroka.

Zato naj bi čas katehumenata postopoma, z osveščanjem vseh odgovornih in zainteresiranih prenesli **delno na obdobje pred rojstvom** otroka, to je, na čas nosečnosti, ko so starši že po procesih pričakovanja otroka bolj dojemljivi tudi za verski pogovor v zvezi z njim. To je njihov milostni čas, ko jim Bog govori tudi po pričakovanju otroka, še posebej ko gre za prvega. Nekoliko več časa imamo pa tudi že sedaj, ko krstimo otroke nekaj mesecev po rojstvu.

Kar zadeva čas, je treba upoštevati tudi **druge težave**, kot so zaposlitev staršev, varstvo, oddaljenost od kraja katehumenata, zdravstveno stanje staršev itd. Načela teh izjem ne morejo upoštevati, mora pa jih pastoralni delavec, vendar tako, da so izjeme

zares izjeme in da ne bomo zaradi teh izjemnih primerov opuščali katehumenata.

Če hočemo, da bo postala priprava pred krstom katehumenat, mora biti tudi **primerno dolga**. Z enkratno pripravo nismo naredili veliko več kot le informirali starše o nekaterih (tehničnih) stvareh v zvezi s krstom njihovega otroka. Če je približno pet srečanj, smemo že govoriti o katehumenatu, zlasti če so urejena po zgoraj omenjenih načelih in upoštevajo sestavine pravega katehumenata.

Seveda prehod od sedanjega edinega srečanja staršev, kakor je še marsikje, na večkratno ali petkratno srečanje, ne bo možen čez noč in tudi ne povsod enako hitro. Vendar je predlog jasen: naj bo dovolj takih srečanj, da postanejo in omogočijo staršem pravi katehumenat.

Število srečanj naj bi postopno povečevali. Vprašanje naj bi reševali na območni ravni in ne le župnijsko, ker je drugače obsojeno na neuspeh in bo takšna praksa povzročila nerazumevanje pri vernikih, ki niso pripravljene na poglobljanje krščanskega življenja, ker ga vzamejo bolj na lahkno.

VRSTNI RED POSTOPNEGA UVAJANJA STARŠEV OB KRSTU OTROKA:

a. Najprej se moramo **spremeniti pastoralni delavci** sami k miselnosti o potrebi katehumenata staršev. V ta namen študirajmo in premišljujmo cerkvene listine, ki govorijo o katehumenatu in o prenosu poudarka v pastoralni od otrok na odrasle. Premišljujmo vsebinsko bogate uvode v obrednike zakramentov sv. krsta in v obrednik "Uvajanje odraslih v krščanstvo"; knjižice slovenske pastoralne prenov; študirajmo primerno tovrstno domačo in tujo literaturo.

Kako pristopiti k uresničevanju programa

b. Nato ter istočasno **zorimo miselnost pri vernikih** s pomočjo raznovrstnega oznanjevanja, od pridige do kateheze in raznih srečanj za mlade in odrasle. Posebej še spreminjajmo miselnost z verskim tiskom in audiovizualnimi sredstvi in to načrtno, dogoročno in sistematično, ne le občasno ter priložnostno.

Nekatere škofijske pobude za uresničevanje načrta katehumenata

c. **Enotno planirajmo na medžupnijski ravni** število srečanj, okvirno vsebino, metodološki pristop (tudi prvi dve točki naj se izvajata na tej ravni).

č. S pomočjo študija konkretnih razmer, možnosti ter analize opravljenega dela, **postopno podaljšujemo katehumenat** glede na čas in ga poglobljajmo glede na intenzivnost.

Morda bi kazalo za začetek zastaviti nekatere **škofijske pobude**:

aa. V tem delovnem letu naj bi posvetili temu vprašanju nekaj delovnih srečanj na dekaniji ali območni ravni. Obsegala naj bi predstavitev tega programa in študij konkretne uresnitve v konkretni dekaniji oziroma območju.

bb. Čimprej je treba določiti smeri, preko katerih bo potekalo osveščenje vernikov: kdaj bi o tem pridigali, koliko srečanj za mladino, zakonce in starše posvetiti temu vprašanju, kako vnesti to v župnijske svete, verski tisk (Družina, Cerkev v sedanjem svetu itd.), diapozitive ipd.

cc. Povsod naj bi prešli takoj na **minimalno prakso**, da se pred krstom srečamo enkrat s posameznimi starši, da imamo najmanj tri skupinska srečanja in nato krstni obred.

Kjer je količjak možno, naj bi začeli še z drugimi sestavinami tega programa ali še s čim boljšim, česar tukaj ni.

4. KRAJ PRIPRAVE ALI KATEHUMENATA

Elastičnost v izbiri kraja uresničevanja krstnega programa

Nakazani krstni program zahteva **primerne pogoje za normalen potek**, torej tudi primeren kraj in druge zunanje pogoje. Vse to je morda v največji meri na razpolago v cerkvenih prostorih, če so le primerni in ustvarjajo ugodno okolje za katehumenatsko vzdušje. Del tega je tudi odložitev "uradne" drže pri pastoralnem delavcu.

Na domu naj bo ta priprava, če starši to izrečno želijo. Pastoralna korist te priprave je v tem, da se v krstno dogajanje vključi cela družina, morda bolj, kakor če je ta priprava izven doma (ni pa nujno). Tako je možno poglobiti zavest odgovornosti vseh članov

za otroka, ki bo krščen in bo kot krščenec odraščal v tej družini; poglobiti zavest krsta pri celotni družini, kar je težje doseči pri skupnem, župnijsko organiziranem katehumenatu. V tem primeru naj domača priprava poteka brez raznih zunanjih motenj (vrtenje okrog dojenčka, pretirana postrežba itd.) in v obliki pogovora.

III. TEŽJA VPRAŠANJA

1. BOTRI

Naloga botra ni nikoli večja od naloge staršev. Boter naj bo **priča in porok vere** ter spreobrnjenja svojega varovanca, obenem pa očetovski voditelj v krščansko življenje. Varovanca naj **uvaja v občestvo Cerkev** in mu odkriva navade in nravi božjega ljudstva. Boter sam od sebe nič ne pomeni. Njegov pomen je v tem, da **predstavlja Cerkev**, božjo družino, kateri sam pripada kot živi član.

Načela za
ovrednotenje
botrstva

Dobre botre je treba iskati in jih za njihovo botrstvo vzgajati.

Nekatere smernice za vzgojo botrov:

a. Vsaj enkrat na leto posvetiti nedeljski nagovor vprašanju botrstva, da bo v celotno občestvo prišlo prepričanje, da je biti boter nekaj važnega in ne le gola formalnost.

b. Večkrat razlagati in priporočati zlasti v osebnem razgovoru s posameznimi starši, naj bo boter iz domače župnije, ali vsaj ne daleč, da ga bo krščenec videl tudi pri bogoslužju in v vsakdanjem življenju.

c. S prepričanjem in osebnim razgovorom vzgajati k miselnosti, da ni primeren boter iz inozemstva, saj zaradi odsotnosti iz življenja krščenca ne more biti priča. Drugi razlog so darovi, ki na žalost že pri krstu izpodrivajo druge vrednote.

č. Krstni nagovor, ki ga posvečamo staršem, obrnimo tudi na botre in druge člane občestva ter prikažimo njihove naloge do novokrščenca (Glej "Uvajanje v krščanstvo", Predhodna splošna navodila, 7).

d. Na tečajih za predzakonce in v raznih malih občestvih, kot so mladi, starši veroučencev, zakonci itd., poudarjamo, kakšni naj bi bili botri.

2. MEJNI ALI SPORNI PRIMERI

Cerkvena
navodila
priporočajo
odlaganje
krsta in
zorenje zanj

V katerih primerih bi krst odložili? Cerkvena navodila so jasna: krsta ne smemo odbiti, ampak samo odložiti, dokler niso izpolnjeni pogoji, ki jih za krst zahteva Cerkev, to je, ni utemeljenega upanja za krščansko vzgojo otroka (*Krščevanje otrok*, Predhodna navodila 5, 5; Prenova 2, 33). Pri samo civilno poročenih bi bilo treba gledati bolj na življenjsko prakso kot pa na samo civilno poroko.

Dobro bi bilo v primeru odložitve krsta vpeljati "obred" vpisa v knjigo katehumenov. Na ta način bi starši lažje sprejeli odložitev krsta. Pastoralni delavec bi z njimi ohranil stik in jih spodbujal k uresničitvi pogojev za podelitev krsta.

3. KRAJ KRSTA

Poenotenje
in pastoralna
doslednost v
izvajanju
krstne prakse

Načelno naj bi bil krst v **domači župniji**. K temu naj bi ne spodbujal le domači župnik, ampak tudi župniki tistih župnij, v katerih bi starši radi krstili svoje otroke, posebej rektorji božjepotnih cerkva. Tudi duhovniški sorodniki naj bi krščevali v župnijah otrokovega bivanja. Prav pa je, da tudi duhovnik - sorodnik usmerja svoje sorodnike k domačemu župniku.

Brezpogojno naj se ukine praksa krščevanja otrok brez pismenega dovoljenja domačega župnika.

Tudi v primeru, da bo otrok krščen v drugi župniji, je katehumenat za starše obvezen. Morda še bolj. Pastoralno je modro in pravilno, da ima tako pripravo domači župnik, ki dovoljenje podpiše.

V določenih primerih, ko se je treba ozirati na **poseben življenjski položaj staršev**, prihaja tudi do izjem; npr. kadar imajo starši v bližnji bodočnosti v načrtu preselitev v drugo župnijo, ipd. Ne pa v primeru, da se mladi starši še niso vključili v župnijsko občestvo, kjer stanujejo. Krst je tisti ugodni trenutek, da se začnejo vključevati.

Župnijsko občestvo je treba vzgajati k spoznanju, da so utemeljene izjeme možne in upravičene, ker ne smemo "zlomiti nalomljenega trsta, ne pogasiti tlečega stenja". Po drugi strani pa tudi pastoralni delavci tako v svojih župnijah kakor v drugih ne spodbujamo izjem.

V vseh teh in drugih zahtevah in odločitvah nas mora voditi želja in prizadevanje za graditev živega krščanskega občestva, ne da bi pri tem žrtvovali posameznika, ali odkritje nujnosti krsta in poslanstva, ki iz njega izvira. Mnogi so izkoreninjeni iz občestva, tako ostajajo na robu.

IV. POGOJI IN DELO ZA RAST KRSTNE ZAVESTI

Težave v zvezi z rastjo in poglobljanjem krstne zavesti so zlasti naslednje: po krstu pogosto izgubimo stik s krščenci in njihovimi starši, ki so tako prepuščeni samim sebi in je s tem njihova vera obsojena na počasno upadanje in pojanje. Tudi pri odraslih ugotavljamo, da ni zavesti krsta, ki bi spreminjala življenje. Krst je velika večina kristjanov prejela trpno (pasivno), zato bi jim bilo treba pomagati do odkritja nujnosti krsta in poslanstva, ki iz njega izvira. Mnogi so izkoreninjeni iz verskega okolja, ki je praktično

**Pogoji za
rast krstne
zavesti pri
pastoralnih
delavcih in
laikih**

ateistično. Naletimo tudi na izgovor o notranji, osebni religioznosti, ki ne potrebuje zunanjih izrazov.

Te in podobne težave zastavljajo vprašanja, na katera bi morali pastoralni delavci odgovoriti. Ta vprašanja so: Kako ljudem pomagati, da postanejo drugačni od okolja v svojem odnosu do vere in krščanskega življenja? Kako jim omogočiti, da bi zaživel novo življenje, kot krščansko, cerkveno občestvo?

Kot odgovor se postavlja nujna zahteva: **potrebna je predevangelizacija in reevangelizacija** tistih, ki ne živijo po veri in vseh, ki so krst prejeli trpno in so le tradicionalistični kristjani.

Krst kot vcepljenje v Kristusa moramo najprej in najbolj doživeti pastoralni delavci sami, nato bo ta skrb posvečena tudi drugim vernikom.

Pomembno vlogo pri poglobljanju krstne zavesti igrajo **prijateljske vezi** med kristjani, ki so temelj in izhodiščna točka verske zavesti. V skupinah naj bi se zbirali tudi posamezni osveščeni laiki in pastoralni delavci ter poglobljali zavest lastnega krsta. Od osveščanja naj bi pot vodila v praktična dejanja krščanskega življenja, v apostolat.

Oblikovali naj bi katehumenat, da bi tako dali možnost vrnitve tistim, ki so pretrgali stik in si vrnitev želijo.

Katehumenat za starše ob krstu njihovega otroka je samo ena od stopenj verske rasti. Kaj pa za tem? Kaj s starši po krstu otroka do predšolskega otroka, ko se začnejo vključevati v veroučne razgovore ali roditeljske sestanke?

Nekatere možne oblike takega poglobljanja:

1. Občasna srečanja za družine, ki so v določenem letu krstile otroke. Vsebina srečanj naj bi bila poglobitev občestvene zavesti kristjanov in sploh krstne zavesti.

2. Vključevanje teh staršev v srečanja za zakonce, ki se zbirajo v skupinah in poglobljajo zavest krščanske poklicanosti zakoncev v služenju.

3. "Dan otroka", npr. na dan nedolžnih otrok ali ob drugih priložnostih, primeren za srečanja družin z najmlajšimi, ki izzveni v utrditev in poglobitev v družinske zavesti vseh krščenih.

Možne oblike dela za rast krstne zavesti: srečanja družin, zakoncev, dan otroka, duhovne vaje

4. Duhovne vaje za starše majhnih otrok do predšolskega verouka.

Te in druge možnosti, ki jih bo še izkristalizirala pastoralna praksa, imajo kot **glavni namen graditi krščansko skupnost**. Bistveno vprašanje ni krst kot tak, ampak v kakšno krščanstvo naj vstopimo, v kakšno konkretno skupnost kristjanov. Ta nima jasne podobe, je kompromisarska, ni vedno privlačna, ni dosledno prepričljiva. To je glavni problem.

Postopoma bo potrebno tudi misliti na delo za poglobljanje krščanske poklicnosti prek krsta, pri mladih že v puberteti in pri pošolski mladini.

Med sredstva poglobljanja krtne zavesti spadajo tudi duhovne vaje raznih tipov za odrasle: za župnijske svete, za starše majhnih otrok, pošolskih, za mladino, za zakonce, za "tretje obdobje", za bolnike itd.

Pričujoči program pastorale krsta ni edina pot za katehumenat odraslih, v nenehni rasti zavesti posameznika in občestva.

UVODNO SREČANJE S STARŠI, KI ŽELIJO KRSTITI OTROKA

Ne
skupinsko,
marveč
posamič

1. Uvodno srečanje s starši, ki želijo krstiti svojega otroka, praviloma ni skupinsko, marveč **posamično**. Za krst pride zaprositi oče ali mati ali prideta oba skupaj. Vsaka družina je svet zase. Pri prvem srečanju s starši mora pastoralni delavec **ugotoviti in določiti stopnjo in mero katehumenata**, ki bo za določene starše potreben: ali se bo zadržal predvsem na antropološki ali na krščanski stopnji, ali bo povezal obe v primerno enoto. To ugotavljanje pa bi bilo močno ovirano, če uvodno srečanje ne bi bilo za vsak par posebej.

Posebej bi morali **pomagati materam samohranilkam**, da bi jim omogočili polnovredno vključitev v krstno pripravo. Dobro bi bilo povabiti npr. še njeno mamo ali koga drugega iz njene družine.

V večjih župnijah se bodo morda za isti tečaj katehumenata prijavili tako različni starši s tako različnimi motivi za krst, da ne bo mogoče sestaviti ene same skupine, ampak bosta potrebni dve ali več. Dejanska kakovost vere staršev bo pastoralnemu delavcu **merilo pri določanju kakovostne stopnje katehumenata**.

Kako
pastoralni
delavec
sprejema?

2. Pastoralni delavec mora obvladati zelo **širok register načinov prisprejemanju staršev**, ki priglašajo otroka za krst. Osnovna drža pa naj bo vedno: **nenarejena človeška prijaznost in odprtost, sprejemljivost**. Zanj si je treba tudi zavestno prizadevati, ker se nas ob takih prilikah včasih rada polasti vsaj nekakšna poklicna ogorčenost ali drugačne oblike obrambnih mehanizmov ob srečanju z nekaj zanemarjenimi ali obrobnimi kristjani. Torej:

a. Sprejmimo jih lepo, kakor sprejemamo vsakega odraslega, primemo zrelega človeka. Kadar služimo, nismo nad ljudmi, ampak smo si medseboj polnovredni. V našem zadržanju naj ne bo ne narejene prijaznosti, ne kakega hudovanja, marveč **čim več naravnosti in iskrenosti**.

b. Staršem in sebi odmerimo **dovolj časa**, da se zberemo, da "zajamemo dovolj sape", da se poležejo morebitne medsebojne

zadrege. Brez vsake hitrice jih povabimo v sprejemno pisarno, če so nas našli kje zunaj, ponudimo jim sedež, vprašamo po zdravju družine, matere, otroka. Pokažimo res veliko pristnega človeškega veselja nad rojstvom novega človeka in jim od srca čestitajmo. Pri morebitnem vprašanju, ali je deček ali deklica, pazimo na primerno mero občutljivosti, da ne bi podpirali ali pogojevali kakega vrednostnega razlikovanja med dečki in deklicami.

3. Temu uvodu, ki nikoli ni izguba časa, čeprav je daljši, kot bi bilo strogo uradno potrebno, lahko sledi vprašanje:

a. **Kaj torej želite za svojega otroka?** - Odgovor bo: "Krst" ali kaj podobnega. Poglobljeno vprašanje: "**Kaj pa vas nagiba, zakaj želite krstiti svojega otroka?**" ali podobno.

Važno je, s kakšnim tonom in s kakšno barvo postavimo to ali ono vprašanje. Tonu in barvi bomo lahko dali pravi odtенок ozirajoč se na vse okoliščine in na zadržanje staršev, ki so k nam prišli. Pri tem naj nas vodi načelo: **za dolgoročno vzgojo zrelih in samostojnih kristjanov niso potrebne nobene pokroviteljske drže, ne v obliki oblastništva, posestništva, niti narejene naklonjenosti, in tudi ne nezrelega popuščanja.**

Imeti moramo **dovolj potrpežljivosti v pričakovanju njihovega odgovora.** Morda bo že pri tem prišlo do navidez mučne zadrege. Svojo zrelost bomo pokazali tako, da se nam ne bo mudilo prekinjati tišine, ki je lahko zelo ustvarjalna. Nikakor ne smemo začeti samim sebi odgovarjati namesto staršev. Nekaj časa tišine je lahko najustvarjalnejši dialog. Odgovoru lahko pomagamo na dan s še podobnimi vprašanji. Primerno dolga tišina je potrebna tudi zato, da odgovor ne bo rutinski, iz navade.

b. Ko bomo dobili **odgovor**, ga najprej v sebi mirno **ovrednotimo.** Navadno nam ne bo treba nobenega motiva razvrednotiti. Tudi manj kakovostne motive lahko uporabimo za izhodišče nadaljnje rasti. Taki **manj kakovostni nagibi** bi bili npr.: "Ker je taka navada", "Ker so nas starši tako naučili", "Da nam pozneje ne bo očitil", "Da ne bo težav pred poroko", "Da ga ne bomo imeli na vesti" itd.

Seveda jim te nagibe lahko obzirno razčaramo, demitiziramo. Še važnejše pa je, da jih **pozitivno dogradimo.**

Odkrivanje
motivov,
nagibov za
krst

Ton in barva
vprašanja

Spoštovanje
in
ovrednotenje
motivov

Intuicija za tisto, kar z besedami skrivamo

Mogoče nam bodo dali verbalno zelo dobre nagibe. Iz načina, kako nam bodo to povedali, pa bomo videli, ali gre samo za indoktrinirane, naučene, konformistične odgovore, ali za že začetno pričevanje, za pristno evangeljske nagibe, za katerimi stojimo z vso svojo osebnostjo.

Izbira programa za katehumenat

4. Višina, moč ali nemoč, pomanjkanje ali prisotnost tega osebnega pričevanja nam bo narekovala tudi izbiro primerne programa za pripravo na krst.

5. Obrednik Krščevanje otrok navaja naslednje **nagibe**:

a. Da bi razsvetljeni z milostjo Sv. Duha v veri lahko odgovorili na Kristusov evangelij (KO I, 3).

b. Da bi postali družinski člani Sv. Trojice: Očeta, Sina in Sv. Duha.

c. Da bi postali člani Cerkve, to je občestva bratov in sester, ki so zaznamovani s krstom.

č. Da bi postali deležni Kristusove velikonočne skrivnosti v življenju, trpljenju, smrti in vstajenju (KO I, 6).

H kakšnim nagibom usmerjeni?

Na tem mestu pastoralni delavec lahko predloži staršem **vprašalnik** "Poskus, ankete ob uvodnem srečanju s starši, ki želijo krstiti otroka". Namesto pisanega vprašalnika se moremo o posameznih točkah ali samo o nekaterih točkah kar pogovoriti. V obeh primerih v razgovoru mož in žena s pomočjo animatorja primerjata odgovore in se razgovorita.

Ob koncu razgovora bo dal animator še nekaj nasvetov in informacij, kot so navedene v predlogu za "Uvodno srečanje s starši, ki želijo krstiti otroka".

Namen ankete in razgovora ob njej je, da nekoliko spoznamo socialni in duhovni položaj staršev.

Programski dogovor

6. Na podlagi tega, kar smo doslej ugotovili, se bomo **dogovorili za program priprave**: pouk, molitev, besedna in spokorna opravila.

Starše seznanimo z župnijskim ali medžupnijskim katehumenatskim koledarjem in urnikom.

Kakor je povedano v sestavku "Nekatera izhodišča krstne pastorale", jim razložimo vsebino predkatehumenata in katehumenata.

Predkatehumenat:

1. Kakšna naj bosta zakonca, ki želita krstiti svojega otroka;
2. Kakšna naj bi bila družina, v kateri bo novokrščenec živel;
3. Zakaj krst ter s kakšnimi starši;
4. Krst in nekateri nastavki za vero.

Katehumenat:

5. Kaj pomeni biti kristjan;
6. Krst zaveza z Bogom;
7. Krščen z vero staršev;
8. Življenje v občestvu odrešenih;
9. Vzgoja za vero med pričakovanjem otroka;
10. Vzgoja za vero po rojstvu;
11. Krstna znamenja;
12. Uvod v krstni obred.

7. **Vpis otroka v knjigo katehumenov** - Vsaka župnija si po možnosti nabavi "Knjigo katehumenov", v katero vpiše otroka, ki ga starši želijo krstiti. Vanjo vnesemo vse podatke, ki jih predvideva "Krstna knjiga". Podatke, ki so nam jih dali starši, preverimo po rojstnem listu: če ga imajo starši s seboj, že pri prvem srečanju, sicer pa pri enem naslednjih srečanj.

**Vpis otroka
v knjigo
katehumenov**

8. **Datum krsta** - Bolje je, da ob prigrasitvi še ne določamo dokončnega datuma krsta. Imeli bomo manj težav pri morebitni odložitvi kakega krsta za nedoločen ali določen čas. Za orientacijo pa je ta datum vključen že v koledar katehumenata.

**Datuma
krsta ne
določiti ob
prigrasitvi**

9. Pastoralni delavec bo svetoval staršem tudi **pomožno literaturo**: Pisma staršem, Krst vašega otroka, Krščansko oznanilo, Katekizem katoliške Cerkve

**Pomožna
literatura**

10. V "Knjigo katehumenov" vnesemo tudi **imena botrov**. Ob tej priliki naj se pastoralni delavec pogovori s starši tudi o botrih. Smernice za ta pogovor so v "Nekatera izhodišča krstne pastorale".

Botri

11. Pastoralni delavec bi ustregel staršem, če jih opomni tudi na **nekatero manj pomembno podrobnost**:

Bela obleka

Na simbolično **belo obleko** naj vtkejo otrokovo ime in datum krsta. To mu bo pozneje spomin.

Sveča

Prav tako naj krstno **svečo** hranijo in jo uporabljajo le v res simbolične namene in pomene ob različnih prilikah: ob godovnem, rojstnem praznovanju, krstu drugih otrok, blagoslovu hiše, prvem obhajilu, birmi, poroki, pogrebu ipd.

Praznovanje

Prav je, da na dan otrokovega krsta dajo **večji poudarek družinskemu praznovanju** tega dogodka: družinski obed, ki naj se podaljša v doživljanje družinskega občestva pri družinski mizi, razgovoru itd.

Krst drugega, tretjega... otroka

12. Pred krstom drugega, tretjega... otroka individualno ali skupinsko obdelamo **teme, ki niso prišle na vrsto pri prvem otroku**. Posebne teme bi bile: Rast v veri ob prvem otroku, Izkušnje ob prvem otroku in druge.

Delo po krstu

13. Pastoralni delavec naj nakaže tudi oblike nadaljevanja katehumenatskega dela po krstu: občasna srečanja za družine, ki so v določenem letu krstile otroka, kjer naj bi poglobljali krščansko občestveno zavest in sploh krstno zavest; srečanja zakoncev; dan otroka na praznik nedolžnih otrok; duhovne vaje ali dnevi zbranosti za starše majhnih otrok ipd.

Iz vsega bogastva uvodnega srečanja morajo priti jasno do izraza tri stopnje krstne pastorale: pred krstom, med krstom in po krstu.

POSKUS ANKETE OB UVODNEM SREČANJU S STARŠI, KI ŽELIJO KRSTITI OTROKA

OPOMBE:

1. Cilji ankete so cilji uvodnega srečanja s starši, nakazani v osnutku "Uvodno srečanje s starši, ki želijo krstiti otroka" (vstavi po 5. točki).

2. Anketa je lahko del omenjenega osnutka, lahko pa jo uporabljamo kot samostojno enoto. V tem drugem primeru jo lahko starši pismeno izpolnijo doma in se nato na srečanju s pastoralnim delavcem pogovorijo ob posameznih točkah, lahko pa služi pastoralnemu delavcu kot predloga za razgovor.

3. Pastoralni delavec naj uporablja vprašanja po lastni presoji. Lahko jih spreminja, izpusti, dodaja.

ANKETNA VPRAŠANJA

1. Kateri odnosi v vaši družini so najbolj pomembni? mož - žena; mož - otrok; žena - otrok; starši - sorodniki.

2. Imate družinske prijatelje? So poročeni? Koliko zakonskih parov vam je blizu?

3. Kako razporejate nedeljski čas sedaj, ko imate otroka?

4. Kdo vam pomaga pri varstvu?

5. Ali ravna tista oseba z otrokom kot vi? V čem so razlike?

6. Kateri so dobri starši? vse dovolijo; vse ustrezajo; razvijajo; ničesar ne dovolijo; premislijo, kaj je za otroka primerno.

7. Kdo od vaju in kako bolj razvaja otroka?

8. Kaj naredite, če otrok joče kljub temu, da je urejen?

9. Povejte na kratko: Kaj pomeni vzgajati?

10. Katere knjige o otrokovi vzgoji poznate, ste brali ali berete?

11. Ali sta vidva sama kdaj govorila o veri, Bogu?

12. Skupaj kdaj molita? redko; nikoli; tu pa tam; redno.

13. Nad otrokom kdaj molita?

14. Kdo je otroka doslej kdaj pokrižal?

15. Kdo bo učil otroka moliti? mati; oče; stara mati; kdo drug; nihče.

16. Sta se kdaj pogovarjala o pomenu in vrednosti krsta?

17. Kdaj ste se odločili za krst vašega otroka?

18. Denimo, da ste na poti k duhovniku srečali prijatelja, ki vas je vprašal: "Zakaj boste krstili?" Kaj ste rekli?

19. Kaj boste vi imeli od krsta vašega otroka? obveznost več; praznik; tolažbo; boste bolj mirni; ste naredili svojo dolžnost; vključujete otroka v skupnost vernih.

20. Kaj bo imel vaš otrok od krsta? bo bolj priden; bo bolj zdrav; bo bolj dober; bo bolj nadarjen; bo bolj srečen; se bo lahko poročil v cerkvi; bo lahko šel k obhajilu; bo usmerjen k Bogu; bo deležen božjega življenja.

21. Se vam za krst zelo mudi? Zakaj?

22. Kaj je po vašem mnenju pred otrokovim krstom najbolj pomembno? da se pogovorimo o izvedbi krsta; da pripravimo gostijo; da povabimo najožje sorodnike in prijatelje; da se starši pripravite.

23. Sta mislila razen tega, da prineseta otroka h krstu, da bosta naredila tisti dan še kaj verskega? Kaj?

24. V čem je vaša naloga staršev po krstu otroka?

25. Kako si predstavljata krst, kaj je po vajinem mnenju krst?

1. KAKŠNA NAJ BOSTA ZAKONCA, KI ŽELITA KRSTITI SVOJEGA OTROKA

CILJ: Zakonca naj začitata potrebo in možnost, da ob otrokovem krstu svoje zakonsko življenje še poglobljata.

UVOD

Pari naj sedejo v krog. Animatorji srečanja sedejo mednje kot enaki med enake.

V zelo **vedrem vzdušju** poskrbimo, da se udeleženci srečanja kratko predstavijo. To velja zlasti za večje župnije. Vsak par pove nekaj o sebi, o svojem otroku in družini. Skupini pustimo veliko svobode. Če pogovor kje zastane, se ne ustrašimo in ga ne napolnjujmo s svojimi posegi.

**Ustvariti
pravo vzdušje**

Nato **preidimo k stvari**. Načinov je več. Morda takole: "Da, vsak otrok je nekaj posebnega. Primera, ki jo bom povedal, ne ustreza, vendar pa nekaj pove. Avtomobili so si danes več ali manj podobni. Vsak, ki avto kupuje, že ve, kako je treba z njim ravnati. In vendar daje tovarna natančna navodila, kako naj z njim upravljamo, da bo pravilno deloval.

Vi ste, z drugimi besedami in bolj mimogrede, že sami povedali, da je vsak otrok drugačen, neponovljiv. Takega otroka, kot je vaš (ponovimo po vrsti otroška imena), še ni bilo na svetu, ga ni in ga nikoli več ne bo".

Namen našega srečanja je zato tale: poskusili si bomo odgovoriti na vprašanje: **KAKŠNI NAJ BODO ZAKONCI, KI ŽELIJO KRST SVOJEGA OTROKA.**

VSEBINA

1. Bodimo skromni

Skromnost
pred
skrivnostjo
življenja

Kadar vas kdo vpraša, čigar je otrok, rečemo: "Moj" ali "naš". Kar pravite, je res, po drugi strani pa le ni povsem točno. Odgovorite, ali ste vi otroku življenje podarili ali le posredovali? (Skupina naj razmišlja in se o tem pogovori).

Da, vi ste življenje samo posredovali. To ni malenkost. Vaše vloge ne mislimo zmanjšati, toda življenja res niste ustvarili. Tudi vam je bilo življenje podarjeno, ali bolje, posredovano kot največji dar in ste ga naprej posredovali svojim otrokom.

Pomislimo samo na skrivnost početja. Tedaj je bilo na razpolago prav določeno jajčece, ki ga ni bilo še nikdar in ga več ne bo. Na razpolago je bilo nekaj sto milijonov semenčic, od katerih si nista bili niti dve enaki med seboj ali enaki s tistimi, ki še bodo ali so že dozorele. In kaj se je zgodilo? Po zakonih narave je bilo izbrano za življenje prav tisto jajčece in prav tista semenčica. Tega niste določili vi, pač pa se je **poslužil zakonov narave NEKDO drugi**, za katerega vemo, da je začetnik življenja, ali kot mu pravimo tudi: **Gospodar življenja**.

Vaš **otrok je skrivnost** za vas same že kar zadeva telesno podlago za njegov prihod na svet.

Če sedaj pomislite še na njegov značaj, naravnost, posebnosti, ki jih je že pokazal in ki jih še bo, če pomislite skratka na njegovo dušo, bo začudenje še večje.

Zato je čisto na mestu trditev, da je otrok vaš in istočasno ne samo vaš, niti ni last družbe, niti Cerkve, marveč je **božji**.

Zato bo hodil otrok svojo lastno življenjsko pot, na katero je poklican. Starši te poti še ne poznate. Jaz še manj.

Otroka morate **sprejeti takega, kot je**. Z zdravjem, ki ga ima. Z lastnostmi, ki jih je že prinesel na svet, ker morate z njimi računati.

Otrokovo rojstvo je razlog za ponos staršev, kakor za njihovo skromnost, ponižnost.

Otroka
sprejeti
kakršen je, z
vsemi
lastnostmi

Koliko staršev si je zamislilo čisto drugačnega otroka, kot so ga dobili. Zato govorijo poznavalci življenja o **nevarnosti, da starši otroka podzavestno zavračajo**, ker je tak, ker je tega spola, ker je podoben temu in temu, ki ga ne marajo itd.

Otroka se starši ne smejo **polastiti v mislih**, da mora biti tak in tak, mora postati to in to.

2. Enkratni dogodek

Za zakonce je **rojstvo prav tega otroka enkratno**, da, **edinstven dogodek**. Nikoli več se ne bo ponovil. Zato je izredno važno, kako **DOŽIVLJATE** otrokovo rojstvo in pripravo na krst. Kaj si o sedanji in prihodnji otrokovi usodi mislite? Kaj ob otroku čutite? Kaj hočete s tem otrokom? Kaj vam pomeni? (Naj starši spregovorijo, kako doživljajo ta vprašanja).

Ne vem, ali ste začutili, da je prinesel otrok v vaše življenje, v vaš zakon **nove priložnosti** za vašo rast, za večje bogastvo oseb, ki sestavljajo vašo družino. Z otrokovim prihajanjem na svet ste postali bolj potrpežljivi, uvidevnejši, človeško globlji, toplejši, odgovorni, dobri. Skratka bolj človeški.

Zato morajo biti **starši hvaležni tudi dojenčku**. Čeprav je tako majhen, vam je prinesel že doslej veliko lepega.

3. Nekatere novosti v vaši družini

Vaš dom je postal bolj topel.

Tu pa tam se zgodi, da se zakonca ob otroku drug drugemu oddaljita. **Otroci zakonce zbližujejo ali oddaljujejo**.

Žena se mora posvečati otroku. Mož utegne dobiti občutek, da ga žena ne potrebuje več. Včasih se ženske kar naglas pogovarjajo, kako jim otroci pomenijo vse. In mož sklepa približno takole: "Prav, ti imej otroka, jaz grem pa v svojo klapo na lov, v gostilno, na tekmo, med časopise" itd. In začne se odtujevanje.

Doživljanje otrokovega rojstva in priprave nakrst

Otrok prinaša nove priložnosti in večje bogastvo

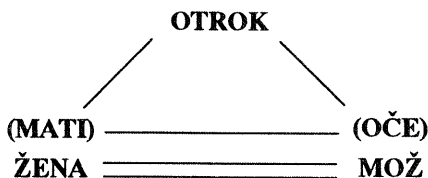
Koga ljubite?

Vprašajte se, žene, koga morate imeti bolj rade, otroka ali moža?
(Naj skupina dobro pretrese to vprašanje).

Da, drage mamice, z otroki se je treba več ukvarjati, može pa je treba imeti še bolj rade. Isto velja za može, ki prenesejo včasih ljubezen od žene na otroke.

Otrok ne sme biti nikoli nadomestilo za šibko ljubezen v zakonu.
Podlaga za otrokovo srečno počutje in uspešen razvoj je zakonska ljubezen.

Če bi hoteli narisati, katera ljubezen je najpomembnejša, bi naredili v trikotu: mama, oče, otrok najmočnejšo vez med mamo in očetom, med možem in ženo.

Z otrokom pridejo v hišo nove navade, hišni obredi

Čim dobita zakonca prvega, drugega, tretjega... otroka, se začno spreminjati "hišne" navade. Ne da bi se tega prav zavedali, uvajajo družine s prihodom vsakega otroka nove navade. Na to moramo biti zelo pozorni.

Te navade bi mogli imenovati tudi **hišne obrede**, ker gre pri njih za globlja znamenja povezanosti v skupnem življenju.

Kako odhajate na delo? Kako se poslovite? Kaj narediti, ko se vračate domov? Na kakšnem mestu je pri vas TV? In pogovori? Kako pohvali mož ženo? Kako pokaže žena svojo pozornost možu?

Med **značilne obrede** sodi pokrižanje otrok na čelo, ali s tremi malimi križi na čelo, usta in prsi. Otroka tudi blagoslovimo tako, da položimo nanj svojo roko s pobožno mislijo, blagoslovimo ga z blagoslovljeno vodo. Že dojenčku sklepamo ročice.

Nekatere navade opuščamo. Tako npr. kadilec ne kadi ob dojenčku, ali opustimo zaradi družine daljše izostanke od doma.

4. "Pripomočki" za rast zakoncev

Najbolj pomembna je **učljivost zakoncev**. Ljudje, ki niso učljivi, so notranje že ostareli, zlasti pa zastareli. Ljudem, ki "vse vedo", ki so že "vse premislili", ne more nihče več pomagati. Odrasli tudi sami odgovarjamo za to, kakšni smo, ali smo dovolj odprti.

Izbrati odgovarjajoče pripomočke za rast

Za rast zakoncev so **nekatera pomagala**. Rad bi vam jih predstavil, kolikor jih ne poznate ali premalo poznate. Vsa ta pomagala imajo to napako, da jih je treba vzeti v roke. Sama se ne ponujajo. Z njimi je treba delati, treba jih je uporabljati. Vemo, da ni vedno lahko.

a. "Drugo, kar bi vam rad pokazal, je knjiga 'Pisma staršem'. Najprej je izšla v Nemčiji. Poglejte nekaj naslovov... Ta knjiga je imeniten pripomoček. Vedno ga imejte pri rokah. Pogovorita se o prebranem. 1,.."

Revije in knjige

b. "Vedno bolj povsod uvajamo **Srečanja za starše**. Ponekod za posamezne letnike veroučencev in predšolskih otrok. Pri nas je s srečanja tako in tako..."

Razna srečanja in duhovne vaje

c. "**Zakonci** zahtevajo, da delamo z njimi kaj več kot doslej. Ponekod se sestajajo kar tedensko. Pri nas so možnosti... Uspehi so različni. Mnogi povedo, da so jim prav srečanja pripomogla, da so se kot zakonci našli in razvili. Pri nas so tele možnosti..."

č. "Nadaljnja oblika ali pripomoček so **duhovne vaje**. Duhovna srečanja. Dnevi zbranosti..." Opišimo, kako se to odvija. Povejmo, kako je z zadevo v naši župniji in jih opozorimo na napoved takih srečanj, ki jih včasih zasledimo v Družini, slišimo pri oznanilih v cervi itd.

d. Tudi ta srečanja pred krstom so orodje rasti...

Dobra volja in vzdušje, s katerim se udeležujete in sodelujete pri teh srečanjih, utegnejo biti za vas same priložnost, da ugotovite, ali imate pogoje za krst.

SKLEP

Krst bo imel pravo podlago in učinkovitost, če bosta vidva kot zakonca odprta, učljiva, radovedna, dinamična.

Kristjani vemo, da posnemamo Boga s temi lastnostmi, ki smo jih našeli. Niso te lastnosti vse, ki izhajajo iz Boga, Bog je mnogo bogatejši in neizčrpan, so pa značilne za Boga.

Če bosta doživljala svoj zakon kot vedno nanovo nastajajočo ljubezen, ki jo vedno znova odkrivata, vedno znova doživljata in vaju vedno znova osrečuje ter je podlaga novim družinskim navadam, smemo upati, da ste usmerjeni k pogojem za krst vašega otroka.

2. KAKŠNA NAJ BI BILA DRUŽINA, V KATERI BO NOVOKRŠČENEC ŽIVEL

CILJ: Družina naj se zaveda vrednosti notranjih vezi, ki jo družijo v srečno celico družbe. Notranje trdna družina je pripravna za bogate stike z okoljem in časom, v katerem živi.

UVOD

Kot animatorji poskrbimo najprej za **pogovorno vzdušje v skupini**. Povzemimo eno, največ dve misli iz prvega srečanja in speljimo pogovor na temo, kako se družine v tem kraju med seboj poznajo. Pustimo, naj pripovedujejo od kraja, kako se srečujejo na ulici, na vasi, v bloku, ob cerkvi itd.

**Analiza
človeških
srečevanj**

Na koncu dovolj močno poudarimo, da zmanjkuje časa in volje, da bi se ob srečanju tudi v resnici srečali, da bi se ob videnju tudi resnično spoznali. Kdor je zadovoljen, da je tako, ali celo načrtno goji osamljenost in ne mara stikov z ljudmi, pravimo, da se gredo **zaprto družino**.

**Zaprta
družina in
odtujenost
njenih članov**

Večkrat naletimo na družino, ki so si tudi njeni člani med seboj **odtujeni**, si nimajo kaj povedati in se drug ob drugem samo dolgočasijo.

S krščanskega stališča in če nam je kaj do tega, da bo krst vašega otroka tudi učinkovit, nam ne more biti vseeno, kakšen tip družine živite glede na odprtost in zaprtost.

VSEBINA

1. Koliko odnosov je v vaši družini?

Družinske
vezi

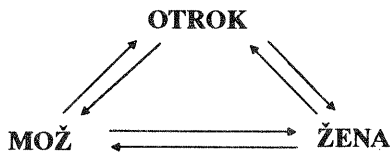
Z otrokovim rojstvom je postala vaša **družina številnejša**, njeno nevidno središče se je premaknilo. Starši utegnejo o tem premalo razmišljati. Nevidne vezi v družini ali sploh med ljudmi imenujemo odnose. Odnosi med nami so negativni ali pozitivni. Med **negativne** štejemo sovraštvo, nestrpnost, nezaupanje, naveličanost... med **pozitivne** pa ljubezen, dobrohotnost, navezanost, sodelovanje, spoštovanje, veselje zaradi bližine drugega, ob drugem...

Naraščanje
števila
odnosov

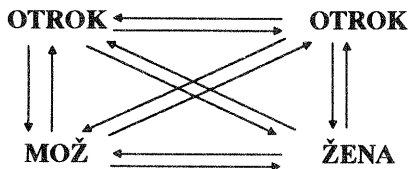
Negativni odnosi razdirajo, pozitivni gradijo. Odnosov ne vidimo, ampak jih čutimo, izkusimo.

Dokler sta bila mož in žena sama, sta si medsebojno razdeljevala pozitivne odnose. Mož je imel rad ženo in obratno, seštevek je - 2.

Pri prvem otroku je seštevek - 6.

Pri drugem otroku je seštevek odnosov - 12.

Pri tretjem - 20 itd.

Zakaj se moramo tega zavedati? Iz dveh razlogov. Da ne bomo koga sami izolirali, izločevali iz družinskega življenja. Sem sodijo tudi stari starši.

In da se kdo sam ne bo izločal. Posebej je to usodno v "modernih" družinah, hvala Bogu, ne vseh!, kjer se izloča eden izmed staršev kot vzgojitelj.

Družina, kjer živi vsak svoj delež življenja tako, da sprejema vse njene člane in je vsem na razpolago, je **uravnovešena družina**. Ta naloga pa nikakor ni lahka.

Če šteje npr. družina štiri člane, ni rečeno, da je našla svoje ravnotežje, oziroma da ga išče.

2. Odprta družina

Nekoč so bile družinske vezi veliko bolj vidne kot danes. Družina je skupno delala, zaslužek je bil skupen, ves dan so preživljali skupno, otroci so bili doma...

**Odprtost in
krhkost
današnje
družine**

Današnje vezi so bolj **nevidne**, zato pravimo da so bolj **notranje**. Ker so družinski člani razmeroma malo skupaj, obstaja nevarnost, da se zapre pred drugimi družinami, sosedi, prijatelji, župnijo. Večkrat ljudje radi poudarjajo: "Moje stanovanje, naše stanovanje, naša hiša, moj vrt, moj mir..." O drugih mislijo, da so škodoželjni, zato odrežejo, da imajo ljudi "čez glavo".

Tako pridemo do pojava, da imajo prenekatere družine zelo **šibke stike z okoljem**, da so brez resničnih prijateljev... otrok bo šel od doma, našel si bo svojo družbo, starši pa se med seboj še pozdravljali ne bodo.

**Doma in
zdoma,
izoliranost in
stalni preprih**

Odprta družina je tista, ki išče **srednjo pot med izoliranostjo in drugo skrajnostjo**, da bi bili vsi zadovoljni samo izven družine, da bi živeli na ulici, ali kot na stalnem "prepihu".

Ni lahko najti prave rešitve med domom, službo, prostim časom, klepetom na stopnišču, pogovor s sosedom, obiskom pri prijateljih.

3. Velikodušnost

Sodelovanje

Odrta družina ugotavlja in odgovarja s svojo velikodušnostjo spričo različnih potreb, na katere naleti v svojem okolju. Pri tej velikodušnosti naj bi bili udeleženi **vsi družinski člani**, vsak po svojih močeh.

Odrta družina ima **tenek posluh za človeške potrebe v svojem okolju**. Primerov je veliko: osamljeni zakonci, osamljeni stari ljudje, bolni, otroci, ki jih nihče prav ne ljubi, starši, ki nimajo kam dati otrok za eno ali dve uri, ljudje, ki se naseljujejo med nami, pa se ne znajdejo niti kot sosedje, niti kot kristjani...

Kristusu, ki je bil do vseh in vsakogar odprt, ni vseeno, v kakšno družino bomo krstili novega člana krščanske družbe.

Že otrok mora čutiti, da so njegovi starši resnično velikodušni do drugih, da so odprtih rok. Družina naj skupno razmišlja o materialni in duhovni pomoči misijonom, domači cerkvi, Karitas, Rdečem križu. Potrebni pri nas in po svetu niso prazna beseda, marveč stvarnost, ki nas mora odpirati kot družino navzven.

(Animatorji bomo uporabili še kakšen zgled, če bo potrebno "obleči v meso in žile", kar je v zgornjih stavkih, in ob posameznih točkah pospeševali razgovor).

SKLEP

Odločitev za otrokov krst vsebuje, ali bi morala vsebovati tudi **odločitev za odprt način družinskega življenja**. Življenja ne smemo zoževati, svojega udejstvovanja ne smemo omejevati. Krst je rojstvo h krščanskemu načinu življenja. "Krščansko" pomeni, da izhaja od Kristusa, ki se je dal na razpolago vsakomur, ki ga je srečal. Izničil se za vsakogar med nami.

V življenju je že tako, da ima mnogo od njega, kdor mnogo od sebe daje.

3. ZAKAJ KRST

TER S KAKŠNIMI STARŠI

(POSKUS ANTROPOLOŠKEGA PRISTOPA)

CILJ: Starši naj bi začutili nekatere otrokove potrebe, ki so nastavki za vero. Kot vzgojitelji pa naj začutijo usodnost prvega otroka.

UVOD

Po pozdravu povzemimo z nekaj stavki (res samo stavki!) misli dosedanjih srečanj (kolikor smo jih imeli).

Preidimo k vprašanju: "Ste se že pogovarjali o vzgoji?... Je bolje biti popustljiv ali strog?..."

Pri tem srečanju se bomo pogovarjali o nekaterih vprašanjih, ki bi želele biti uvod v razmišljanje o vzgoji. Zato ne bomo razpravljali o posameznih vprašanjih, ki jih je na področju vzgoje nešteto, ampak bolj o tem, **kaj naj nosijo v sebi starši kot vzgojitelji**, kakšni naj bodo, preden sploh vzgajajo. Danes namreč že vsi vemo, če ne, pa si povejmo, da vzgajamo bolj s tem, kakršni smo, kot pa s svojimi besedami, kaznimi, zapovedmi, prepovedmi..., nagradami.

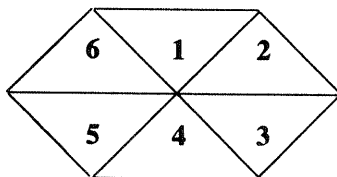
VSEBINA

1. Otrokove potrebe

Kaj otrok resnično potrebuje?

Našejmo najprej **osnovne potrebe vsakega otroka**. Otrok je prinesel s seboj na svet "navodila", zahteve, da bo "prav deloval". Če upoštevamo otrokove zahteve, bomo z njim prav ravnali. Otrok svojih zahtev ne more povedati z besedami, starši in vzgojitelji jih moramo zato toliko bolj občutiti iz tega, kar so doslej spoznali strokovnjaki, ki otroke proučujejo.

Otrokove potrebe bomo narisali takole:

*fenef
bebovane so
antropološki*

Uspešno vključevanje.

1.1. Potreba po socializaciji - Vsak med nami nosi v sebi potrebo, da se uspešno vključi v družino, skupino, družbo. Vemo, kako hudo je z ljudmi, ki se ne znajo ali pa ne morejo vključevati v sožitje in še manj v sodelovnje z drugimi.

Spoznavanje sveta in lasten kos kruha

1.2. Potreba po znanju in ekonomski uspešnosti - Otrok mora svet, v katerem smo, in človeka v sedanjosti, preteklosti in prihodnosti, spoznati kolikor je mogoče. Znanje ne smemo zamenjavati z zrelostjo. To dvoje večkrat pomešamo in predstavljamo si, da če nekaj znamo, bomo tudi prav ravnali.

Zdravje je važno, ni pa vse

Ekonomska uspešnost in neodvisnost ne pomeni grabežljivosti ali kopičenja imetja, marveč to, čemur pravimo "lasten kos kruha".

1.3. Potreba po zdravju - So starši (in nekateri strokovnjaki), ki poznajo samo to potrebo.

1.4. Potreba po rasti v samostojno osebnost - Otroka moramo spoštovati. Spoštovati moramo njegov biološki ritem življenja, njegovo usmerjenost v določen poklic, njegove življenjske odločitve. Ne vsiljujmo mu svojega gledanja in izdelanih odločitev. Imejmo posluš za njegove sposobnosti. Usmerjajmo ga in skušajmo mu pomagati, da bo postopoma dozoreval za življenjske odločitve, ki bodo zlata sredina med individualnostjo (lastna identiteta, samostojna osebnost) in socializacijo (zdrava odprtost v družbo, sodelovanje).

Samostojna osebnost in zdrava odprtost v družbo

1.5. Potreba po lepem - Človek naj bo odprt za lepoto narave, pesmi, glasbe, umetnosti sploh ipd.

Odprtost za lepoto

1.6. Potreba po ljubezni - Človekova sreča izhaja predvsem iz ljubezni.

Opazili ste, da nismo naredili nobene razpredelnice za vero, za krščanstvo, za vsebino, ki jo označuje krst. Zakaj? Predvsem zato, ker je vse, kar smo našli kot človekovo potrebo, **že podlaga za krščanstvo**. Mnoge potrebe so danes kljub vsemu napredovanju človeka zanemarjene. Imamo starše, ki imajo pred očmi samo dve ali tri potrebe in se v služenju tem otroku povsem razdajajo.

Biti ljubljen in ljubiti

Zakaj potem krst?

Najprej kratka **zgodba**.

Zgradili so najboljšo raketo. Vse naprave delujejo brezhibno. Vse je v redu. Strokovnjaki le tega ne vedo, kaj naj z njo počnejo. Nekateri predlagajo, naj bo pač, kjer je, drugi, naj izstrelijo na Mars, tretji naj jo pošljejo kamorkoli. Problem je torej v tem: ČEMU, ZAKAJ, KAM z raketo.

Zgodba o raketi

Sveto pismo nam jasno govori o človekovem cilju. O tem, da ni dovolj, da človek le prav živi, marveč opisuje njegovo življenje kot potovanje, kot letenje **h končnemu cilju, ki je Bog**.

Človekov cilj

Seveda dosega vsak izmed nas še druge življenjske cilje, ki pa niso zadnji, ampak nas na zadnjega pripravljajo, nam pomagajo, da zanj zorimo.

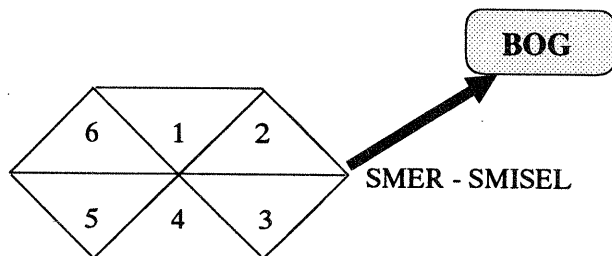
Otrok mora
začutiti
odgovor na
razne "čemu"

Že majhen otrok mora začutiti, čemu živimo, čemu trpimo, delamo, zakaj se mora vsak izmed nas truditi, da bo dober. Otrok ima potrebo in pravico, da že čimbolj zgodaj občuti, da nas Bog vabi k sebi. Kako naj se v tem starši ravnajo, bomo govorili drugič (povejmo, kdaj bomo govorili, če smatramo za potrebno, o temi "Krst in nekateri nastavki za vero", IV).

Koliko ljudi je danes manj srečnih, ker doživljajo življenje: kot "nesmisel, praznoto..."

Veliko otrok je danes prikrajšanih za spoznanje resnic, ki jih Bog razodeva po Jezusu Kristusu in so zapisane v evangeliju ter jih Cerkev oznanja.

Poskusimo **narisanati, kaj krst pomeni**. Bodite zelo pozorni na črto, ki želi povedati, kje je mesto krsta za vas in vašega otroka:

2. Vprašljivost porabniške družbe

Blišč in beda
porabništva

Da bo vrednost tega našega razmišljanja še bolj jasna, moramo ugotoviti, da **ni lahko ohraniti pravo smer**. Ljudje hitimo zagnano, brez kontrole smeri k "čimveč in čimbolj poceni imeti".

Ljudje imamo v **ospredju** standard, udobje. Izgorevamo za varljive cilje porabniške družbe. Mogoče je kupiti to in ono. Po tolikih mesecih ali letih pa je že zastarelo in spet: kupi...

Seveda se ne bomo povrnili nazaj v kmečko ali srednjeveško družbo, pač pa moramo **poznati meje porabniške družbe**. Ljudje živimo v zmoti, da je možno vse kupiti, da je odvisno vse od zdravja in denarja!

Osnovne življenjske vrednote pa niso nikjer naprodaj ne po višji ceni ne po nižji iz razprodaje. Pomislite, kje bi nabavili ljubezen, spoštljivost, pravičnost, družinsko toplino, odprtost za pogovor, ljubezen do resnice, otrokovo ubogljivost itd.

Tako smo prišli do spoznanja, da je neka družina toliko vredna in toliko sposobna odgovarjati otroku na njegove potrebe, kolikor živi **vrednote**.

Jezus in vsi veliki ljudje za njim so vrednote živeli in jih oznanjali.

Najvišje vrednote so: ŽIVLJENJE - naravno in nadnaravno LJUBEZEN - RESNICA. Izhajajo namreč naravnost iz Boga. Zato trdimo in verujemo, da je Bog najvišja in zadnja vrednota.

Vse druge vrednote imajo zato svoje izhodišče in cilj v Bogu.

Jezusov
odnos do
vrednot

3. Vrednost prvega otroštva

Za pravilen odgovor na otrokove potrebe, za katere naj bi bil krst znamenje, da imamo namen nanje odgovoriti, je treba vedeti marsikaj, kar je spoznala sodobna znanost o človeku.

Veliko naredimo narobe ali opustimo, če ne poznamo ključnih obdobij za otrokovo vzgojo. Večkrat naletimo na starše, ki nimajo prav nobenega občutka za ravnanje s triletnim otrokom. Tudi vi poznate ljudi, ki imajo šestletne otroke, pa delajo z njimi, kot da imajo štiri ali pa deset let.

Potreba
poznati
ključna
obdobja za
otrokovo
vzgojo

Razdelimo človekovo **zorenje** v tri sedemletja:

- a. predšolsko;
- b. šolsko;
- c. mladostno, do približno 21. leta.

Kaj pravite, katero od teh obdobij je za naše življenje najbolj usodno? (Naj govorijo starši in, kar rečejo, utemeljijo).

Usodnost
prvega
sedemletja in
prvih let

Nato pribijmo spoznanje, da **našo usodo najbolj določi prvo sedemletje in znotraj tega prva leta**.

Zakaj? Tedaj se ureja jedro naše osebnosti, naš notranji svet čustev ali kot temu pravimo: oblikuje se podzavestna sestavina naše osebnosti.

Če bi poskušali to misel **narisati**, bi razdelili človeka v tri plasti:

RAZUM	še ne deluje. Pripravljamo POGOJE za razvoj razuma
ČUSTVA	PODZAVEST - zahteva že zdaj VZGOJO
TELO	zahteva NEGO

Vaš otrok se ne bo spominjal, kako vi z njim ravnate, kakšni ste kot ljudje, toda kar doživlja, se bo vgradilo v njegovo **podzavest** kot osnovno in vodilno življenjsko izkustvo.

Zdaj vidite, zakaj začne vzgoja tako zgodaj in zakaj so smešni starši, ki odlagajo načrtnejše razmišljanje o vzgoji z izgovorom; "Tako majhen je še. Bo že prišel čas".

Majhen otrok vsrkava vse iz svojega okolja. Ni še kritičen. Pozneje bo toliko zrel, da bo presodil, kaj je prav in kaj ni, seveda če ga bomo **za zrelost že zdaj vzgajati.**

Mi odrasli pa moremo z lastno dobro voljo marsikaj popraviti, kar je bilo v našem prvem otroštvu manj posrečeno zastavljenega in se ne bomo ustavljali ob tem, da bi našim dobrim staršem očitali njihove vzgojiteljske pomanjkljivosti.

SKLEP

Pod vzgojnim vidikom je krst slovesna izjava staršev, da bodo kot sodobni krščanski vzgojitelji spoštovali otrokove potrebe in ne bodo zamujali priložnosti za temeljna izkustva. Krst polagamo zato v starše.

4. KRST IN NEKATERI NASTAVKI ZA VERO

CILJ: Opozorili naj bi starše na nekatere "navadne" probleme, ki pa niso tako navadni, ker so podlaga za vzgojo k veri.

UVOD

Ljudje danes marsikaj slišijo, berejo in se pogovarjajo o vzgoji. Vse skupaj ni dovolj, če nas kot vzgojitelje ne spreminja.

Za otroka je važnejše **KAKŠNE STARŠE IMA**, kot kaj starši vedo, kaj delajo, kakšen položaj imajo. Odločilno je, kakšni so starši kot ljudje, zakonci in kristjani.

Naša dosedanja srečanja so se gibala okrog tega vprašanja.

VSEBINA

1. Dvoumnost prenekaterih staršev

Nekaj dejstev o človekovi podzavesti smo zadnjič povedali. Veliko težav prihaja namreč prav iz človekove podzavesti. Tudi **"bolni" odnosi do otroka izhajajo iz podzavesti**. Kar prihaja od tam, je največkrat "tako naše", da se niti zavedamo ne, da smo taki in taki. Podoba, ki jo imamo o sebi, je zato navadno dosti lepša, kakor jo imajo o nas ljudje ob nas...

Bolni odnosi do otroka iz podzavesti

Podzavestne težave v odnosih starši - otroci bi morda izhajale iz čisto vsakdanjih položajev: starši so si želeli otroka drugačnega spola, niso si želeli rojstva prav zdaj, ko so imeli v načrtu nekaj drugega, otrok je podoben nekemu, ki nam ni pri srcu itd.

Pretiravanje

Dvoumnost opažamo, kadar starši z otrokom **pretiravajo** ali s strogostjo ali s popuščanjem, ali z zanemarjenjem, ali z zasipavanjem, pozornosti, igračami itd.

Brez stalnih meril

Dvoumnost je na dlani, kadar starši **nimajo stalnih meril** za to, kaj naj bi otrok smel in česa ne bi smel.

Dvoumnost v veri

Večkrat kažejo starši dvoumnost v **verskem pogledu**. Radi bi bili kristjani, pa samo nekoliko. Šli bi v cerkev, pa spet ne preveč. Otrok naj bi obiskoval verouk, pa ne preveč zares in podobno.

"Sadovi" dvoumnosti

Dvoumnost staršev povzroči pri otroku pravo zmedenost in je **vzrok za mnoge vzgojne in življenjske poraze**.

Dvoumni starši so za otroka prava nevarnost. (V razgovoru s starši analizirajmo še druge dvoumnosti.)

2. Še "nevarni" starši

Drugi načini starševske nevarnosti tudi niso redki:

Tesnobni in neodločni starši

a. **Tesnobni starši**, zlasti mama. Vedno se nečesa bojijo, polni so negotovosti, otožnosti. Cincajo, rečejo, pa ne zares, zahtevajo, pa spet ne čisto zares.

Sem spadajo tudi starši, ki doživljajo krščanstvo kot breme, strah.

Starši, ki ne prepredajo pravih vrednot

b. Starši **brez resnega vzgojnega načrta**. Pri tem mislimo tudi na tiste starše, ki se veliko ukvarjajo z otrokom, toda nespametno. Prepričani so, kako dobri vzgojitelji so, ker so otroku kupili to in ono, mu izpolnili kup želja, ne pomislijo pa na resnične otrokove potrebe.

Starši brez globljega poznanja krščanstva

c. Starši **brez verskega načrta**. To sodi že v prejšnjo točko, pa se zdi, da je treba to posebej poudariti. Posebno nevarni so tisti starši, ki tako malo vedo o krščanstvu, da si domišljajo, kako vse vedo.

3. Moč in nemoč staršev

Nevarnost delne resnice

Starši se nasplošno pritožujejo, kako so ob svojih nalogah zakoncev, staršev in kristjanov nemočni. To je delno res. Toda nobena stvar ni tako nevarna za življenje, kakor **delna resnica**, ker

vsaka delna resnica je taka laž, da jo težko razkrinkamo (poišči katerega izmed nešteti primerov, kako delna resnica deluje kot laž).

Nemoč staršev je delna resnica. Ni pa čista resnica. Nemočni so starši, ki se svoje moči ne zavedajo.

V resnici pa so starši otrokovi vzorniki. Tako opazamo celo pri otrocih, ki so jih posvojili drugi zakonci, dosti potez legalnih staršev... **Starši so otrokovi vzorniki**

Vse svoje odnose ureja otrok po starših. Vsi ključni pri oblikovanju male osebnosti so v rokah staršev.

Drugi dejavniki od varstva do starih staršev so drugotni.

Nobena kretnja, noben napor, noben vzgojni pogovor in nobena vzgojna odločitev naj ne bo v prazno!

4. Nekatera otrokova temeljna izkustva

Na katera otrokova izkustva naj bodo starši posebno pozorni? Kateri so temelji za graditev osebnosti?

a. Otrokovo izkustvo, da je **nekomu potreben**. Najprej je otrok potreben svoji mami. Tudi očetu. Toda v prvih tednih in mesecih je najbolj povezan z materjo. Mati ga stiska k sebi, ga objema, ga poljublja, se z njim POGOVARJA, otroku prepeva, se mu smeje, izžareva svojo srečo ob otroku. Takim materam pravimo, da so kot matere zrele in da izzovejo v otroku občutje, da jim je potreben. **Otrok mora izkusiti, da je nekomu potreben**

b. Otrok mora živeti v **izkustvu zavarovanosti**. Starši pravijo, da je treba otroka imeti rad. Kaj pomeni otroka imeti rad? Pomeni, da je treba tako živeti in vse tako uravnavati, da bo imel otrok občutek zavarovanosti. Otrok ne doživi vsega kot ljubezen, čeprav mi mislimo, da je tisto, kar počnemo, dejanje ljubezni. **Otrok potrebuje ljubezen**

V tem pogledu je npr. pomembno izkustvo dojenja. Otrok dojenja ne doživlja le kot vprašanje prehrane, marveč tudi kot stik z materjo, z njenim telesom, z njeno bližino, toplino. Z materinim mlekom pije otrok tudi ljubezen in zavarovanost. Zato naj matere, ki nimajo pogojev za dojenje, naredijo vse, kakor da bi v resnici dojile. Naj dajo otroka k prsim in ga hranijo iz stekleničke.

Otroka
morajo starši
uvajati v svet

c. Otrokovo izkustvo, da **ga nekdo vodi v svet**. Ta vloga je predvsem očetova. Posebej je pomembna okrog 6. meseca. Oče mora nenasilno razširiti zvezo med materjo in otrokom na zvezo, ki bo širša, ki bo obsegala tudi očeta in druge v družini. Vmes mora priti " tretji", ki bo otroka speljal " proč" od matere, kakor bodo pozneje tudi prvi koraki, ki jih bo otrok naredil, koraki " proč" od dosedanjega okolja.

Otrok naj **IZKUSI**, kako njegovi starši ravnaajo z drugimi otroki, kako se pozdravljajo in pogovarjajo s sosedi, sorodniki, z živalmi, z rožicami in z naravo sploh.

Kako starši vpeljejo otroka v **svet vere in pogovora z Bogom**, je posebno poglavje pri naših srečanjih. Tukaj lahko rečemo le to, da se otrok z Bogom ne bo znal pogovarjati in da bo njegov verski svet strašansko ubog, če ne upoštevamo te podlage, ki smo jo tukaj navajali.

OTROK NE BO TO, KAR MU BOSTA VIDVA PRIPOVEDOVALA, MARVEČ TO, KAR IZKUŠA IN KAR BO NA VAMA VIDEL.

Razmišljajta o tem, pogovorita se o tem, kaj hočeta biti kot človeka, zakonca in kristjana.

SKLEP

Ko otroka krščujemo, vabimo starše, naj s krstnim sporočilom sodelujejo. Sicer bo krst veljaven, toda položen v prazno in zato neučinkovit. Zato je treba pred Bogom razmišljati o sebi in o otroku, da bomo razvili vse možnosti, ki jih današnje znanje in izkušnja daje na razpolago pri naših nalogah.

5. KAJ POMENI BITI KRISTJAN

CILJ: Utemeljitev krščanske identitete. Dati odgovor na vprašanje: Zakaj ravno kristjan? Kaj je v krščanstvu posebnega, bistvenega, drugačnega, specifičnega? V čem je krščanstvo "znamenje, dvignjeno nad narode"?

Odgovor: Kristjan je človek, ki je zaznamovan:

- a. z evangelijem,
- b. s krstom,
- c. z evharistijo,
- č. s služenjem (diakonijo).

UVOD

Prehajamo od kateheze samo za otroke h katehezi za odrasle. Snov je zato nujno zahtevna, vendar ne pretežka. Je pa vsaka snov samo snov, dokler v katehetu ne "zažari", dokler katehet ne prične oddajati svojih "atomov", svoje "energije", zlasti moralne.

Na tem mestu ne moremo obdelati vseh verskih resnic. Odločiti se moramo za neko osnovno, preprosto lestvico vrednot med krščanskimi resnicami. Krščanstvo je treba utemeljiti s tistimi pozitivnimi vrednotami, ki danes in "do konca sveta" opravičujejo njegov obstoj, zaradi česar je vredno napraviti krščanski izbor.

KATEHETSKE PRIPOMOČKE

1. Slika, diapozitiv človeka, ki bere, razmišlja Sv. pismo;
2. Skupina pri branju, premišljevanju Sv. pisma;

3. Umetniška slika, fotografija (fotogovor): človek, ki mu z obraza sije zaznamovanost, da je član božje družine, da se ga dotika Bog, da ni zgubljeno bitje, ki je slučajno vrženo v bivanje..., človek, ki izžareva vero, upanje...

4. Slika našega občestva okrog oltarja, kjer nas Jezus združuje s seboj, da bi bili tudi kot ljudje združeni v eno.

5. Ena ali več slik vsakdanje službe človeka človeku (morda spominska plošča p. Kolbeju na vhodu v njegov blok, kjer piše: HOMO HOMINI - Človek človeku; morda mati Terezija ali kaj bolj vsakdanjega).

VSEBINA

1. Kristjan je človek, ki ga po evangeliju nagovarja Bog.

Postaja priča
Božje ljubezni

Kristjan je človek kakor drugi ljudje. Popolnoma je izenačen z drugimi ljudmi. Ni aristokrat, ni sektaš, ni izločen in ne izločuje. Je pa človek, ki v **Sv. pismu vidi božji nagovor njemu**. Kot tak skuša v vsakem človeškem položaju prisluhni osvobajajoči besedi evangelija in hoče z njo v **obzirni ljubezni bogatiti vse ljudi**, med katerimi mora biti Kristusova priča, priča njegove resnice in ljubezni. Iz poslušanja, branja in razmišljanja božje besede se **poraja njegova vera**. Tako postaja v svetu človek - znamenje. Zaveda se: ni poklican, da bi bil zemlja, marveč sol.

To stopnjo zaznamovanosti mora kristjan doseči že pred krstom. To je pogoj za krst odraslega človeka. Če smo bili krščeni kot otroci, moramo vsaj pred krstom svojih otrok priti do te vere. Zato pa je potrebno veliko poslušanja, branja, razmišljanja in molitve.

2. Kristjan je človek, ki je zaznamovan s krstom

"Nič ne pomaga človeku, če se ne rodi iz vode in Duha." Kristjan ostane človek kakor vsi drugi, potopljen v ta svet, a je hkrati član

občestva, Cerkve; Cerkev, ki veruje, upa, ljubi. To so tri osnovne razsežnosti njegovega bivanja. Kot tak je **priča**, da človek ni več sam, marveč član božje družine: Očeta, Sina in Duha, in član človeške družine krščenih v Očeta, Sina in Duha. Kristjan ve, da ni dovolj "biti rojen za svet čutov", s katerimi zaznavamo snovne stvarnosti. Zato sije višje, globlje, širše, steguje se čez obzorje, onkraj. Kristjan je skratka človek, ki veruje. **V veri ima bistveno drugačen odnos do vseh stvari, do celotne Biti.** Njegov svet se ne konča na koncu njegovih oči, ušes, nosu, na konci jezika, prstov, pa naj bodo tehnično še tako v nedogled podaljšani. Njegov resničnejši, edino trdni svet je onkraj vsega tega.

**Krst,
vključitev v
svet vere in
Duha**

V tem je njegova posebnost. Ta vera se mu šteje v pravičnost. Veruje in upa tudi, kadar "navidez" ni nobenega razloga za upanje, celo "proti vsakemu upanju". V tem je njegova ustvarjalna moč. V tem je **močnejši od izvirnega greha**, ki ga srečujemo na vsakem koraku, v vojni, v sovraštvu, v zapostavljanju vsake vrste, v tekmovalnem bogatenju na račun revnih, v oboroževanju, v materialnem in moralnem onesnaževanju človekovega življenjskega okolja, v vsakovrstnem izkoriščanju človeka po človeku, v razčlovečevanju ljudi na vse načine. Kristjan ve za vse to, vendar je v moči krstne vere pripravljen naskočiti vse to svetovno človeško zlo, strgati tisti "ne", izrečen človeku in Bogu, in na "referendumu" za uspeh veselja in človeka reči svoj "da".

**Vera,
odločitev za
Boga in
življenje v
ljubezni**

Zato je ta novi človek, novi Adam, nova stvar, **človek dokončne prihodnosti**, človek, ki ima priti. To je človek, ki je rekel svoj polnokrvni "da" življenju, bivanju, celotni biti, Bogu. Uprl se je samo "niču", grehu, obupu, cinizmu. V tem boju raste iz milosti v milost, iz vere v vero.

Kristjan je ne samo simbolično, znamenjsko nova stvar, marveč stvarno, ker ne "živi več on", marveč "v njem živi Kristus", po katerem je v Sv. Duhu združen z Očetom. Vse stvarstvo, ki "ječi in zdihuje v porodnih bolečinah", je v tem novem človeku dokončno odrešeno, je tudi zase dočakalo "posinovljenje božjih otrok". Kristjan zato v nobenem primeru ni sektaš, ločenec, zaprtež, aristokrat, marveč "sol" in "kvas". Zaradi njega tudi drugi upajo in verujejo, čeprav še ne vedo, kako in kaj, da le dosejajo svoje počlovečevanje, svojo humanizacijo in tako svoje odrešenje, ko se

**Živi v sveti
Trojici in
postaja kvas**

ne predajajo "nič" in nesmislu, marveč z vso odgovornostjo oblikujejo svojo človeško podobo, ki je božja podoba.

3. Kristjan je evharistično znamenje

Po evharistiji
postaja v
svetu podoba
Kristusa
Boga in
človeka

V popolnem občestvu z vsemi ljudmi in vsemi stremljenji tega sveta je hkrati združen s Kristusom, z njegovo resnično osebnostjo. Po evharistiji je spremenjen v podobo Kristusa, Boga človeka, in je iz dneva v dan vedno bolj priča nevidne navzočnosti tiste prave in prvotne ljubezni, ki presega vsako človeško radost.

To občestvo, ki se uresničuje v evharistiji, se nadaljuje v srečanju z vsakim človekom, v katerem prepoznavamo božjo podobo. Prav **po naši človeški ljubezni in službi Kristus še naprej ljubi in služi.**

Evharistija,
pot do
človeka

Neevharistični človek se lahko združuje z Bogom tudi sam zase, v naravi, v srcu, vendar se s tem vsestransko in bistveno še ne počlovečuje, se dokončno še ne humanizira. **Evharistija je v tesni zvezi z medčloveškim bistvom človeka.** Nihče ne more biti človek sam zase. Tudi z Bogom se ne moremo srečevati samo zase. Ko se nam Kristus daje s "telesom in krvjo", ustvarja med nami razmerje medčloveškosti, jo zahteva. Človek, ki hodi k obhajilu, vedno bolj v sebi čuti "telo in kri" soljudi, je z njimi povezan v "eno telo". Tega "izhoda iz sebe" (kot starozavezni "izhod iz Egipta") ne bi bil zmožen brez pogostitve s Kristusovim Telesom (prim. velikonočno jagnje v noči pred izhodom iz suženjstva). Kristjan, ki preneha z obhajilom, se preneha "obhajati" tudi z ljudmi, se zapira vase, ne postaja več človek, "nima več življenja v sebi", ker več "ne je telesa Gospodovega in ne pije njegove krvi".

4. Kristjan je znamenje služenja (diakonije)

Poenotenje s
svetom
preko
služenja

Blizu je vsakemu človeku, deležen trpljenja sveta, služabnik vsem, pripravljen žrtvovati se za pravičnost in mir, pripravljen dati svoje življenje za svoje brate po zgledu Jezusa Kristusa. V tem pomenu je vsak kristjan človek žrtve, je deležen Kristusovega duhovništva in preroške službe.

ZGLED

Nagasaki 1945. Brskali so po pogorišču neke hiše in iskali morebitne ostanke. Našli so tudi kip križanega brez rok in nog. Pozorno so iskali, da bi našli celoten križ z rokami in nogami. A vse zaman. Nazadnje se nekomu posveti: Saj res, Kristus nima svojih rok, ima samo moje, nima svojih nog, ima samo moje. Z mojimi rokami in nogami hoče delati in širiti ljubezen. Ni nam treba dalje iskati, kajti našli smo že več, kakor iščemo.

Dietrich Bonhoeffer, ki se je žrtvoval za svobodo vsega v drugi svetovni vojni zaslužjenega sveta, je svoje spoznanje povzel v stavek: "Največ, kar človek lahko doseže v svojem življenju, ni to, da postane velik pisatelj, znanstvenik, učenjak, svetnik, cerkveni oče, marveč da postane deležen božjega trpljenja v svetu". Tako je kristjan, ne da bi se na zunaj ločil od drugih ljudi, **znamenje po Kristusu preoblikovanega človeštva**, ki je poklicano k večnemu življenju. Deležen je vseh človeških situacij, vseh stremljenj sveta. V njegovo srce je zapisana ena sama zahteva: delati, da bi vsi ljudje bili bolj ljudje, to se pravi združeni z Bogom, pa naj se tega že zavedajo ali še ne.

**Znamenje
človeštva,
poklicanega
k večnemu
življenju**

SKLEP

Pred krstom otroka razmislimo, kako kot starši živimo krščansko: kako se srečujem s štirimi temeljnimi vrednotami in kakšen vpliv imajo na moje osebno ter družinsko življenje.

6. KRST ZAVEZA Z BOGOM

CILJ: Pomagati staršem, da pridejo do spoznanja, da je krst začetek osebnih odnosov med njimi in Bogom. Sprožiti v njih odgovornost.

VSEBINA

1. Pojem zaveze in zavezništva

Človeški
temelji zaveze

Ko začneta dva človeka drug drugega ceniti in spoštovati, tedaj se prvič pokaže možnost, da skleneta zavezo. Zaveza med njima je sklenjena prav na tem **medsebojnem spoštovanju in cenjenju**. Vsak na drugem ceni njegovo osebnost in lastnost, ki tej osebnosti bistveno pripadajo ali jo delajo osebnost. Polagoma izginjajo vsi pridržki in dvomi. Oba partnerja ugotovita, da sta si enaka in da lahko brez strahu, da bi se drug pred drugim morala podrediti, začneta s sodelovanjem ali skupnim življenjem.

Bog vabi
človeka v
zavezo

Čovek po svoji naravi ne more zahtevati, da bi mu Bog bil partner, ker ga presega. Toda že dejstvo, da **Bog kliče človeka**, kaže, da ima človek globoko v sebi pogoje za tako partnerstvo. Bog, ki nagovarja človeka, vzbuja v njem skrite sile in mu daje novo vrednost.

Krst je nova ponudba človeku, da se odloči za zavezo z njim, da z njim sodeluje in pomaga k uresničenju celotnega božjega načrta.

Primeri
zaveze v
zgodovini
odrešenje

Svetopisemski primeri zaveze - V Svetem pismu so že od začetka nanizani primeri, ko Bog človeka **nagovarja po imenu**, ga kliče in mu predlaga svoj načrt. Tako se pričinja priprava na trajnejšo zavezo. Dialog med Bogom in človekom se odvija v smeri zaveze na Sinaju. Kliče Abrahama in mu obljublja zavezo za vse

njegove potomce; razodeva se Jakobu, uresničuje obljube, kliče Mojzesa in ga pošilja, da bi zbral ljudstvo ter ga rešil iz suženjstva in ga privedel do odločilnega koraka, ko v puščavi sprejme zavezo, ki mu jo Bog ponuja. Ta zaveza gre skozi preizkušnje in zaradi človeške slabosti naleti na številne **ovire**, vendar se spet uresniči po Marijinem pristanku na božjo ponudbo. Marijin in Božji Sin Jezus je to zavezništvo z Očetom privedel do viška s smrtjo in vstajenjem.

**Uresničenje
Izaveze v
Jezusu**

2. Psihološke potrebe po zavezi

Vsak človek se trudi, da bi bil **priznan**, da bi njegovo osebnost drugi sprejeli, ne pa odklonili. Tam, kjer doživi nepriznanje in odklonitev, se človek upre ali pa zapre vase in tako vse njegove možnosti nekako zakrejejo. Kakor sam ni doživel spoštovanja, tako ga tudi sam drugih ne priznava. Rast njegove osebnosti in vračanje v skupnost se začne torej tedaj, ko je sprejet v neko zavezo in postaja partner v velikem načrtu. (Skupina staršev naj odkrije še druge primere psihološke potrebe po zavezi.)

**Človekova
težnja po
priznanju**

3. Zaveza v življenju staršev

Kako se uresničuje zaveza v življenju staršev?

a. **V medsebojni zvestobi.** - Bog, ki daje pobudo za to zavezo, daje svojo nepreklicno besedo. Računa na vašo zvestobo dani besedi. Starši tako dobivajo moč, da tudi sami svojo zakonsko zvezo opirajo na to partnerstvo z Bogom.

**Nekaj
primerov
uresničevanja
zaveze v
življenju
staršev**

b. **V natančnosti izpolnjevanja prevzetih obveznosti.** - V tej zavezi uspeh zavisi od natančnosti in vestnosti, s katero oba partnerja izpolnjujeta svoje obveznosti. Vsaka površnost, malomarnost, je žaljiva za drugega partnerja, ker mu nalaga bremena, ki bi jih ne občutil, če bi se ne spustil v tako zavezo. Bog, ki bi ne izpolnil obveznosti, danih po obljubah, bi žalil človeka. Zato se v Svetem pismu imenuje "zvesti Bog", ker se po svojem bistvu ne more izneveriti svojim obljubam in jih natančno izpolnjuje. Isto se zahteva od človeškega partnerja v zavezi.

c. **V vztrajnosti pri obveznostih.** - Bog se ne umika, ne opravičuje, ne izgovarja. V stari zavezi je izpolnil obljube očakom kljub njihovi grešnosti in nezvestobi. V novi zavezi je njegova vztrajnost v zavezi še globlja in doslednejša. V evharistiji, npr., je vedno z nami. **Njegova trajna navzočnost je znamenje njegove zvestobe:** "Jaz sem z vami vse dni do konca sveta".

Prav tako je s človekom, ki je v zvezi z njim. Ko Bog sklepa zavezo s človekom, misli resno. On je zvest in svojih obveznosti ne prekljuje. Niti človekova nezvestoba in njegovi grehi ne morejo te njegove trdnosti omajati.

Tudi če bi starše kdaj prijela skušnjava, da bi odstopili od svojega partnerstva z Bogom, v katerega so pritegnili tudi svojega otroka, Bog ne bo odstopil. On drži, kar je obljubil, čeprav je morda bil izdan in je ostal v zavezi sam. Vaš otrok bo imel v njem vedno zanesljivo partnerja in oporo, ki ne bo odpovedala.

4. Vzgoja otroka za zavezo

Otrok je pri krstu zaznamovan s križem, oblit z vodo, maziljen z oljem. Vse to so znamenja nove in večne zaveze, ki jo je v imenu vsega človeštva Kristus proglasil pri zadnji večerji in dopolnil s svojo smrtjo na križu in vstajenjem. To zavezo z Bogom moramo razvijati.

Nekaj vzgojnih navodil:

- a. Otroka moramo učiti, da se bo znal pogovarjati najprej s starši.
- b. Videti mora, da se tudi starši znajo pogovarjati med seboj in z Bogom kot prijateljem v veselju in žalosti.
- c. Iz tega bo polagoma izvirala molitev kot izraz dialoga z Bogom.
- č. Otroka naučimo, da bo držal besedo in da ne bo obljubljal lahkomišno. Naj se ob starših nauči vzeti zares vse, kar je obljubil, in se z vso močjo zavzame za izpolnitev prevzetih nalog.

**Nekaj
pristopov k
vzgoji otroka
za zavezo**

SKLEP

Zaveza staršev ne omejuje, ampak jih potrjuje v medsebojnih odgovornostih do otroka. Danes je v ljudeh strah pred obveznostmi in vsako zavezo ali obvezo. Zaveza človeka naravna k Bogu, vsakemu človeku in družbi. Starši, ki živijo to zavezo, so svobodni.

7. KRŠČEN V VERO STARŠEV

CILJ: Prekvalificirati pri starših odnos do vere iz otroške dobe v zrelejši in bolj odrasel. Staršem naj bi pomagali, da prerastejo "tekoča" verska pojmovanja in jim nakazati sorebrnjenjski vidik vere.

UVOD

"Kaj pomeni tukaj pri nas biti kristjan? Biti veren? Pustimo, naj skupina išče, se pogovarja. Tišine ne prekinjajmo. Ne kažimo niti znamenj odobravanja niti ugovarjanja, ali celo nezadovoljstva z odgovori. Če pride do "blokiranja" skupine, ji kvečjemu pomagamo z nadaljnjimi spodbudami kot npr. "Kaj mislijo povprečni ljudje takole na cesti, da delovnem mestu, v vašem okolju, soseščini ! itd. Če bodo rekli, da ne vedo, ne popustimo marveč potiskajmo dalje: "Kaj bi z vedenja ljudi mogli razbrati? Vero zelo, malo ali nič ne cenijo? Zakaj? Kje se to opazi?"

VSEBINA

1. O veri imamo zelo različne predstave

Kaj pravijo o veri ljudje?

"Veliko ste že vi povedali, skušajmo zdaj vaša spoznanja povzeti in morda še katero dodati. To opravilo je zelo pomembno, da se zavemo, v kakšnem svetu živimo".

a. Mnogi imajo vero za **sveženj navad**, ki so v zvezi z nekaterimi pomembnejšimi dogodki človekovega življenja: rojstva - krst, otrok

gre v šolo - prvo obhajilo, otrok je večji - birma, ustanovljata si družino - poroka, smrt - cerkveni pogreb, velika noč - pirhi in pršut, božič - drevesce, jaslice in lučke itd.

Sveženj
navad ob
pomembnih
dogodkih

"Taka je navada, tako mora biti. Tako so me naučili in tudi jaz tako ravnam. Saj v tem ni nič slabega."

b. Drugi doživljajo **Boga kot "mašilca lukenj"**. Kaj hočemo s tem povedati? Kje začuti človek svojo nemoč, potrebuje Boga. Npr. neozdravljivo zbolí, tedaj pride na vrsto Bog. In gorje, če Bog ne naredi, kar mu človek v stiski "naroči" (Če je potrebno nakažemo še druge primere).

Bog, mašilec
lukenj
človeške
nemoči

c. Tretji imajo Boga za **nagrajevalca in maščevalca**. Verni so zato, ker bo dal plačilo in ker bo "lumpe", zlasti njihove sovražnike, kaznoval. Ta vrsta ljudi Boga ne ljubi, ampak se ga boji. So verni iz strahu. Koliko je to sploh vera?

Nagrajevalec
in maščevalec
po človeškem
vzorcu

č. Nato so ljudje, ki jemljejo **Cerkev kot stranko**, ki oznanja in dela propagando za svoj program. "In ker moraš biti nekje, sem pač za Cerkev". Nevarni so zlasti tisti, ki se nekje v svojem življenjskem okolju skregajo in se zaradi tega "zbližajo" s Cerkvijo.

Cerkev,
stranka z
lastnim
propagandnim
aparatom

Cerkev ni stranka. Cerkev nima političnega ali socialnega programa, marveč **duhovno poslanstvo**, da z evangelijem prekvasi vsakega človeka. Danes srečamo veliko ljudi, ki nosijo v sebi nekaj evangelija, ne da bi za to vedeli. Morda so Cerkvi formalno celo nasprotni.

d. Zelo zanimivi so ljudje, ki se prištevajo k Cerkvi, ker se počutijo **znotraj Cerkve na varnem**. Nič jim ni treba iskati, nič misliti; cerkveni predpisi bodo že vse sami uredili. Glavno, da se po njih natančno ravnaš. Za take je Cerkev predvsem varno zatočišče, kakor za otroka materino naročje. Koliko je tako stališče zrelo, lahko sami presodite.

Cerkev,
varno
zatočišče

e. Niso tako redki, ki vidijo v Cerkvi **organizacijo**, ki je pač tukaj, resda iz starih časov. Končno ne dela nič slabega. Organizacija pač potrebuje svoje uradnike, to so škofje in duhovniki. Ti morajo živeti, zato jih podprimo, da bo ta organizacija šla naprej. Nekateri so sicer zoper vse organizacije in tudi zoper Cerkev, toda zakaj bi tudi Cerkev ne živela. Bodimo demokratični in strpni. "Ali ne, gospod, vsi moramo živeti?"

Cerkev,
organizacija

2. Poskus usmeritve k zrelejšim pogledoma.

Ne da bi vedeli, kažejo zastopniki gornjih stališč, da so v verskem pogledu zelo **nerazgledani in nerazviti**. Taki načini verovanja so zaznamovani z manjvrednostnim pečatom.

Preiti od pomanjkljivosti verskih predstav k zrelejšim in sodobnejšim

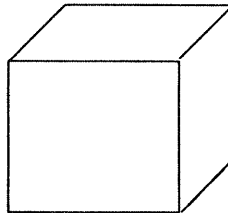
Iz teh primitivnih stališč do vere, ki jih srečate celo pri izobraženih ljudeh, je treba **preiti k zrelejšemu in sodobnejšemu razmišljanju o duhovni stvarnosti v človeku**. Zgoraj naštete oblike verovanja moremo označiti za versko alienacijo ali odtujitev. Take verske predstave so za moderen čas nevzdržne in smešne, vsekakor pa zelo pomanjkljive. Kdor prihaja do Boga po takih poteh, mu moramo povedati, da je pot zgrešil, da ni na poti h krščanskemu Bogu.

V preteklosti je bilo veliko bojev glede tega, ali je Bog in kakšen je. Kadarkoli je kdo zanikal Boga ali ga zanika danes, ugotovimo, da ima v jedru prav, ker takega Boga, kot ga ljudje v večini primerov zanikajo, Kristus res ni oznanjal.

Oznanjati Boga evangelija

Neverni so vedno za verne izziv, da se vprašamo, ali nismo tudi sami šli po lastnih poteh do Boga in smo začenjali oznanjati Boga, ki ni naš nebeški Oče, kot je o njem govoril Jezus. **Pravi Bog je namreč samo tisti, ki ga razodeva evangelij**. Kot primer, kako otročji smo še, bi lahko navedli starodavno vprašanje: "Ti, ki boš krstil svojega otroka, ti, ki hodiš v cerkev, pokaži mi Boga, če res obstaja".

Razmišljajmo: Kaj more človek videti? Samo, kar je toliko in toliko dolgo, široko in visoko. Tudi piko (.) vidimo le zato, ker je toliko obsežna. Vse, kar vidimo, ima TRI RAZSEŽNOSTI. To bi narisali takole:

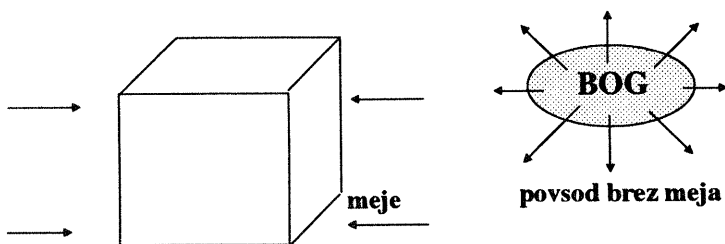
Ni rečeno, da ima vse, kar vidimo, to obliko, ima pa te razsežnosti: Triglav, voda, las, celo zrak itd.

Druge pojave moramo slišati z orodji, ki imajo tri razsežnosti, npr. z ušesi itd.

Po nauku Svetega pisma in Cerkve pa je Bog GOSPODAR razsežnosti in ne njihov ujetnik. BOG PRESEGA PROSTOR, tisti "tip" tam pa zahteva, naj ga pokažeš.

Vidne stvari imajo razsežnost

Bog ni ujetnik, ampak gospodar prostora

Občutje za nevidno mora začeti že pri človeku. Ob doživetju človekove osebe, nevidne notranjosti ob ljubljenem človeku.

Zato pravimo, da je človek samemu sebi in drugemu najprej skrivnost. Veliko je v njem vidnega (razsežnega), njegovo bistvo pa je nevidno. Nima razsežnosti.

Zato smo mnenja, da božjega veličastva nihče ne more narisati in če ponujamo otroku **otročje predstave o Bogu** (npr. rišemo z brado ali brez brade), najbrž **ne koristimo njegovi duhovni rasti.**

b. Špekulacija z znanstvenim in neznanstvenim - Pred dvesto leti so začeli v nekaterih krogih vprašanja poenostavljati. Takrat je bilo to razumljivo, ker je bil v množicah nekritični odnos med neznanstvenim (pravljичnim) in znanstvenim svetom. Ljudje so vse to mešali. Vprašanja so zato razdelili z jasno mejo:

- znanstveno
- neznanstveno

Do nevidnega preko človeka

Špekulacija zaradi nekritičnega odnosa med znanstvenim in neznanstvenim

in drugega ni! Vse je ali znanstveno, ali neznanstveno (to je pravljíčno).

"Jaz bom povedal nekaj vprašanj, vi N.N. pa boste beležili z majhnimi znaki, kam merim".

Damo v roke svinčnik ali kredo in začnemo: "Koliko palčkov živi v N.X.? Koliko čarovnic? Koliko bogov? Koliko je svet velik? Koliko je star? Kdaj je svet nastal?" In podobno.

N.N. beleži s pomočjo skupine:

- območje dokazov znanstveno področje X X X - se da dokazati, raziskati

- območje pravljíc neznanstveno področje X X X - se da "bajati", izmišljati

**Dokazi,
pravljíce**

Nato zastavimo vprašanje: "Kaj je ljubezen?"

Pustimo skupino, da zabeleži, kam sodi vprašanje.

Razpredelnica ne zadošča več:

- območje dokazov in izkustev **onstran znanosti**

- območje dokazov (razuma) znanstveno

- območje fantazije neznanstveno

**Izkušnje,
dokazi,
fantazija**

Pojdimo dalje: "Zakaj zlo v svetu in človeku? Zakaj smo na svetu? Čemu trpljenje? Zakaj dobro? Kaj po smrti? Zakaj Kristus?" In podobno.

Razpredelnica spet ne zadošča:

božji poseg - naš odgovor - onstran, onstran znanosti - **verska**

**Najtežja
človekova
vprašanje**

izkušnja - dokazi ni konca

dokazi in izkustvo onstran znanosti - ni konca

dokazi znanstveno - ni konca

pravljíce neznanstveno - ni konca

Zakaj smo o tem razmišljali?:

- Da bi začutili, kako otročji smo, kadar se lotevamo primitivnega govoričenja o veri, Cerkvi, krstu, krščanskem življenju, kot je danes "moderno".

**Korist
takega
razmišljanja**

- Da bi doumeli, kako ni človeka, ki se z verskim vprašanjem ne bi srečal. Vprašanje je, ali ga rešuje ali potiska s sebe in odriva.

- In končno, da bi se ovedli, da je najgloblje gledanje in doživljanje tisto s stališča vere. Vzemite npr. doživljanje rojstva lastnega otroka.

Različni načini življenja:

- a. en človek več, ena usta več, en kričič več, ena skrb več;
 - b. ena ljubezen več, odgovornost več, oseba več, usoda več;
 - c. en božji otrok več, sreča več, večnost več, svetost več itd.
- Vse je res, toda versko gledanje je najbolj "res".

3. Pomen vere za naše življenje

Biti veren pomeni **podati se na pot**, ki je do smrti ne bomo prehodili. Verni svojo vero **poglabljamo, prečiščujemo**. V tem pogledu smo dolžni svojo vero zoreti.

Vera je
dinamična

Tudi Cerkev svojo vero prečiščuje. Danes poudarja iz istega krščanskega nauka druge vidike... Zato je vera spodbuda za napredek nas samih.

SKLEP

Odlepimo se od dnevnih fraz o veri. Vera je nekaj drugega. Ne bodimo otročji pri pristopu k verskim vprašanjem. Zavedajmo se, da je versko življenj - globlje življenje. Sklenimo; da bomo naredili vse, da bo otrok deležen takega uvajanja v vero.

8. ŽIVLJENJE V OBČESTVU ODREŠENIH

CILJ: S krstom uvajajo starši otroka v krščanski optimizem. Ta obsega osebno naravnost k Bogu, vsakemu človeku in družbi. Prikazati krščansko občestvo kot "prostor", kjer je možno zaživeti ta optimizem.

VSEBINA

1. Navidezna svoboda

Človekova
želja po
svobodi

Človeka priteguje želja, da bi zaživel popolnoma svobodno življenje brez ovir in zavor, brez omejitev in pomanjkanja. Pri tem zapada stalni skušnjavi izkoriščanja človeka po človeku. Pred nekaterimi neizbežnimi omejitvami, ki nanje v življenju naleti (bolezen, zlo, trpljenje, smrt itd.), ostane brez sape ali zamiži in se dela kot da ni nič, ali pa ostane sam. Tak odnos do svobode ga ne osvobaja, čeprav se je hotel prebiti skozi življenje čimbolj poceni.

Kristjanovo življenje je kakor potovanje iz dežele suženjstva v svobodo.

Znamenja
suženjstva

Znamenja suženjstva so: neučljivost, vsevednost, "otrok ni skrivnost", sebičnost, individualizem, "svet je slab", itd. (Skupina staršev naj z animatorjevo pomočjo poišče še druga znamenja suženjstva v življenju).

Pot iz
suženjstva v
svobodo

Kristjan je človek, ki se ne bi smel zadovoljevati z navidezno svobodo. Krst je znamenje, da moramo otroka vzgajati za vstop v "deželo svobode, odrešenja", v občestvo tistih, ki se ne bi smeli zaslužjevati, ali dovoljevati drugim, da jih zaslužjujejo. Kristjan bi moral biti tako svoboden, da ga ne bi ustavila nobena pregrada, niti ne trpljenje in smrt. Kristus je namreč tudi te ovire presegel.

V občestvo odrešenih ne gremo kot v deželo, ki smo jo sami iznašli, naredili ali odkrili. **Pot vanjo nam je pokazal sam Bog in nas vanjo kliče.** V Svetem pismu je veliko takih izkušenj vernega človeka. "Popeljem vas iz suženjstva v deželo, ki sem jo obljubil vašim očetom". Simbol suženjstva je bil Egipt in morje skozi katerega so se rešili v svobodo, je bilo Rdeče morje.

2. Koraki v svobodo

Dolga pot se pričinja s prvim korakom. Kristjanovo življenje je potovanje, ki zahteva določne, številne in neprestane korake, ki sledijo drug drugemu. Najodločilnejša znamenja teh korakov so **zakramenti**: krst, sprava, obhajilo, birma, posvetitev za družino, za občestvo, posvečanje za poslednji prehod, preko zadnje meje.

**Zakramenti,
najodličnejša
znamenja
korakov v
svobodo**

Ko se pripravljate na krst svojega otroka, dejansko **verujete v možnost odrešenega, osvobojenega življenja v občestvu, Cerkvi?** V njej se dogaja to osvobajanje. Npr. zakrament sprave je možnost, ki je neprestano na razpolago, da se kristjan izmota iz stvari, ki ga hromijo in mu zavirajo zalet. V njem se ponovno povezuje z vrednotami, od katerih se je odtrgal: spet prične drugače gledati na ljudi, stvari in čas. Zopet vzpostavi prijateljstvo z Bogom, ki je bilo porušeno. Dokoplje se do ponovnega pristnejšega verskega življenja. Tako postane po zakramentu sprave tudi greh prilika zelo za večjo milost (Če dopušča čas ali skupina, naj pastoralni delavec primerno razvije tudi pomen ostalih zakramentov, zlasti evharistije pod vidikom korakov v večjo svobodo).

3. Pogoji za osvobojeno, odrešeno življenje v skupnosti

a. Stvari ne posedujejo mene, ampak jaz nje (TV, avto, vino, stanovanje, služba, hobi itd.). Nisem njihov suženj, ampak gospodar. Ne obožujem jih, ampak uporabljam. Stvari so mi potrebne, nisem pa zaradi njih samih srečen. Dajem jih na razpolago tudi drugim. Ne odtrgavam se od skupnosti (družine, krščanskega

**Gospodovati
stvarem**

Čas
posvečati
človeku

Povezovati se
z drugimi

občestva itd.) zato, da bi potrošne dobrine grmadil in jih sam užival. Te dobrine me morajo voditi v skupnost.

b. Moj čas ni več ujet v dolžnosti, ki me vlečejo proč od ljudi. Znam razpolagati z njimi. Starši, ki se odrekajo raznim navidezno važnim dolžnostim zato, da se posvetijo družini, pridobivajo čas. Čas, ki ga postavijo otrokom in družini, postane najbolj uporabljen čas. Izgovor "nimam časa" je med najbolj zanesljivo znamenji nezrelosti.

c. Povezujem se z drugimi ne zaradi ugleda, sosedstva, materialnih koristi, ampak predvsem zaradi enakega prepričanja in vere v isto Besedo; ker smo vsi otroci istega Očeta in imamo isti cilj.

SKLEP

Ni vsaka svoboda, ki ji tako pravimo, zares svoboda. Krst je za vašega otroka povabilo, naj kot svoboden kristjan sodeluje pri osvobajanju sebe in drugih iz vseh oblik hlapčevanja.

Proti koncu knjige "Moj obračun" pravi France Koblar: "Od delavca pri žebljarskem nakovalu, za kar sem bil določen, sem po dobrih ljudeh prišel do boljšega kruha kot delavec v mestu - ne meščan. Tudi za svoje otroke ne želim nič drugega, kakor da postanejo delavci med ljudmi, naj bi bilo njihovo življenje tako, da bi laže in lepše živeli tudi drugi, nikdar oni sami. Bog mi usliši to prošnjo!"

9. VZGOJA ZA VERO MED PRIČAKOVANJEM OTROKA

CILJ: Pokazati, da je čas pred rojstvom otroka z vsemi dožitji in skrivnostni bližajočega se materinstva in očetovstva priložnost, da se ob tem ustavimo, se pogovarjamo in hranimo svojo vero v delovanje Stavrnika v nas. S takim zadržanjem usvarjamo pogoje za versko vzgojo otrok.

UVOD

Ta kateheza bo prišla prav predvsem tam, kjer so pripravo staršev na krst otroka, katehumenat, pomaknili že naprej v dobo pred rojstvom otroka (npr. v čas kmalu po poroki ali med nosečnostjo). K temu naj bi postopoma povsod težili.

VSEBINA

1. Verska rast staršev

Baje je Napoleon na vprašanje: "Kdaj naj prične mati vzgajati svojega otroka?" Odgovoril: "Dvajset let pred rojstvom". Z drugimi besedami to pomeni: **Ko vzgajamo sebe, vzgajamo svojega otroka**, ali kar smo naredili iz sebe, to lahko tudi otroku damo in od njega pričakujemo.

Otroka
vzgajam, če
vzgajam sebe

Bolj kot za naravnost namensko vplivanje na otroka gre pri tem za samovzgojo staršev, kolikor so oni pripravljeni vzgajati sebe za svoje otroke.

**Nevtralne
vzgoje ni**

Temu se ne more nihče izogniti. Tudi če bi starši otroka ne hoteli postaviti pod nikakršen vpliv s svoje strani, čaš naj bo otrok povsem samostojen, in bi tako ali drugače vzgojno izolirali otroka celo pred samim seboj, bi ga s tem vendarle usodno programirali in določili, saj bi ga oropali **največje pravice: imeti v odločilnih zadevah starše ob sebi.**

Dokler je bilo "vse" okolje krščansko, posamezni družini ni bilo treba nositi toliko teže odgovornosti. Danes pa je vedno bolj važno, da more otrok **že v domači hiši vdihavati ozračje žive vere.** Vendar vera ne more viseti nekje v praznem. Vere in življenja se ne da ločiti niti v življenju niti v mišljenju. Kdor torej sedaj ne sprejme odgovornosti, ker se mu njegova lastna vera ne zdi dovolj plodna, naj pomisli na tole: Na poti vere smo vsi ljudje vedno začetniki. Kdor se pošteno trudi, da bi po veri živel, ta svojega otroka že s tem vodi za roko s seboj. Otrok hodi za njim, veruje s svojimi starši, dokler je še majhen, in tako zelo pripada njim, da dela vse, kar dajejo oni. Morda se bo kdaj pozneje celo zelo kritično vprašal, kaj je pravzaprav z njegovo vero in njegovim krstom. Premislil bo svoj položaj glede vere in se bo sam odločil za vero ali proti njej. Če se bo odločil zanjo, bo s tem samo potrdil vašo odločitev.

Gre torej samo za to, ali tvegate **poizkus, da bi svoje vsakdanje življenje živeli v zaupanju v Jezusa.**

Zato je najmanjša zahteva, ki med pogovorom o krstu pride v ospredje, ta, da so starši **pripravljeni vsaj premisliti, kaj jim vera za njihovo življenje pomeni,** in s tem za življenje njihovega otroka. Morda bodo pri tem s presenečenjem, prav tako pa tudi z veseljem ugotovili, da tega ali onega doslej sploh niso tako pojmovali, kakor so sedaj zvedeli. Odkrili bodo morda nov svet in opazili, kako velik pomen imajo zanje nekatere stvari in kako zapolnijo vrzeli, ki bi jih brez vere bilo polno v njihovem življenju (*Pisma staršem*, str. 19, 20).

**Vzgoja za
vero**

Čim kdo čuti v sebi poklic za očeta ali mater, zlasti pa ko že pričakuje svojega otroka, lahko prične bolj določno in zavestno vzgajati sebe za svojega otroka. Tu mislimo predvsem na en vidik te vzgoje: **vzgoje za vero.** Za kristjana pomeni vera najvišje združenje vseh dejanskih vrednot v zrelo, odraslo osebnost. V tem

pa človek začuti, da ga ta naloga presega. Sebe doživi kot presežno, skrivnostno bitje, odprto v neskončnost, v Boga. Uresničenje sebe prepozna v Bogu. Če mu je prej bil Bog nekaj oddaljenega in tujega, ga zdaj spozna kot bližnjega, sorodnega.

Če se me je prej Bog dotikal predvsem od zunaj, prek narave, urejenosti, veličine, lepote, se me ob doživetju starševstva pričinja dotikati **od znotraj**. Če mi je prej Bog bil sila, moč, lepota, skrivnost, mi je zdaj postal Oče. Beseda Oče mi zdaj pove več kakor drugi pojmi.

**Starševstvo:
pravi
trenutek**

2. Zgled

OPOMBA: Ta, nekoliko literarni del, bo prišel prav, ko bomo imeli pred seboj bolj pasivno sprejemljive ljudi.

Ko se je Andrej poročil z Anico, so mnogi rekli: "Tako veren fant, pa tako površna in mlačna punca! Ta ne bo več molila rožnega venca pri Grudnovih. Kam neki se je fant zagledal? Ubogi stari Gruden! Sicer pa, pridna je, pridna!"

Nevesta je kmalu pokazala svoje **razmerje do molitve**. Sprva je sicer sodelovala, čeprav se je večkrat po strani nasmihala. Kmalu pa je odkrito pokazala, da ji molitev preseda.

Minilo je leto, dve po poroki. Otroka ni bilo. Zdravniki so obljubljali, da bo že, naj malo potrpijo. Nevesti je prišlo na ušesa, da je "zanič", da "ne bo nič". Postala je zagrenjena in prejšnje šale na račun molitve so postale pikre zbadljivke. Oče pa se ni rad bodel. Vzel je ključ od hrama, se pri pipi potolažil in jo pobral spat.

Zjutraj je še bolj zgodaj odhajal v vinograd, saj doma ni bilo zdržati. Ker ni smel moliti doma, je molil tam. Kar med delom.

Ob nedeljah je hodil k prvi maši. Nekoč so drugi možje povedali Andreju, kako je skrivaj jokal med mašo.

Andrej je vedel, zakaj je oče jokal. V nedeljo zvečer je Anici na samem povedal: "Ti, pravijo, da je oče jokal med mašo v klopi".

Anica je razumela. Pomolčala je. Nato se je z obrazom zarila možu v ramo in izdabila: "Lahko joče, ko mu pa vse rodi: telo mu je tolikokrat rodilo, žena mu je rodila, trte so mu rodile, jaz pa... Kaj si morem, če joče, jaz še jokati ne morem".

V hiši je postajalo vedno tiše. Slutili so bolečino drug drugega in se drug drugemu umikali. Grudnovka je ostala še najbolj prisebna. Zato je tudi prva opazila blagoslov na Aničnem obrazu. Odrešeno sta si zaupali skrivnost in se pripavili na razodetje možema. Vsi so bili veseli. Anica je čutila, da bo šele zdaj postala prava žena. **Vsa se je spremenila:** duhovno in telesno. Če je le mogla, je ona nesla kosilo v vinograd. Vedno je pogledovala za očetom in spraševala o vsem. Hotela pa ga je predvsem vprašati: "Oče, vi toliko veste, kako pa to, da bom jaz zdaj mati? Rodila bom več kot trta, smokva, jablana! Vašemu sinu bom rodila človeka! Ne razumem, ne vem kako! Tisto, kar vem, ni nič v primeri s tem, kar doživljam in se dogaja v meni..."

Ne da bi vedela, je mislila kakor nekoč mati Makabejka: "Ne vem, kako ste zaživel v mojem telesu; tudi vam jaz nisem dala duha in življenja in nobenemu prvin nisem jaz sklenila. Potemtakem je Stvarnik sveta ustvaril človeka, kakor je začetnik vsega, kar je (2 Mkb 7, 22-23).

Očetu so se širile oči: povrhu vseh čudežev narave še **čudež vere svoje snahe!** Ni skrival svojega srca, kadar je bil čas za to. Obe roki je položil nanjo: na obrazu in v očeh se mu je nabral tisti blagoslov, s katerim je tolikokrat blagoslovil svojo ženo, svojo zemljo, svoj vinograd. Poljubil jo je na čelo in ji rekel: "Anica, zahvali Boga..."

Po večerji se Anici nič več ni tako mudilo k opravi, kakor se **mudi človeku s pogorelo notranjostjo.** Molče je snela rožni venec - prvič v življenju - in in ga položila pred očeta. Oče ga je porinil pred mater, ker je vedel, da ga on ne bi zdelal. Pogreznil je glavo med dlani. Bila je prezrela, pretežka in preveč obdarjena, da bi jo držal pokonci. "Ki si ga Devica od Svetega Duha spočela" jim še nikoli ni šlo tako od srca.

Anici se je **odprl nov svet,** svet militve. Zanja se je spolnila Kristusova obljuba, da nam bo poslal svojega Duha, ki nas bo učil

in spomnil vsega, kar nam je on povedal. Kar je bilo Andreju samoumevno, je doživela tudi žena.

Nekega večera pa se ji je zdelo, da ji je prišlo na misel nekaj, česar ne sme misliti, dokler ji Andrej ne reče, da je prav. Takole mu je pripovedovala, ko je prišel z nekih predavanj v Ljubljano: "Ko te ves teden ni bilo, sem ponoči sama sanjara na postelji. Nič me ni bilo strah. **Življenje in ljudje** so se mi tako **približali**, da so izginile vse daljave. Svet sem dojemala z vsemi antenami, kanali in valovnimi dolžinami. Kakor na ekranu ki je prišel pred oči stavek: "Jožef, Sin Davidov, ne boj se vzeti k sebi Marijo, svojo ženo: kar je namreč spočela, je od Svetega Duha" (Mt 1, 20). Ne morem razumeti, od kod naenkrat to! Ti, ki med šolskim letom hodiš k vsem veroukom v Ljubljani, povej mi, ali se mi blede, ali imam prav. Ali nisva bila midva **noseča od življenja, še predno sva prišla skupaj?** So to samo sanje ali globoko spoznanje? Ali ni bilo to, kar v meni raste, **že pred spočetjem v nama?** Nobene zasluge nimava za to. **Dar je**".

Andrej kljub vsemu svojemu verouku ni znal odgovoriti. Svoje žene enostavno ni več prepoznal. Da ni samo njegovo, kar je spočela, ampak predvsem božje, od Svetega Duha, prav. Kako neki je mogla priti na to misel brez vsake globlje verske izobrazbe in brez posebnih verskih doživetij v dosedanem življenju? Res je, po znanju se ne more primerjati z njim, **po neposrednem gledanju** pa ga daleč prekaša.

Zorel je v spoznanje, da jo bo šele sedaj vzela k sebi, da bo šele sedaj vsa prišla na njegov dom, v njegov svet, v njegovo notranjo hišo. Vse kar ima on samo v mislih, bo v njej postalo meso in kri.

Namesto odgovora jo je vprašal: "Povej, ali te smem tako, kot praviš, da si, še bolj ljubiti kakor do sedaj: ali sme tvoj dar biti tudi moj, tvoje spoznanje tudi moje? Nisem mislil, da bom kdaj lahko srečnejši kot takrat, ko si mi prvič rekla, da me ljubiš. Danes sem srečnejši. Počutim se omamljenega kakor na robu prepada in se midva ne moreva več obvarovati pred padcem v življenje, pred telesnim padcem v Duha, v tisto, čemur evangelist Janez pravi ljubezen, kar pa mi bolj površno imenujemo Bog".

Že zdaj sta vedela, da njun otrok ne bo rojen samo iz "krvi, iz poželenja mesa, iz volje moža, ampak iz Boga" (Jan 1, 13). Devet mesecev tega dogodka ne bo predolgih, da bi ne bila ves ta čas srečna in hvaležna (Povzeto po "Novi Mladiki", 8/75).

3. Razgovor s starši

Pomen
doživetij v
nosečnosti za
versko
vzgojo otroka

Kakšen pomen in zvezo ima vse to z vzgojo otroka za vero? Ali niso taka doživetja v dobi nosečnosti in taki ali podobni pogovori zgolj osebna zadeva očeta in matere brez vsake posredne ali neposredne zveze z vzgojo bodočega otroka?

OPOMBA: Staršem pustimo dovolj časa, da poiščejo svoje odgovore na taka in podobna vprašanja.

Pogovor lahko sklenemo z naslednjo ugotovitvijo: S posebnimi kamerami so slikali otroka v materini notranjosti (Lahko pokažemo slike iz knjige "Život prije rođenja" na str. 103 in 121, ali iz knjižice "Vzljubimo svojega otroka od začetka", ali enake diapozitive).

Če znamo dobro gledati, z očmi umetnika (kako bi gledali Mono Lizo), bomo videli, da obraz otroka razodeva tisto neskaljeno rajsko srečo, ki jo je človek užival v raju pred spoznanjem dobrega in hudega. Prek materinega krvnega obtoka in živčevja prehaja v otroka njena celovitost, njena polnost, njen mir, njena sreča. Enako celovitost, mir, polnost in sreča zakona. Tam je in mora biti mati nedotaknjena. Tam človek še "ni izgnan iz raja". "Spomin" na to "rajsko" srečo ostane neizbrisen v človekovi podzavesti in v človekovem značaju. Ta prapodoba človekove sreče je najtrdnejša podlaga človekovega zavestnega optimizma in temelj upanja, da nam je zagotovljena srečna in dokončna bodočnost v Bogu in da ni vsaka borba zanjo zgolj domišljija, ampak zdaj že realna utopija, ob Kristusovem prihodu, ob prihodu novega človeka pa dokončna stvarnost. Krstno sporočilo in **krstni dogodek je potrdilo in dovršitev tega, kar je že od spočetja naprej v nas spočeto.**

Prapodoba
človekove
sreče
potrjuje krst

Oče in mati lahko zavestno in odgovorno pospešujeta ta svoj notranji red, ko "nosita" svojega otroka. V tem pomenu ga tudi oče "nosi", saj se njegovo razpoloženje bistveno prenaša na mater. Nasprotno bo otrok, ki so mu že pred rojstvom raztrgali podobo raja,

kaj lahko v življenju cinik, nihilist, nezadovoljnej, nasilnej. Morda ne bo mogel nikdar reči svojega "da" svojemu življenju, sočloveku in Bogu.

SKLEP

Oče in mati imata vzvišeno nalogo prisluhniti življenju, ki ga v sodelovanju s Stvarnikom porajata. Tako polagata temelje verski vzgoji svojega otroka.

10. VZGOJA ZA VERO PO ROJSTVU

CILJ: Opozoriti starše na razvojna obdobja njihovega dojenčka in predšolarja, hkrati jih seznaniti z osnovnimi prijemi vzgoje za vero v teh obdobjih.

UVOD

Snovi za vzgojo otroka za vero je veliko. Tu se bomo omejili nekako na obdobje do konca tretjega leta. Pozneje prihaja otrok že k predšolskemu verouku. Tam je treba nadaljevati.

Sama vsebina te kateheze je torej taka, da zahteva stalno srečevanje s starši tudi po krstu, saj je treba drugače pristopiti k otroku v prvem, drugem, v tretjem letu življenja. Ob pravem času je treba obnavljati najboljša spoznanja ter jih dopolnjevati z novimi.

Metoda in vsebina je povzeta po knjigi "Pisma staršem". Za uspešnost te informativne kateheze (človeka ni mogoče oblikovati v eni uri za šest let naprej), je treba staršem nujno posredovati to knjigo.

VSEBINA

1. Prvi korak verske vzgoje

Priprava staršev na krst otroka, katehumenat, sovpada s časom ob in po rojstvu. V tem času bodo imeli starši predvidoma veliko dela že v tem, da se priprave pridno udeležujejo in se z molitvijo

pripravijo na obhajanje krsta. V ta čas sovпада tudi sam prejem krsta, kjer ni razlogov, da bi krst odlagali.

Kakor starši otroka pokrižajo pri krstu, tako naj ga tudi potem pokrižajo vsak dan zjutraj in zvečer (seveda, če se oče in mati pokrižata tudi sama) in ob važnih dogodkih. Ta blagoslov pomeni: "Glej, naš otrok, izročamo te v božje varstvo". Ta preprost obred nas spominja, da krst ni enkraten dogodek, ampak traja vse življenje.

V tem času nastane globoka povezanost med materjo in otrokom. Otrok zavestno spozna svojo hraniteljico in med njima se začno spletati tudi **prve duhovne vezi**. Otrok začne **podzavestno spremljati naterine molitvene drže in njeno razmerje do Boga**.

Zavzetost staršev s pripravo je izhodišče nadaljnje verske vzgoje

Prvi meseci prve duhovne vezi

2. Vsakdanja molitev staršev ob otroku

Dojenček postaja vedno bolj pozoren na to, če ga oče in mati vsako jutro in vsak večer **prekrižata in z njim molita**. Seveda mora biti molitev kratka in otroška. Včasih bo otrok poskušal skupaj z njima povedati kako besedo ali ponoviti kakšen glas. Morda bo kdaj tudi od veselja **vzkliknil**, ker je prepoznal tolikokrat ponavljano vrstico ali poudarek in bo **zaploskal z ročicami**. Ne more še razumeti, na koga se oče in mati obračata s svojimi željami in mislimi. Niti pojma nima, kakšna pomoč jima priteka iz molitve zlasti tedaj, ko hočeta prav voditi njega, malega človeka, ki je poln prizadevanja in zahtevnosti. Ne more razumeti, da so starši zaradi mnogih problemov včasih malodušni in se zato zaupajo Bogu, da bi pri njem našli novih moči. Morda pa otrok že čuti globine zveste ljubezni in hvaležnosti svojih staršev. In kakor zdaj zaupa njim, bo nekoč zaupal svojemu Stvarniku (Pisma staršem, str. 43, 44).

Devet mesecev, odziva se na molitev staršev

3. Pogovor staršev z Bogom o otroku in z otrokom

Staršem, ki se zanimajo za svojega otroka in imajo živ stik z Bogom, je samo po sebi razumljivo, da se **z Bogom pogovarjajo tudi o svojem otroku**. Vedo in vsakdanja izkušnja jih uči, da sami

Petnajst mesecev, starši se z Bogom pogovarjajo o otroku

ne morejo otroka "varovati na vseh njegovih poteh". To nalogo vsak dan znova zaupajo Bogu. Za to ni treba velikih in svečanih besed. Prosijo Boga, naj bo otroku blizu, kar je izraženo že v prošnji očenaša: "Pridi k nam tvoje kraljestvo". Prav to mislimo, ko z otrokom tudi skupaj molimo: "Dobri Bog, imej malo Alenko rad. Amen".

Kratko, brez verzov

To zadostuje. Za enoletnika naj molitev ne bo daljša. Molitve v verzih so za to dobo še pretežke. Otrok bi jih samo blebetal, saj o tem kar govori, še nima izkušenj. Pogovor z Bogom naj se torej ne začne z molitvami v verzih, kakor je "Sveti angel" ali "Tebe ljubim". Otrok mora **molitev**, ki jo starši molijo z njim, **razumeti**. Kmalu bo znal sam povedati, kar mu veselega ali težkega leži na srcu. Otrok naj se nauči preprosto in neposredno Bogu kaj povedati, iz svojega srca z njim govoriti.

Sklepanje rok

Če mu za molitev **sklenemo roke in jo zaključimo s slovesnim Amen**, mu s tem nekoliko olajšamo pogovor z Bogom. Za otroka je to uvod v molitev in zbudi v njem pravo razpoloženje. Je drža, s katero se obrne k nevidnemu Bogu, k temu velikemu nekemu, ki je pred njim. In nekega dne bo spoznal, da vedno živi v božji navzočnosti.

Kljub temu spoznanju, se bo otrok rad obračal k Bogu tudi z besedami. To pa zaradi tega, ker si hoče popolnoma prisvojiti, kar je doživel. Popolnoma si pa prisvoji doživetje samo takrat, ko ga z besedami izrazi. Sklenjene roke in poudarjen Amen bosta zato še dolgo časa znak za njegov stik z Bogom. Besed in znamenj potrebuje otrok zato, da se dvigne v molitvi nad vsakdanjost (Pisma staršem, str. 58, 59).

4. Ljubezen govori

Pol drugo leto, doživlja Božjo ljubezen

Polagoma začne otrok razumevati, da je božja lastnina in da Bog skrbi zanj. To je **druga velika izkušnja o Bogu; Bog ni samo Gospod njegovih staršev, ampak je tudi njegov pomočnik in varuh**. Otrok naj spozna, da na neki nepojmljiv način pripada Bogu. Ni več daleč čas, ko bo sam od sebe rekel: "Ljubi Bog, Peter te ima rad. Amen". Prišel bo tudi na to, da Bog, ki ima njega rad, želi, da

bi ga tudi on ljubil; da je njegova otroška ljubezen odgovor na božjo ljubezen. Tako nastane ljubezenski razgovor med Bogom in otrokom. Besed bo malo, toda vodilo jih bo neizbrisno doživetje. Otrok se bo naučil tudi zahvaljevati se Bogu.

Zahvaljuje se Bogu

Otrok je še premajhen, da bi kaj razumel o zgodbah, kako je Bog posegel v zgodovino človeštva, kakor nam to opisuje Sveto pismo. Zna pa o **Bogu** marsikaj iz **lastnega doživetja**. Že ve, da je Bog tisti, ki daje, da cvetejo rože na travniku, ki se jih tako veseli, ko jih veselo trga. Sliši tudi starše, kako se po jedi Bogu zahvaljujejo. Zato se jim včasih tudi sam pridruži, zaploska z ročicami in pravi: "Hvala!" To je radost nad Bogom, radost zaradi Boga.

Morda pa že sluti, da z Bogom nismo povezani samo v veselju. Ko je bil bolan, je mati molila: "Ljubi Bog, daj da naša Barbka ozdravi!" Otrok je bil pomirjen. Razumel je, da mir in radost prihajata od Boga. Tega sicer še ne dojemam z razumom, v srcu pa je to že davno izkusil. Kmalu bo tudi razumel, da mu je Bog blizu tudi tedaj, kadar njegovih staršev ni pri njem (Pisma staršem, str. 80).

5. Težave in zgrešeno govorjenje o Bogu

Zdaj bo kmalu prišlo vprašanje: **Kako govorimo z otrokom o Bogu?** Dobro bo, če o tem pravočasno razmislimo. To seveda takoj sproži drugo vprašanje: Kakšen odnos imamo mi sami do Boga?

Dve leti

Stališča staršev so zelo različna glede tega. Eni pravilno čutijo potrebo, da bi otroku govorili iz svoje lastne vernosti. Imajo pa **pomislike**, ali naj vero izročajo dalje na način, kakor so jo kot otroci prejeli sami: molitev k Jezuščku, ki naj pride v njegovo čisto srce; ali naj ob Jezusu govorijo o Bogu kot Očetu; ali naj govorijo, kot so starši govorili njim, da Bog ljubi samo pridne (reci: uklonljive in potuhnjene) otroke. Taki spodrsaljaji bi bili samo v breme.

Težave glede posredovanja lastne vere otroku

Drugi starši so **sami polni vprašanj**, mogoče celo **dvomov in kritike**, zato ne zmorejo toliko poguma, da bi otrokom govorili o Bogu.

Zopet drugim je vera postala tuja. Morda so jim, ko so bili še sami otroci, naslikali Bog kot nekega "policaja", ki samo gleda, kdaj storimo kakšne greh in vse slabo vpiše v knjigo; o Bogu, ki je vedno resen in slovesen, brez smisla za kaj veselega in brez razumevanja za otroško razigranost; ki kaznuje tudi takrat, če se kaj posreči; ki vse očita in postavlja nemogoče zahteve, skratka, ki je malenkosten in nadležen tiran. Morda so se takrat od take potvorbe Boga odvrnili, pozneje pa niso več našli poti do živega Boga. Enake posledice imajo lahko vtisi od veroučnih ur, ki potem povzročajo dolgčas pri maši, včasih pa celo težke in usodne udarce za vero.

O tem bi se morali kdaj **skupno pogovoriti**. Morda v **krogu mladih družin**, kjer bi se o vsem lahko razvil odkrit pogovor.

Če se bomo potrudili in otroku samo to povedali, **kar nam pride iz srca**, samo o tem govorili, k čemur se čutimo notranje primorani, je s tem že mnogo storjenega. Ogibajmo se torej vsake narejenosti, vseh pobožnih izrekov, ki nam ne prihajajo iz srca. Ne ponavljajmo stvari iz lastne mladosti, kajti to ne bo več pristno. Prav tako ne smemo iz strahu, da ne bi naredili kaj narobe, o Bogu molčati. Z molkom bi otroka prikrajšali za izredno pomembno življenjsko izkustvo. Večkrat nam obredi sami pomagajo iz zadrege, če jih le znamo poslušati. Saj neprestano vprašujejo tudi o Bogu in enakih stvareh.

"Zakaj globol leta?" Ali veste odgovor na to? Ni vedno najprimerneje: "Ker ljubi Bog tako hoče ali je tako naredil". Saj je možno vse polno naravnih odgovorov. Končno pa **otrok ne sprašuje po vzroku, ampak hoče vedeti namen in smisel**. Zato ne odgovarjajmo: "Ker...", ampak: "Tako...", npr.: "Tako hitreje najde hrano". Ne pa: "Ker ima peruti". Marsikaj bodo otroci sami odkrili, če radi govorimo z njimi. Ugaja jim, če njihova vprašanja jemljejo resno in o njih skupaj z njimi razmišljamo. Če potem sprašujemo do konca, pridemo do Boga, ki je poslednji vzrok vsega dobrega. Tako nam otrokova ukaželjnost pomaga govoriti o Bogu.

S takimi pogovori ne prenašamo na otroka nič tujega in neresničnega. **Otrok se sam usmerja k Bogu in naša naloga je samo, da mu pot k Bogu izravnavamo**. S prevelikimi zahtevami, z neresnico, z neresnimi, čeprav versko zvečenimi besedami, bi njegovo pot naredili ovinkasto ali bi jo celo zaprli.

Posredovati,
kar
doživljamo

Pravilno
razumevanje
otrokovih
vprašanja

6. Kdo je Bog?

V marsikaterem otroku se zbudi vprašanje: **Kdo je pravzaprav Bog?** Kaj mu boste rekli?

Dve leti in pol

Noben človek ne more Boga prav dojeti in izraziti. In vendar ima večina ljudi predstavo o Bogu. Tudi vi, dragi starši. Morda Boga pojmujeate takole: Bog je velika **skrivnost mojega bivanja**. On je temelj, ki vse nosi, cilj, h kateremu sem namenjen. Kot kristjani verujete in veste, da veliki skrivnostni Bog ni ostal skrit, ampak je poslal na svet svojega Sina Jezusa Kristusa in je po njem govoril.

Razna pota
spoznavanja
in
doživljanja
Boga

Morda pa se Bogu približate na drug način in se vprašate: "Kaj Bog pomeni meni? Kakšno mesto ima v mojem življenju? Kje ga srečujem?" Morda je treba iti v mislih daleč nazaj, da ga **v svojem življenju najdete**: doživetje v otroški dobi - kakšna velika radost - globoka bolečina - glodajoča krivda - takrat ste vedeli: Bog je tu!

Lahko pa ga najdete tudi brez takih nenavadnih doživetij. Nekako takole: Čutite se **odgovorne** za svojo družino, za druge ljudi, za kakšno svojo veliko nalogo. Ta odgovornost vas v notranjosti veže. V spoznanju, da vas odgovornost obvezuje, se javlja veliki Bog, ki hoče vsem dobro in potrebuje vas, da se to dobro uresniči.

Ali hrepenite po ljubezni, sreči, varnosti? Radi bi, da bi vas priznali in razumeli? Kolikokrat je to hrepenenje razočarano - in vendar hrepenite vedno znova.

Vaše **hrepenenje** išče nekaj, kar ne razočara; nekoga, ki vas popolnoma razume, brezmejno ljubi, popolnoma osreči. Vaše hrepenenje teži po Bogu.

Morda je vaša pot do Boga **v iskanju smisla**. Morda sledite Bogu **po poti enostavne ljubezni**? K Bogu je **mного poti**. Morda ste vi našli čisto svojo pot. Saj končno nihče ne more mimo Boga.

7. Kako naj govorimo o Bogu?

Kadar svojemu otroku govorite o Bogu, naj se otrok **dobro počuti**. Najbolje, da ga vzamete v naročje. Ali pa stopa z vami preko cvetočega travnika. Takrat lahko rečete: "Vse to je naredil Bog. Ali

Pogoj je
dobro
počutje
otroka

ni čudovito? Pa ni lepo samo za oči, o ne! Bog daje, da rastejo rože in jagode, ki so tako dobre; On stori, da sije sonce na vodo in pesek, da lahko čofotamo in gnetemo. In če kdaj dežuje, je tudi prav, saj bi drugače pisane rože in sveže jagode ovenele".

"Poglej pisano mavrico, Verica! Te bi ne bilo, če ne bi deževalo. Dobri Bog zna vse to tako lepo urediti".

Zgrešeno govorenje

Tako otrok ob očetu in materi spozna: **Bog je dober**. Ali je treba še dodati, kako zgrešeno je, če ob nevihti rečemo: "Bogec se krega!" Kako popačena slika o Bogu bi lahko ob takem govorenju nastala v otroški glavici. Menda tudi ne spadate med tiste, ki ob vsaki priliki vzdikajo: "Moj Bog, moj Bog!" Ali: "Moj ljubi Bog, že spet madež na prt!" Kaj ima vendar Bog s tem madežem opraviti! In Bog gotovo ni hud, če Marica nocoj ne more zaspati. Prav tako ne preži na otroka, kdaj bo kdo naredil kaj napačnega, samo zato, da bi ga kaznoval. Toda ali ni **otrok prisiljen tako misliti o njem**, če ob vsaki priliki sliši: "Vidiš, Bog te je kaznoval, ker si sladkosneden, ker si zmočil, ker si se igral z umazanijo".

Bog je povezan z našim življenjem

Vaše **govorenje o Bogu** mora na otroka narediti vedno globlji vtis: vse dobro, vsaka radost je povezana z Bogom. Oče in mamica to dobro vesta in jima je zelo važno. Zato ne recita samo "Bog" ali "ljubi Bog", na otroka bo globlje vplivalo, če bosta rekla "veliki Bog". Ne bosta mogla preprečiti, da vajin otrok ne bi slišal o "angelčkih" in "Jezuščku", vendar naj iz vajinih ust najprej sliši o živem Bogu, o Očetu v nebesih. O tem, kako bo spoznal tiste ki so pri Bogu: Jezusa in njegovo Mater, angele in svetnike, bomo še govorili.

Govoriti primerno stopnji otrokovega razvoja

Gotovo ste se že vprašali, ali lahko o Bogu govorite otroku, kakor ste o njem slišali vi v svojih otroških letih. Ko ste odrasli, vam nikakor ni bilo lahko svoje otroške predstave spraviti v sklad s svojim znanjem. Prihranite svojemu otroku nepotrebne težave. Ne govorite v pomanjševalnicah, kadar govorite o Bogu. Poskušajte povedati vedno prav in tako, kakor je primerno stopnji razvoja vašega otroka. Na tem boste potem gradili naprej.

Primer: Bog ni star možak z dolgo belo brado. Če otrok vidi kaj takega na sliki, mu nikar ne recite: "To je Bog", ampak: "Tako si je slikar predstavljal Boga".

Slika, ki jo otrok zjutraj in zvečer pogleda, naj pove nekaj pravega in lepega o Bogu. Križ? To je morda preeresno za otroka. Najboljše bi bilo, da bi iz moderne otroške biblije ali slikanice naredili sliko, ki bi jo večkrat menjali. Ne kiča! Nikar Jezuščka v dolgi obleki, ki si nareja križ, načičkani angelci pa mu pomagajo. Rajši nič!

Slika govori
otroku o Bogu

8. Otrokova molitev

Otrok pripoveduje in se zahvaljuje Bogu. Npr.: "Dobri Bog, vozili smo se z ladjo. Bilo je lepo. Hvala ti, da smo se tako sijajno zabavali. Dobri Bog, danes gremo v živalski vrt. Veliki levi tako silno rjovejo. Daj, da danes ne bodo rjoveli, da se ne bom bal". In če levi vseeno rjovejo? Morda Bog ni poslušal, ko ga je Urška prosila? "Pač", boste rekli, dragi starši, "gotovo je poslušal, toda levi pač morajo rjoveti, kakor ti moraš govoriti, peti, jokati in se smejati. Vendar se jih nič ne boj. Ne morejo ti nič hudega storiti". Mala Urška si zapomni: **Nekaterih prošenj Bog ne usliši. Kljub temu pa je še dalje dobri Bog. Počasi se bo navadila in nič več ne bo prosila česa nesmiselnega, nič več si ne bo želela, naj bi Bog nekako čaral.** Mnogo pozneje pa bo prišla tudi do tega, da Bog včasih tudi pametnih prošenj ne usliši. Tedaj bo tudi že vedela, da ima Bog svoje misli in svoje načrte in da on najbolje ve, kaj je za nas končno dobro.

Dve leti in
devet
mesecev

Zjutraj je lahko molitev zelo **kratka**, saj imata mati in otrok komaj kaj časa in miru med lonci, umivanjem in zajtrkovanjem, zato naj mati svojega malega pokriža ne čelo in reče: "Blagoslovi in varuj te vsemogočni Bog". Besede "V imenu Očeta..." lahko odložimo za poznejši čas. Otrok bi lahko rekel: "Veliki, dobri Bog, ostani danes z nami. Amen".

Čas za
molitev

Najlaže bo zvečer. Nekako takole: "Veliki, dobri Bog, hvala za današnji prijeten dan. Prosim te, blagoslovi me in me imej rad, prav tako očka, mamico, posebno pa bolno babico. Amen". (Pisma staršem, str. 110, 111, 112.)

SKLEP

Ob svojem otroku boste, dragi starši, tudi sami notranje rasli, ko se boste spraševali o smislu svojega življenja in svojih izkušenj. Morda vam bodo prav otrokova vprašanja povod, da boste vse znova premislili in se znova spraševali. Splača se. Bog želi, da ga iščemo. Morda nam je bila vera v otroških letih podana enostransko in z neprimernim naglasom, zato v vsaki življenjski situaciji potrebuje novega osveščanja. Morda je vaš otrok za vas zdaj prilika, ko bi prav razmislili tako vero kakor svoje življenje. Morda bi tako v veri odkrili nove vrednote in nove globine.

11. KRSTNA ZNAMENJA

CILJ: Skupina staršev naj bi se zavedla vrednosti znamenj na splošno, posebej krstnih.

VSEBINA

1. Splošno o znamenjih

Človek je po svojem bistvu **bitje znamenj**. Znamenja uporablja, kjer ne more vsega izraziti, kar čuti za potrebo. Izbere si znamenja, ko se znajde pred stvarnostjo, ki presega njegove sposobnosti in se tako vsaj nekoliko bolj približa temu, kar mu je sicer nedosegljivo. Tako rabimo besede, poglede, drže, roke, risbe, slike, kombinacije, kretnje, zlasti pa kombinacije vsega tega, da izrazimo, kar se poraja v naših mislih in v srcu. Znamenja so sredstva, ki vsebujejo in prenašajo določena sporočila. Po znamenjih postaja človek in stvari več kot je sam na sebi. Znamenja so obenem **prva pot k zakramentalnosti**.

Najpogostejše znamenje je beseda, pisava in številni drugi znaki, ki jih človek uporablja, da izrazi z njimi tisto, kar bi drugače ostalo neizpovedano (npr. stisk roke, poljub, nasmeh, gib z glavo ali roko itd.).

V verski in medsebojni stvarnosti so znamenja neobhodno potrebna, ker bi drugače ne mogli sporočiti drugemu, kar doživljamo. Verska stvarnost je take narave, da je z našimi čuti ni mogoče izčrpati, zato nam morajo priti na pomoč znamenja, ki nam pomagajo pri tem razumevanju. Bog in skrivnostni svet onkraj čutov nas neizmerno presemeta. Znamenja so kot note v partituri, da vsaj približno izrazimo melodijo.

Znamenja, sestavni del človeškega življenja

Nujnost znamenj v verski in medosebni stvarnosti

Tudi Bog uporablja številna znamenja, da nam sporoča svoj načrt. Prva **božja znamenja** so: človek sam, stvari, dogodki (npr. poroka, rojstvo otroka), zlasti zgodovina odrešenja (npr. Sveto pismo ipd.). Iz tega bogastva znamenj izbiramo **pri svetem krstu** nekatera, ki so nam najbližja in najbolj zgovorna. To so: občestvo, sprejem pri vratih, križ, ime, olje, voda, obleka, sveča.

2. Krstna znamenja

a. Krščansko občestvo

Občestvo je znamenje, ki je najbolj otipljivo, raztegljivo in obenem najbolj zgovorno, pa tudi presplošno.

Je "prostor", narejen, zidan in prepleten z nitmi **prijateljskih odnosov**, predvsem pa iz prepričljivih **dejanj**. Je znamenje, če je odprto k vsem ljudem in pripravljeno za vsakršno novo pobudo, ki jo zahteva čas.

V občestvu se poraja **občutek radosti in praznovanja**, ker živi iz prepričanja, da je povezano z Začetnikom življenja in vseh dobrin.

Lahko postane znamenje **pri skupnih bogoslužnih opravilih**, kjer se vsi enodušno udeležujejo molitve, petja, in drugih liturgičnih kretenj.

Otrok se mora **že v prvih letih svojega življenja srečati z odraslimi kot z občestvom**. V občestvu mora videti skupino kristjanov, ki spoznava evangelij, ki so krščeni, se srečujejo pri evharistiji in služijo. To občestvo je nekaj živega, stalno na poti v iskanju. Njegova značilnost je spoznavanje božje besede in načrtov ter uresničevanje vsega tega.

Pri krstu se zbere vsaj del krščanskega, župnijskega občestva. To postane znamenje tedaj, ko je **zanimanje za novokrščenca** več kot gola udeležba pri obredu, polna radovednosti, ampak pravo **dejanje hvale Bogu**, ki kliče v božje ljudstvo nove člane. S tem dejanjem želimo izraziti tole: otroka sprejemamo s krstom med enakopravne člane občestva; že takoj ob njegovem vstopu v to sredino mu želimo

Razni
pomeni
občestva kot
znamenja

pri tem pomagati s svojo navzočnostjo in molitvijo; utrditi in ponovno izpovedati želimo svojo krstno vero, ki bo v vsakdanjem življenju priča novokrščencu.

Tudi **povezanost z novokrščencevo družino** je znamenje živega in odprtega občestva, ki bo dejansko vplivalo na rast drobnega semena milosti, ki je padalo v otrokovo dušo, in jo postavilo v sredo novega dogajanja.

OPOMBA: Starše in druge vernike povabimo k vsakokratnemu krstnemu slavlju in jim razložimo pomen njihove prisotnosti pri krstu. Skušajmo preoblikovati mišljenje nekaterih staršev, zlasti mater, ki bi morda zaradi zunanjih priprav krstnega slavlja (kosilo itd.) opustili navzočnost pri krstu.

b. Sprejem pri vratih

Z besedo "vrata" mislimo na **odprtost** ali **zaprtost**: vsa vrata so mu bila na stežaj odprta; naletel je na zaprta vrata; za njim so zaloputnili vrata; zaman je trkal na vrata.

Pomen vrat

Vrata pomenijo lahko **vstop v kraj hrepenenja**: kaj pomeni za človeka prvič prestopiti šolska vrata, zapustiti osemletko, vstopiti v poslopje, kjer bo novo delovno mesto, prestopiti domači prag ipd. Pri vratih se marsikaj odloča.

Vstop skozi cerkvena vrata je znamenje, da **prehajamo v stvarnost izvoljenosti pri Bogu**, kjer naj bi človek dosegel polno mero uresničenja svoje človeškosti. Ta vrata se na stežaj odpirajo vsakomur, ker svet ni njegova zadnja domovina. Tu, na tem svetu dobi odgovor na svoj notranji klic in pride pred vrata, ki se mu odpro.

c. Križ

Beseda križ nosi veliko vsebino: V človeškem življenju je križ **znamenje nečesa težkega**, človeka spremlja občasno ali stalno. V prvem pomenu je to kakšna težava, v drugem pa spoznanje, da je celotno naše zemeljsko življenje obteženo, polno bremen in obveznosti. Križ je torej tudi znamenje trpljenja, človeške nesposobnosti.

Bogastvo pomenov križa

V pozitivnem pomenu je križ najprej **hrepenenje po rešitvi**, po svobodi. Tako sprejeto trpljenje človeka osvobaja, ga odrešuje in dela boljšega.

Krščanski
pomen križa

Polno vrednost dobi križ šele v krščanskem pomenu besede. Križ je znamenje za pot, ki si jo je Bog izbral za rešitev človeka iz njegovih grehov in nepopolnosti; je za vsakega človeka obvezna smer, po kateri bo prišel do cilja - večnega zveličanja; je opomin, da zaman iščemo osvoboditev človeka izven križa; je dragocena moč, na katero računamo v svoji človeški svobodi.

Poslanstvo,
ki izvira iz
sprejetja tega
znamenja

Križ je **preprosto in obenem zgovorno znamenje**. Je znamenje, pred katerim bežimo, ker je težko in odgovorno breme. Obenem je znamenje, po katerem hrepenimo in se ga oklepamo, ker izven tega znamenja ni odrešenja. Tako postane križ **odlično znamenje za Kristusa Boga in človeka**; kot Bog dopolnjuje, kar manjka nam ljudem, kot človek izbira sredstva in znamenje odrešenja, ki nam je zelo blizu in ga razumemo ter se z njim srečujemo vsak dan.

Pri krstu otroka pokrižamo že takoj pri uvodnem obredu sprejema pri cerkvenih vratih. Odslej bo otrok živel v tem znamenju. Spremljalo ga bo na vseh poteh življenja. Zanj bo vir rešenja ali pogubljenja. Postavljen je namreč pred izbiro: odloči se in to odločitev potrjuj s svojim krščanskim življenjem, življenjem v znamenju križa in pod njegovim okriljem.

č. Ime

Živimo v
svetu številčk

Številke dobivajo vedno večjo veljavo v sedanjem velikem svetu. Človek se boji, da bi tega sveta in sebe samega brez številčk ne mogel več obvladati. Z njimi hoče zagospodovati. Zato mora biti vse, kar je veliko, oštevilčeno. Kmet je nekoč svoji živini dajal imena, v sodobnih velikih hlevih pa imajo živali samo še številčke. Tudi človek že ob rojstvu dobi številčko, ki ga spremlja skozi vse življenje. Tej številki računalniki dodajo še druge številke. Skoraj kakor registracija avtomobila!

Ime,
znamenje
človekove
enkratnosti
in neponov-
ljivosti

Računalnik si lahko zapomni neomejeno število številčk, ne more pa si zapomniti niti enega samega imena v pravem pomenu besede. **Samo človek**, ki je simbolično bitje, ima ime. Človek je namreč skrivnost in ga ni mogoče izmeriti. Zato mu damo že na začetku

ime, ki bo **znamenje njegove enkratnosti in neponovljivosti**. Kakor je Bog samo eden, tako je tudi ta in ta človek samo eden na vsem svetu. Več ljudi bo s spoštovanjem in ljubeznijo klicalo njegovo ime in ga poznalo, tem laže in polneje bo ta človek živel na tem svetu. Kdor more več ljudi klicati po imenu, je bogatejši kakor tisti, ki jih kliče manj.

Največ vsebine bosta dala temu imenu že oče in mati, ki ga bosta neštetokrat poklicala, preden se bo sploh mogel odzvati.

Odločilno pri krstu je to, da me **Bog po imenu pokliče v občestvo odrešenih**. Zato izberemo že prej otroku ime. Zaželjeno je, da izberemo ime kakšnega kristjana, ki je svoje ime ovekovečil v Cerkvi in je postal vsem nam zgled, kako živeti vredno svojega imena. Takemu pravimo svetnik. Tako postane ime svetnika, ki ga otrok prevzame, **klic in spodbuda k čimbolj osebnemu dogodku na božje vabilo**, ki ga po imenu kliče v občestvo odrešenih.

Bog kliče človeka po imenu

d. Krstno olje

V industriji je olje baza obdelave kovin; v prehrani so olje in maščobe najosnovnejša kalorična hrana; v človekovem zgodovinskem dogajanju je olje njegov spremljevalec (npr. kozmetika, ipd.). Človek se vedno troši in zato mora sebi vedno znova graditi. Današnja moč še ni zagotovilo za jutrišnjo moč.

Pomen olja v človeškem življenju

Enkrat krščen človek še ni dokončno kristjan. Tej začetni milosti je treba **dodajati vedno novih kalorij**, "milost na milost". Tu ni nobenega trenutka počitka. Stalno moramo obnavljati svojo "krstno kondicijo", negovati je treba svoje najboljše sposobnosti. Duhovna nega v obliki preprostih človekovih kreposti je zato kristjanov užitek, šport in njegova atletika.

Simbolični pomen olja v krščanskem življenju

e. Voda

Znanost pravi, da je v vodi nastalo **prvo življenje**, ki se je šele potem preselilo na kopno. Zemlja je iz vode prejela in še prejema svojo plodnost. Kjer vode ni, se življenje ne more razviti in ostane okrnjeno ter nerazvito. Kjer pa je voda, tudi v najbolj negostoljubni puščavi prikljuje življenje.

Voda v človekovem življenju

Današnji človek se je že začel bati, da bo voda kmalu tako onesnažena, da ne bo mogla več pospeševati življenja. Tako je iz mnogih rek že izginilo bogato življenje. Voda je dragocenost, ki se je pogosto ne zavedamo.

Simbol povprečnega standarda je danes nekajdnevno **kopanje** na morju. Prenovljeni se ljudje vračajo domov na delo. Imeti v stanovanju tekočo vodo in kopalnico je zahteva in potreba vsakega še tako preprostega človeka. Dovolj je, da s okopamo, pa nam izgine utrujenost, slaba volja itd. Dovolj je, da se umijemo, pa smo čisti.

Voda človeka **odžaja**. Z njo prihaja nova moč, svežina in življenje. Pomanjkanje pitne vode je za človeka znamenje bližajoče se smrti.

Vendar prinaša voda tudi uničenje, opustošenje in smrt. Pomislimo samo na poplave in škodo, ki jo te povzročajo človeštvu.

Reči smemo, da je voda, gledana že v tej naravni danosti, skrivnost. Skrivnostni so njeni pomeni, skrivnostne so njene neizmerne globine (npr. kaj vse skrivajo in vsebujejo oceanske globine). Kljub temu je tako prisotna v našem življenju, da nam že premalo pomeni in se njene globoke vsebine ne zavedamo v vsej polnosti.

V zgodovini božjega odrešenja je voda stalno zastopana: pri vesoljnem potopu, pri prehodu skozi Rdeče morje, kot skala, ki daje vodo v puščavi itd. Preko teh globokih simbolov je voda priklicana v odrešitveni božji načrt. Ta osnovna danost dobi poslanstvo odrešenja. Kakor ne smemo in ne moremo v življenju prezreti niti kapljice vode, tako ne smemo pri odrešenju prezreti niti kapljice stvarstva. Tako postane voda simbol ali znamenje in tudi **klic k življenju, prečiščenju, gradnji duhovnega življenja** na trdnih in osnovnih temeljih ipd. Zato prosimo pri blagoslovu vode pred krstom, da bi Bog tej vodi vлил moč Duha in bi tako prinašala samo življenje in ne smrt.

Voda je najvidnejše in najvzgojnejše znamenje ter krstni simbol.

f. Sveča

Sveča je **vir svetlobe**. Njena svetloba je topla, dobra, združuje, izžareva, omogoča aktivnost. Ustvarja okolje, kjer se je mogoče

**Odrešitveni
pomeni vode**

**Koristnost
sveče, luči**

gibati, se veseliti, prepoznati, odkrivati nove stvari. Kjer ni luči, pridejo do izraza temne sile.

Današnji človek čuti eksistencialni strah pred temo. Zato osvetljuje mesta celo ponoči.

V **Krščanskem življenju** je sveča, luč, **simbol večne luči, Boga**, ki je notranja luč in razsvetljuje vsakega človeka, ki se želi približati tej luči. Pri krstu postaja **kristjan** svetloba, **žarišče dobrega**. Njegovo bistvo je kakor bistvo sveče: obstaja samo zato, da sveti in umira zato, da sveti. Če ne umira, se ne manjša, ne sveti. Tako postaja sveča podoba Kristusa, ki daje življenje za nas in nas vabi, da tudi mi tako delamo.

Krščanski
pomen sveče,
luči

g. Bela obleka

V **sodobnem življenju** je bele obleke vedno več: npr. v prehrabeni industriji, pri znanstvenih raziskavah itd. Tako postaja **simbol čistoče** in obenem znamenje, ali je ta čistoča prisotna. Bela obleka je najbolj občutljiva za vsako umazanijo.

Simbol
čistoče v
naravnem
redu, simbol
čistosti v
nadnaravnem
življenju

V **duhovnem življenju** ima obleka tudi simboličen značaj, zato pri krstu damo otroku belo obleko. Prek nje ga želimo usmeriti na notranje, **duhovno dogajanje**: postal si čist človek, **brez greha**. Odslej je Bog tvoje "oblačilo". Prizadevaj si, da svojega življenja ne boš omadeževal, ampak ga ohranil v prijateljstvu z Bogom.

3. Vzgoja za branje znamenj

Med mlajšimi je verjetno precej takih, ki jih **nihče ni uvedel v branje znamenj**. Večina staršev si iz tega niti ne dela vprašanja. Mislijo si: bosta že šola in verouk napravila, kar je potrebno. Šola bo uvedla otroka v znamenja števil, črk, formul, prometnih predpisov; verouk pa v znamenja vere, zlasti zakramentov. In s tem naj bi bilo uvajanje v branje znamenj končano. Pa ni res!

Pomanjkljiva
vzgoja za
branje
znamenj

Prvi primer - Pokažimo z umetniškim čutom narejeno pokrajino, portret ali tihožitje. "Poglejte to sliko! Kaj **prikazuje**? Kaj pa **sporoča**?" Npr. žalost, zamišljenost, preudarnost, veselje, -

kadar gre za portret; ubranost, razgibanost, mračnost itd. - če gre za sliko drugačne vrste.

**Slika
prikazuje in
sporoča**

"Vidite, če znamo brati, nam slika pove več kot je na njej ljudi ali predmetov. **Branje znamenj je globlje** kot branje črk, formul, števil, prometnih znakov".

**Glasba
govori in
sporoča**

Drugi primer - Primerno ravni poslušalcev predvajamo glasbeni odlomek. "Poskusimo poslušati nekaj trenutkov ta glasbeni odlomek". V razgovoru razložimo, kako tudi glasba "**govori**", "**sporoča**", če jo znamo "prebrati".

Otroka je treba že **zgodaj uvajati v svet znamenj**. Več kot imamo znamenj, bolj smo bogati. V domu, kjer je na mizi lep šopek rož, je ta ne le znamenje lepote, urejenosti, povezanosti družine, njene toplote, čuta za lepo, marveč morda še znamenje praznika, rojstnega dne, nedelje ipd. To mora otrok prebrati, sicer so rože samo za delo in v napotje. Mnogo staršev danes ne poskrbi za najosnovnejše branje znamenj.

**Znamenja v
medosebnih
odnosih**

Tretji primer - "Vzemite znamenje pozdravov, prihoda, odhoda itd. Znamenja, s katerimi starši ukazujejo, prepovedujejo, barva glasu, kretnje, drža, pogled itd. Vse je treba znati prebrati. Prav tako je treba uvesti otroka, da bo znal brati drža hvaležnosti, zbranosti, poslušanja, opazovanja, molitve".

Če otroku vse to skupaj nič ne pove, ker ga nihče v ta znamenja ni uvedel, je **duhovno nepismen in zaostal**. **Vsa kultura in versko življenje slonita na znamenjih**. Drugače jih ni mogoče izražati. Mamice, ki to čutijo, in očetje, ki o tem razmišljajo, znajo uvesti otroka prek znamenj v bogastvo doživetij.

**Vzgoja za
branje
verskih
znamenj**

Včasih vidimo pametno mamico, kako uvaja otroka v **branje cerkvenega prostora, Jezusove navzočnosti v cerkvi** ipd. Ko bi se vsi starši zavedali nujnosti takega dela z otrokom!

OPOMBA: Skupaj s starši lahko razvijamo več podobnih pristopov k branju izrazito verskih in še posebej krstnih znamenj. To prepuščamo iznajdljivosti pastoralnega delavca samega.

SKLEP

Pred starše se postavlja **naloga** naučiti sebe in otroke brati znamenja. V njih skušajmo odkrivati svetost in transcendenco (presežnost), ki jo znamenja izražajo. Prav po znamenjih se dvigamo nad vsakdanjost. **Pogoji** za to pa so: premišljevanje, zbranost, odprtost, učljivost in posluš.

12. UVOD V KRSTNI OBRED

CILJ: Ovrednotiti obredne sestavine krsta kot nastavke za osebno in družinsko obhajanje odrešenjske skrivnosti sredi vsakdanjega življenja.

OPOMBA: Ni treba vedno vsega naštevati; enkrat poudarimo bolj eno, drugič drugo prvino. Posamezne točke tega gradiva lahko primerjamo s katehezo XI. "Krstna znamenja".

VSEBINA

1. Sprejem

a. Sprejem v župnijsko cerkev kot v prostor (kraj, zbirališče) - Krstni obred se prične s sprejemom v župnijsko cerkev.

Kakšen pomen ima za nas kraj našega naravnega rojstva? **Rojstna hiša** je vsakemu človeku posebno pri srcu. Vanjo se vedno znova vračamo, nanjo mislimo, iz njenih korenin vse življenje rastemo. Radi uporabljamo pregovor: "Kakor se ptica vedno vrača v svoje gnezdo, tako se tudi človek v mislih in čustvih zaveda, da je nekje doma". Iz tega raste občutek varnosti, domovinska zavest. Vsega tega ne čuti človek, ki ne ve, kje je bil rojen, ki nima doma. Tak človek je življenjsko ogrožen, ker nima nikjer pravih čustvenih korenin, je izruvan in zaradi tega lahko tudi duševno, značajsko labilen, omahljiv.

Podobno velja za človekovo nadnaravno, duhovno rojstvo, duhovno življenje: Vem za **cerkev**, v kateri sem bil krščen, kjer me je Bog sprejel za svojega otroka, kjer sem postal član božjega ljudstva. Pred očmi imam krstni kamen, oltar, zvonik... V spominu

Krst kot sprejem v cerkev, kraj, prostor

Pomen cerkve za lokaliziranje duhovnega izvora

mi je ostal domači zvon. Svoj duhovni izvor lahko lokaliziram, določim, čeprav resničnost tega dogajanja presega vsak kraj.

Znani so zgledi velikih mož, ki so po dolgi odsotnosti ob vrnitvi domov polni prevzetosti stopili v domačo cerkev, poklekli pred krstni kamen in se Bogu zahvalili (npr. Baraga, Kopernik).

V to cerkev smo mi in bodo tudi naši krščenci hodili kakor domov, v njej se bodo srečevali z Bogom, bodo molili, se bodo odpirali milosti in božjim navdihom, bodo poslušali božjo besedo v Svetem pismu, se bodo spravljali z Bogom in ljudmi, se bodo poročali, morda bodo darovali novo mašo, kot bolnik prejeli bolniško maziljenje. Še mrtve bodo prinesli vanjo in jim tako izkazali najvišjo čast, ki jo je deležen krščanski pokojnik.

Po svojih možnostih in pripravljenosti bodo to cerkev tudi prenavljali, jo vzdrževali.

Verjetno ni pretirana trditev, da smemo iskati enega od vzrokov verskega odpada novih priseljencev, zlasti v mestne župnije, tudi v **pomanjkanju identifikacije in zraščedenosti z domačo župnijsko cerkvijo**, kjer so bili krščeni in so preživeli odločilna leta svojega življenja.

b. Sprejem v župnijsko občestvo, med božje ljudstvo - Krščenec bo najprej doživel in potem zavestno spoznaval, da ni sam, marveč ga obdaja župnijsko občestvo, skupnost kristjanov. Njegovo krščansko življenje nikakor ne bo "privatna zadeva", nekaj abstraktnega, v zraku, marveč v medčloveškem sožitju z božjim ljudstvom. Z njim se bo srečeval zlasti pri evharističnem slavlju ob nedeljah in praznikih, prek obredne službe Bogu se bo učil spreminjati, tudi vse svoje življenje v službo Bogu in ljudem.

Krst kot sprejem v župnijsko občestvo, med Božje ljudstvo

Kakor za cerkev kot prostor, velja tudi tukaj načelo: kristjan, ki se ni identificiral z občestvom kristjanov v domači župniji, se bo težko ali pa se sploh ne bo, v drugi župniji, kamor ga bo morda kasneje zanesel tok življenja.

OPOMBA: To točko lahko kombiniramo s katehezo VIII. "Življenje v občestvu odrešenih", in obratno.

2. Ime

Krstno ime,
simbol
krščanske
istovetnosti

Ime je simbol človekove osebne, za kristjana pa tudi krščanske istovetnosti. V imenu je zgoščeno naše osebno bistvo. Ta "Janez", tisti "France", oni "Jože, Marko, Mitja" itd., ni kdor koli. Kot kristjana me tudi **Bog kliče s tem imenom.** Tudi moje ime je sveto, posvečeno. To ime ni samo danost, ampak tudi naloga: "ime" si bom moral tudi sam ustvarjati, skrbeti bom moral za svoje "dobro ime" in za "dobro ime" drugih. Kakšna razlika je med "Janezom" in "Janezom", med "Lojzetom" in "Lojzetom".

OPOMBA: Primerjaj katehezo XI. "Krstna znamenja", o imenu.

3. Kaj želite od božje Cerkve za I. ?

Pomen
istovetenja
otroka s starši

Na vprašanje: "Kaj želite od božje Cerkve za I.?" so starši odgovorili: sveti krst, vero, Kristusovo milost ipd. Čeprav je svoboda in osebna samostojnost neodtujljiva pravica in dolžnost vsakega človeka, je vendar **odločilne važnosti** za vse življenje **otrokovo istovetenje (identifikacija) s starši.** Trditev: "Čeprav so me starši naučili, to spoštujem in tega se držim", ima svojo težo. Vem, da so mi starši hoteli dati najboljše, kar so imeli, celo več. V resnici: čim več pozitivne duhovne vsebine so starši posredovali svojemu otroku, tem bogatejši, samostojnejši in bolj svoboden bo lahko postal. Staršem ni dana možnost nevtralne vzgoje: če ne vzgajajo za vrednote, vzgajajo proti njim. Tretje možnosti ni.

4. Križ

Križ
kristjana
spremlja in
obvezuje

Križ na čelu, ustnicah in srcu, križ na oltarju, križ pred mašo, križ pred kosilom, pred važnim delom, križ na zvoniku, križ na steni, križ okrog vratu, križ na grobu: **znamenje, da so tu kristjani, ljudje, ki verujejo v Kristusa,** ki verujejo v zemljo in nebo, v človeka in Boga. Ker nočejo spregledati nobene razsežnosti svojega življenja in ga udobno poenostaviti, ker upoštevajo človeško naravnost pokonci, k Bogu, in počez, k človeku, se jim sicer življenje spreminja v "križ", a jih prav ta križ hkrati odrešuje.

Kristjan je torej človek, ki je **življenjsko zaznamovan s križem.**

OPOMBA: O vsebini in pomenu znamenja križa glej katehezo XI. "Krstna znamenja".

5. Botri

Botri, ki so iz prepričanja izpovedali svoj "Zavedamo se", se ne bodo odkupili od dolžnosti skrbeti za krščenčevo duhovno življenje z enkratnim darom (veržico, hranilno knjižico), ampak bodo svojo zavest soodgovornosti ohranili do smrti.

OPOMBA:

O nalogah botra glej "Nekatera izhodišča krstne pastorale", III, 1.

6. Bogoslužje božje besede

To ima pri krstu **osrednji pomen**. Bistveno za kristjana je, da odkrije božjo govorico v svojem življenju, da ji prisluhne, da ji odgovarja. Temu bo posvečen ves verouk, vsa krščanska vzgoja.

OPOMBA: Pastoralni delavec naj ima pri roki Sveto pismo in naredi kratko "vajo" v branju in razumevanju Svetega pisma. Ta naj ne bo iskanje zanimivih zgodb, ampak božjega sporočila, kaj je hotel Bog s tem ali onim povedati.

Za tisti namen nam lahko služi "Občestvo, starši in krst otroka"
- Bogoslužje božje besede.

Tu lahko tudi skupaj s starši in botri izberemo berila, ki jih bomo brali pri krstu, določimo bralca itd.

7. Prošnje za vse potrebe, zarotilna molitev, odpoved hudemu duhu, izpoved vere

Prošnje za vse potrebe, zarotilna molitev, odpoved hudemu duhu in izpoved vere, predstavljajo že naš in otrokov **odgovor** (preko nas) **na božjo besedo**. Do Boga smo zavzeli **pozitiven, pritrđen odnos**, negativen pa do zla in hudobije. To zavzemanje pozitivnega odnosa, ki ga bo treba neprestano obnavljati, nas obvezuje, da krščansko vero živimo in gradimo most med besedami in dejanji.

Botrstvo je nenehno poslanstvo

Uvod v odkrivanje in poslušanje Božje govorice

Odgovor na Božjo besedo

8. Blagoslov vode

Prazakramen-
talna
simbolika in
pomen za
življenje

Govor o blagoslovu vode je prilika, da razložimo prazakramentalno svetopisemsko simboliko vode, obogateno s primeri iz življenja.

OPOMBA: To točko lahko bogato primerjamo s katehezo o krstni simboliki vode, XI. "Krstna znamenja".

9. Oblivanje z vodo

Umivanje ali oblivanje z vodo ne deluje na človeka samo površinsko, ampak učinkuje do globin, pospeši ves krvni obtok, človeka poživi, pomladi.

Pomen
oblivanja:
potopim te v
življenje
Svete Trojice

Prvotni pomen besede "Jaz te krstnim", je "te umijem" ali "potopim v življenje svete Trojice". Besede: "V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha" določajo pomen in vsebino tega umivanja. To je jedro krsta, ki presega vsako razlago, pa naj bo še tako prodorna. To je treba predvsem v veri živeti.

OPOMBA: Tudi za to točko velja: primerjaj s katehezo XI. "Krstna znamenja".

10. Krizma, bela obleka in sveča

Simbolika
stalne skrbi
za duhovno
nego preko
poslušanja in
odgovora
Bogu in
življenju

Krizma, bela obleka in sveča so **simbolika stalne skrbi za duhovno nego** novega božjega otroka. Minimum vsakdanje telesne nege je jutranje in večerno umivanje. Tako je tudi kristjanova vsakdanja neobhodna duhovna nega molitev, notranja zbranost, pripravljenost na božji nagovor po svetem pismu in dogodkih življenja, odpoved, prejemanje zakramentov itd.

OPOMBA: Ni se nam treba bati uporabe besede "otrok", saj je redno v rabi tudi za odrasle ljudi: Imel je pet otrok. Vsi otroci so že odrasli, otroci so že poročeni, otroci so vsi po svetu, otroci radi pridejo domov, vsi otroci me imajo radi, in podobno.

O simboliki teh treh katehez glej tudi katehezo XI. "Krstna znamenja".

SKLEP

Obred ni samemu sebi namen, ampak nam hoče pomagati, da bise dvignili nad vsakdanjost, ki jo določajo številke, stroji, tehnika, da bi tej vsakdanjosti dali pomen, ki ga zazna samo z milostjo obdarjen razum, volja in srce.

GLASBA IN PETJE

PRI KRSTNEM OBREDU

UVOD

Sestavek želi nakazati smernice za uporabo glasbe in petja pri krstnem obredu. V prvem delu nakaže nekaj najvažnejših načel o uporabi glasbe in petja pri krstu, vzetih iz cerkvenih dokumentov. V drugem delu pa nakazuje razne možne pesmi za posamezne dele krstnega obreda. Vir so znane cerkvene pesmarice in zbirke popevk. Ta zadnji vir narekuje dejstvo, da se nekatere popevke že s pridom uporabljajo pri krstnem obredu in so z ozirom na vsebinno in glasbo na primerni višini.

Vse navedene možne izbire pesmi ne bomo uporabili hkrati, ampak po trezni izbiri, konkretnih možnosti in načelu pestrosti. Vse nakazane izbire morda tudi niso uresničljive, ker ni v župniji zbora ali je premalo vpeljana ljudsko petje ali ni dovolj sodelujočih pri krstnem obredu.

Nekatere pesmi so zborovske, druge ljudske. Priporoča se kombinacija obeh, kjer je možnost da pride čimbolj do izraza enotnost in obenem pestrost božjega ljudstva.

A. NAČELA

1. V "Konstituciji o svetem bogoslužju" ne najdemo posebnih navodil za uporabo glasbe in petja pri krstnem obredu. Veliko je splošnih navodil o vlogi le-teh nasplošno pri obredih in posebej pri podeljevanju zakramentov, vključno krsta.

Med prvimo spoznanji, ki določajo mesto glasbi in petju pri krstu, je tole: "Bogoslužna opravila niso zasebna opravila, marveč **sveti**

obredi Cerkve... Zato so zadeva celotnega telesa Cerkve, ga razodevajo in naj vplivajo: posameznih njegovih udov pa se dotikajo na različne načine, po različnosti stanov, nalog in dejavne udeležbe" (B 26). To narekuje pritegnitev k sodelovanju vseh navzočih s primernimi pesmimi. Tako prideta pravilno do izraza oba vidika pesmi: zborovsko in ljudsko. Zaželjeno je in v duhu navodil, da se oba vidika med seboj dopolnjujeta in ne izključujeta.

Člane pevskega zbora je treba vzgajati v liturgičnem duhu pravega in rodovitnega sodelovanja pri krstnem obredu. "Naj svoje opravilo vršijo s tisto iskreno pobožnostjo in urejenostjo, ki taki službi pristaja in kakor jo božje ljudstvo od njih po pravici zahteva" (B 29).

Nič manj vzgoje za ljudsko petje pri krstu potrebuje tudi vse božje ljudstvo. V ta namen in za boljše sodelovanje, je treba pospeševati množične vzklike... petje psalmov, antifone, pesmi... (B 30). Tako postane vzgoja za sodelovanje pri krstu **del celotne in neločljive liturgično-pevske vzgoje.**

2. Kakšno vlogo in pomen ima glasba in petje pri krstu? Da bo glasba sestavni del krstnega obreda in sredstvo pospeševanja, naj izraža molitev ali **spodbuja k ubranosti duš** ali pa **svete obrede obdaja z večjo slovesnostjo** (Prim. B 112). Vsi glasbeni vložki in spremljava nasploh, tudi izven petja, naj služi tem namenom. Ta načela naj nas vodijo tudi pri izbiri raznih preludijev in glasbenih vložkov.

Glede cerkvenega petja je treba poudariti, da "v zvezi z besedilom **tvori nujno in neločljivo sestavino slovesnega bogoslužja**" (B 112). Sledi, da je treba izbirati pesmi, ki obred bogatijo in mu služijo. Izločiti je treba iz rabe vse pesmi, ki nimajo primerne besedila, ali zaradi glasbene sestave obred bolj motijo, kakor pa dvigajo na raven svetega dejanja in dogajanja "Liturgično dejanje dobi odličnejšo vrednost, če se sveta opravila opravljajo slovesno s petjem..., pri katerem dajavno sedeluje tudi ljudstvo" (B 113).

Pomen petja nam lepo prikazuje krstni obrednik: "Petje zelo podpira obhajanje krsta, ko **spodbuja** enotnost navzočih, krepi njihovo skupno molitev in končno **razodeva** velikonočno veselje,

Vzgoja pevcov in božjega ljudstva za sodelovanje pri krstu

Vloga in pomen glasbe in petja pri krstu

Petje obred obogati in mu služi

**Pomeni
petja:
spodbuja,
krepi,
razodeva;
hrana vere,
odgovor
Bogu, most**

**Elastično
prilagoditi
konkretnim
potrebam**

ki ga mora obred izražati" (Predhodna splošna navodila, 33). Skratka petje je tudi pri krstu hrana vere **sodelujočih in navzočih** (prim. B 30), je **odgovor božjega ljudstva Bogu** (prim. B 32), odgovor na Kristusov evangelij, ki vsebuje naročilo: "Pojdite in učite..., krščujte jih...!"

Še eno vlogo cerkvene pesmi pri krstu je treba poudariti: "Pri zakramentih... bo pesem lahko rabila kot **most med opraviлом božje besede in zakramentalnim opraviлом samim** ter bo vse **občestvo usmerila na zakrament**" (Nadrah A., *Cerkvene ljudske pesmi v liturgiji*, str. 28).

Ta splošna načela prilagodimo konkretnim možnostim in potrebam. Pri tem naj bo veliko **elastičnosti**. Upoštevati je tudi treba, ali je krst med mašo ali izven nje. Tudi število krščencev vsaj deloma pogojuje izbiro glasbenih vložkov in pesmi.

B. MOŽNE IZBIRE PESMI

1. Sprejem otrok

Krstni obrednik priporoča, naj krstitelja in njegovo spremstvo na poti k cerkvenim vratom, kjer bo sprejem otrok, spremlja primeren psalm ali pesem (št. 35).

Pesmi:

- Jezus male k sebi kliče, SP 3/1
- K sveti maši, SP 4/1, 3
- O Bog, ki si podaril, SG 389/1 - 4
- Ponižno stopimo, SG 387/2,4
- Pred Bogom pokleknimo, SG 394/2
- Zvonovi so zapeli. SG 404/2
- Mavrica, Gačnik
- Vsi smo v hiši našega Gospoda, Giombini
- Vem za pot, ZB I, 1/1,2
- Kod blodiš, ZB I, 2/1,3
- Zapel sem iz mraka, ZB I, 3/1,2

- Pesem vesela, ZB II, 50/1 - 3
- Išči Boga, ZB I, 4/1 - 3
- Otrok po poti gre, MZ 16,36/1 - 5

Psalmi:

- Psalm 53, Odpev: Gospodova je zemlja in kar jo napolnjuje.
- Psalm 99, Odpev: Pojte Gospodu novo pesem, ker je storil čudovita dela!

2. Pokriža otroka na čelo

Zlasti kadar je več otrok se zdi primerno, da na tem mestu zapojemo kakšen primeren vzklik ali pesem.

Vzklik: Reši nas Odrešenik sveta, ki si nas s svojim križem in vstajenjem odrešil (po povzdigovanju)!

Pesem: Bratje vstanimo in ponesimo Kristusa svetu in Kristusu svet (odpev iz pesmi "Njive so bele")!

3. Sprevod po cerkvi

Krstni obrednik svetuje, če je le mogoče, naj bi med sprevidom od cerkvenih vrat do oltarja prepevali. Primerno je tudi preludiranje na orgle.

Če je krst med mašo, naj bo pesem s poudarkom, ki čimbolj odgovarja krstu.

Pesmi:

- Oče večni, SP 8/3; SG 410
- Ponižno stopimo, SP 9/3; SG 287
- Pred Bogom pokleknimo, SP 10/3; SG 394
- Pred tabo na kolenih, SP 11/3; SG 397
- Zvonovi so zapeli, SP 14/3; SG 404
- Mašna pesem, Mavrica 1975, 3/2

Psalmi:

- Psalm 84, 7, 8, 9 ab

4. Med berili

Pesmi:

- Jezus ti si vinska trta, SP 67/1; SG 472

- Večerja zadnja, SP 112/2; SG 85
- Kaj dela Sveti Duh v nas, MZ 16/28, Mavrica 1975, 1
- Verni vstanimo, pokrižajmo se, Mavrica 1977, 6
- Njive so bele, 2. in 3. kitica
- Ko bi ljudje ljubili se, ZB II, 47/1
- Pesem vesela, ZB II, 50/4

Psalmi:

- Glej krstni obrednik, str. 78 in 79
- Gospod je moja luč, Kovač Š.

5. Po nagovoru

Obrednik priporoča na tem mestu svetopisemske vzklike, hvalnice v slogu nove zaveze in bogoslužne troparje (str. 225 - 245). Ker so te oblike zahtevnejše in manjkajo uglasbitve, lahko izberemo tudi primerne pesmi iz zakladnice slovenske cerkvene pesmi.

Pesmi:

- Kristus, vate verujemo, Tomc M.
- Poglejte, duše, SP 118/1; SG 132
- Zveličar naš je vstal, SP 123/3, 2, 4; SG 135
- Zvonovi so zapeli, SP 124/3; SG 404
- Praznika svetega, SP 131/1; SG 143
- O Bog v nebeški slavi, MZ 5, 17/3; SP 7/3
- Kristus je vstal, MZ 8, 5/2, 3
- Klic veselja, MZ 8, 24/1 - 4
- Jezus blagoslavlja otročice, MZ 16, 22/2
- Kako sem vesel, ZB II. 24/3

6. Litanije

Kadar čakamo, da prinesejo otroka v cerkev iz kakega drugega prostora (glej obrednik št. 43), lahko pojemo pesem: K tebi Bog, SP 5/3.

Primerno je, da vzklike iz litanij pojemo, zlasti kadar je več otrok, in pride tako petje bolj do izraza. Pri tem izberemo melodijo, ki je sodelujočim najbolj znana in hitro poprimejo.

7. Maziljenje pred krstom

Po zarotilni molitvi in maziljenju pred krstom (Krstni obrednik, št. 49 - 51), lahko zapojemo pesmi, katerih vsebina govori o Svetem Duhu in njegovem delovanju. Primerno je tudi preludiranje na orgle.

Pesmi:

- O pridi, Stvarnik Sveti Duh, SP 127; SG 139

8. Sprevod v krstilnico

Med sprevodom v krstilnico, zlasti če je medtem dovolj časa na razpolago, je primerno prepevanje psalmov.

Psalmi:

- Psalm 22, Gospod je moj pastir
- Psalm 121, Veselil sem se, ko so mi rekli

9. Izpoved vere

Izpoved vere lahko pojemo (Krstni obrednik št. 58 - 59), lahko pa obrazec nadomestimo s primerno pesmijo, s katero celotno občestvo izrazi svojo vero.

Pesmi:

- Apostolska vera, Kovač Š. ali Tomc M., itd
- Krstna obljuba, Dolinar A.
- K tebi Bog, SP 5/5; SG 385
- Oče večni, SP 8/4; SG 410
- Pred Bogom, SP 10/4; SG 394
- Pred tabo na kolenih, SP 11/4; SG 397
- Lučko žive vere, Ačko F.

10. Krst

Krstni obrednik navaja v št. 225 - 245 vzklike, s katerimi je primerno zraziti sodelovanje.

Med krstom lahko zbrano občestvo poje (Krstni obrednik, št. 124). Tudi preludiranje na orgle ima na tem mestu svoj pomen.

Pesmi:

- V Kristusa ste krščeni, Tomc M.
- Živi svobodno, vzklik (Klicarji)
- Mir s teboj, odpev
- Magnificat, Taize
- Po dežju vedrina, Giombini

11. Maziljenje

Primerno je, da med maziljenjem pojemo pesem k Svetemu Duhu.

Pesmi:

- S skupno pesmijo prosimo, SP 129; SG 140
- Sveti Duh, nas posvetiš, Vodopivec V.

12. Izročitev belega oblačila

Pesmi:

- Spravna pesem, Tomc M., Mavrica 1976, 2
- Lepša kakor sonce, Ačko F.

13. Izročitev sveče

Izročitev sveče lahko spremlja pesem:

- Pesem vesela, ZB II, 50/4.

Razen pesmi je med prižganjem in izročanjem sveče primerno tudi preludiranje na orgle.

14. Sprevod iz krstilnice k oltarju

Kjer je bil krst v krstilnici in sledi sedaj sprevod k oltarju, je primerno, da zapojemo krstno pesem.

Pesmi:

- Krstna obljuba, Dolinar A., 1. kitica
- Kako sem vesel, ZB II, 24/1, 2
- Srečno življenje, ZB II, 14/1, 3
- V nebesih sem doma, ZB II, 46/1
- In polje prepeva, ZB I, 20/1, 3
- Na nebo med zvezde, ZB I, 21/1, 2

15. Blagoslov

Krstni obrednik svetuje v št. 71, naj po blagoslovu, če je primerno, zapojemo kako pesem, ki izraža velikonočno veselje in hvaležnost. Če te ni, je lahko, kjer je le mogoče, preludiranje na orgle.

Pesmi:

- Zapoj veselo, SP 121; SG 127
- Hvala večnemu Bogu, SP 204; SG 788
- Povesod Boga, SP 206/1 - 3; SG 157
- Sprejmi, Bog, SP 22/2, 3; SG 385
- Angelci, vsi prihitite, SP 31/2 - 4
- Hvala, ZB I, 10/1, 2, 5, 6
- Hvalo ti pojem, Na strunah kitare, 1, 3, 4, 6
- Kristus stoji pred nami, ZB II, 66/1, 3, 4
- O luč nebeška, ZB II, 34/1, 3
- Marija, rad te imam, SP 156
- O Marija naša ljuba mati, SP 164/1, 3, 4; SG 199
- Še gori ljubezen, SP 170/1, 3; SG 207
- Veš, o Marija, SP 173/1 - 3; SG 215
- Marija, ti mati si moja, ZB II, 36/1 - 3
- O Gospa moja, CG 69 (1976) 23 - 24 P
- Moja duša poveljuje, Tomc M.
- V zakramentu, 2. kitica

KRATICE

- SG - Slavimo Gospoda, Celje 1988.
- SP 3/1 - Svete pesmi, Ljubljana 1973, št.3, kitica 1.
- ZB I, II, 1/1,2 - Zapojmo bratje I. ali II. zvezek, str. 1, kitica 1,2.
- MZ 16, 36/1-5 - Mihelčičeva zbirka, zvezek 16, str. 36, kitica 1 - 5.
- Mavrica 1975, 3/2 - Mavrica, leto 1975, št. 3, kitica 2.
- CG 69 (1976) 23 - 24 P - Cerkveni glasbenik, leto 69 (1976), priloga str. 23 - 24.

drugi del

ITINERARIJ Z "OBROBNIMI"¹ STARŠI PRED KRSTOM NJIHOVEGA OTROKA

Predlagatelji tega itinerarija smo imeli pred očmi skupino staršev, v kateri prevladuje pokrščanska drža kot zavest ali kot prevladujoče vzdušje. To želimo kratko in vsaj delno pojasniti.

A. "OBROBNE" ALI POKRŠČANSKE DRŽE IN OKOLJE²

Preden pastoralni delavec naredi načrt za itinerarij, s katerim bo prehodil z vedno izdatnejšo in stalnejšo pomočjo laičkih pomočnikov del poti s skupino staršev pred krstom njihovega otroka, se znajde pred vprašanjem: "Za katere starše sploh gre?" Zaveda se, da zmore narediti nekaj smiselnega le, če upošteva dejansko duhovno razpoloženje in versko stopnjo staršev. Slednje pa je danes vedno bolj pogosto in v vedno več okoljih - ne ustrašimo se besede - pokrščansko. Vsaj v globokih in glavnih potezah: v odnosu do lastnega življenja in njegovega smisla, Boga, Cerkve, smrti... in končno tudi predajanja krščanstva!³

Ko govorimo o pokrščanskem okolju, tega ne razumemo, kakor da sledi krščanskemu obdobju cerkvene in pastoralne zgodovine obdobje, ki je pokrščansko

1 Uporabljamo izraz "obrobnost-obrobni", čeprav je morda preveč splošen. V naslednjih opombah ta pojem natančneje opredeljujemo.

2 Kar zadeva razumevanje "pastoralnega ozračja", ki ga označujemo z obrobništvom in pokrščanstvom, gl. Družina v župniji ob zakramentih uvajanja. Zbornik predavanj s pastoralnega tečaja 1994, posebno predavanje dr. Janeza Grila z naslovom "Slovenska družina jutri".

3 Prim. Katekizem katoliške Cerkve (odslej: KKC) 74 sl.

v tem pomenu, da krščanstvo izginja. Ne gre za časovno umestitev pokrščanstva, marveč za kakovostno, o čemer je tekla beseda na pastoralnem tečaju 1994.⁴

V pokrščanskem okolju je namreč veliko posameznih sestavin evangelija tako na verskem kakor na moralnem področju življenja. Njihova medsebojna povezanost in organiziranost pa je pokrščanska. Ne sloni na oznanilu in življenju v Cerkvi, velikokrat niti na osebnem Bogu, večinoma ne išče globljih vezi v župniji.

Poskusimo pokrščansko duhovno stanje še bolje ponazoriti s kratkimi "prizori iz pokrščanskega življenja".

Zadeva pripadnosti

Na prvi pogled so pokrščanski starši v bistvu kristjani. Tudi sami izjavljajo, da so verni in da so kristjani. Pri štetju prebivalstva se na Slovenskem opredeljujejo večinoma kar za katoličane. K maši prihajajo zelo neredno, večkrat gredo k maši drugam, kjer se ne čutijo neposredno nagovorjene. Zamenjujejo bogoslužno občestvo s katerimkoli občestvom, v katerem doživljajo npr. lepoto narave in dokazujejo: "Veste, gospod župnik, tako so nas učili, da je Bog povsod. Ne vem, če še tako učite..."

Za seboj imajo "neko" veroučno izkušnjo, ki so jo običajno prezgodaj prekinili. O sebi menijo, da so dovolj duhovno odrasli, čeprav jim je povsem tuja izkušnja nenehne osebne rasti v veri. Vsekakor pred krstom svojega otroka nimajo (še) živega odnosa do domačega krščanskega občestva pa tudi ne do Božjega otroštva kot **SOVPADANJA TISTEGA DARU, KI GA BOG NIKOLI IN NIKOMUR NE ODREČE. NE ZAVEDAJO SE, V ČEM JE VZGOJNA NALOGA KRŠČANSKIH**

4 J. Gril, *Slovenska družina jutri*, (Past. tečaj 1995), Ljubljana 1995, 13, Po Zuhlennerju razlikujemo pet stopenj vernosti. *Cerkvena vernost* (vera v krščanskega Boga in redno bogoslužje); *kulturno cerkvena vernost* (vera v višje bitje in redno bogoslužje!); *religiozna vernost* (vera v višje bitje, nevednost ali neozaveščenost o tem v kaj veruje in reden obisk bogoslužja); *kulturno religiozna vernost* (ne ve, v koga ali kaj veruje in nereden obisk bogoslužja); *nereligiozna vernost* (nevera in nereden obisk bogoslužja). Ko govorimo o pokrščanskem ozračju ali o pokrščanskih starših, imamo v mislih predzadnjo in zadnjo skupino v Zuhlennerjevem opisu vernosti.

STARŠEV, NA PODLAGI KATERE BO NJIHOV OTROK SPREJEMAL MILOST, PO KATERI JE BOŽJI OTROK.

Zelo splošen odnos do cerkve in posredno do vere

Pokrščanski starši imajo pozitiven, vendar "zelo splošen" odnos do vernosti.

Posebno do Cerkve kot institucije imajo taki starši, kot se vedno pokaže (običajno kasneje) veliko različnih osebnih ali iz okolja vsrkanih pomislekov. Res da so le ti odraz precejšnje duhovne in "krščanske" nevednosti, po drugi strani pa izhajajo iz mnogoterih dejanskih ali zmanipuliranih odprtih vprašanj glede Cerkve, njenega pristnega položaja v odrešenjskem procesu, v družbi, posebno na področju urejanja javnega življenja. !5

RAZEN NA OBČASNEM MATERIALNEM VZDRŽEVALNEM IN TEHNIČNEM PODROČJU PRI POSAMEZNIH AKCIJAH NE SPREJEMAJO OSEBNE ODGOVORNOSTI.

Pokrščanski starši se v župniji praviloma ne vključujejo v take dejavnosti, v katerih bi bila njihova vloga stalna in soodgovorna na področju OZNANJEVANJA, BOGOSLUŽJA ALI SLUŽENJA. Ko pa pride do določene "akcije", posebno če je materialne narave, se običajno z veseljem vključijo. To jim veliko pomeni. Večkrat kot dokaz sociološke pripadnosti kraju in okolju, kakor dejanskega vključevanja v duhovno in pastoralno dogajanje v župniji.

Bogoslužni in duhovni molk v družini

Zakonca, ki živita način življenja pokrščanske kulture, običajno ne molita. Nekateri raziskave med veroučenci potrjujejo, da nikoli ne molijo skupaj s starši. Ti starši niso navezani na krščanska znamenja v svojem domu, pa naj gre npr. za svete podobe ali sposobnost razumevanja tistih dejanj, ki so povezana z zakramenti in zakramentali. Pri krstu se sučejo predvsem ali izključno okrog zunanjih

5 Samo kot primer gl. sprejemanje znanega spornega člana v ustavi RS, ki govori o pravici do splava (čl. 55).

"medijskih" vprašanj.⁶ Nasplošno ne čutijo potrebe, da bi se tudi sami vključili v zakramentalno dogajanje. Vseeno jim je, ali je krst na soboto ali na nedeljo, ali gredo tudi sami k zakramentom in k maši, če je krst izven maše...

Če skupini takšnih staršev nudimo možnost take priprave na otrokov krst, da pride med njo do ustreznega procesa, se odprejo za globlji antropološki, duhovni in krščanski pogovor.

Pozitiven odnos do izročila

Tudi takim staršem moramo z veseljem priznati, da imajo precej trden in pozitiven odnos do tradicionalnih in sedanjih vrednot krščanskega oznanila, bogoslužja in služenja. Ne sprejemajo pa celote teh vrednot niti na teoretični ravni, še manj na življenjski ravni.

Zato ostaja, kljub itinerariju, kopica odprtih vprašanj tako za starše kakor za duhovnika in krščansko občestvo.

Vprašanje prenosa vere ali predajanja vere

Vprašanje, ali bodo ti starši tudi predali krščansko oznanilo in njegove vrednote svojim otrokom, je običajno v pokrščanski skupini staršev kakor privlečeno za lase ali umetno. Ne razlikujejo namreč krščanskih izkušenj in vrednot od splošnih humanističnih, ki so se s pomočjo krščanstva že zasedrale v sodobni kulturi in zato se ti starši ne "obremenjujejo" z vprašanjem, kaj je krščanska vzgoja.

Verski relativizem

Na duhovnem področju so pokrščanski starši otroci pluralne družbe, toda brez globljih kriterijev. Zato so "relativisti". Vse je dobro, vse je relativno; vse vere so enake; vsak človek lahko pove dovolj pametnega o tem, kaj je vera in kaj ni... Večkrat

6 Cvetje, obleka, snemanje, fotografiranje, pojedina itn.

uporabljajo izraze kot so: "Jaz pa sem bral... sem slišal... mislim... sodim... menim...". Ne zanima jih: "Kaj je o tem govoril Jezus?" Še manj: "Kaj pravi Cerkev?"

Otroška ali "otročja" vernost

Pokrščanski starši (in ne samo starši!) imajo življenjsko obzorje, o katerem ne moremo trditi, da v njem ni veliko krščanskega. Do vere imajo pozitiven odnos. Toda prav njihovo versko obzorje je vprašljivo, ker je zelo nepopolno. Obtičalo je kakor na otroški ravni. Če so rasli v tim. verni družini, radi obujajo npr. lepe verske tradicionalne spomine in istočasno sporočajo, da je zanje prav "tisto" dokončna vsebina vere. Večkrat naletimo na starše, ki bi radi ohranili svojo versko tradicijo, čeprav ne vedo, kaj naj v ta namen naredijo. Pa tudi prepričani niso vedno, ali se tak napor sploh splača.⁷

Okolje

Na vsakega človeka vpliva okolje, toliko bolj na mlade starše. Vzemimo npr. kakšno moč ima lahko neposredna komunikacija s tistimi družinami, ponekod jih je veliko!, ki ne dajo krstiti svojih otrok. "Pa so zdravi in srečni!" In tisti razlagajo "našim" staršem, da je krščevanje otroka sicer lepo in praznično dejanje, ni pa odločilno za življenje... "Glavno je, da si dober, uspešen in pošten".

Neurejen zakon običajno zanje ni resno vprašanje

Pogosto predlagajo krst svojega otroka starši, ki so civilno poročeni, ali živijo v prosti izvenzakonski zvezi. Starša skoraj nikoli ne prideta z dogovorjenim in usklajenim predlogom ali odgovorom na vprašanje, kako bodo uredili stanje svojega sobivanja pred Cerkvijo. Zelo pogosto se vprašanju izmikajo: "Glavno je, da se imamo radi in da želiva vzgajati na krščanski način, da bo otrok vedel: Cerkev ne uči nič slabega... potem se bo pa že sam odločil, kakor bo mislil, da je zanj prav."⁸

7 Npr. skupna molitev, uvajanje v evharistijo, praznovanje božiča, velike noči, godov, pokop pokojnih, odnos do grobov itn.

Kjer je uvodni pogovor v župnijski pisarni zastavljen dovolj resno, kar na strani duhovnika pomeni, da je posvetil prosilcema ustrezen čas in dovolj kakovosten pogovor, so starši pripravljene, da se vključijo v ustrežno (začasno) skupino, v kateri bodo prehodili skupno z drugimi kratek kos poti pred otrokovim krstom. Večkrat pa vsaj eden od njiju začuti v teh srečanjih iskreno skrb Cerkve in se vključi aktivno v dogajanje. Vsekakor je ob ustreznem animiranju z njihove strani relativna pripravljenost za sodelovanje v skupini. Med cilji sprejmanja staršev je tudi motiviranje za ustrežno pripravo.

B. CILJ KRSTNEGA ITINERARIJA

a. Prvi cilj itinerarija je, da sodelujoči v skupini po začasni in zanimivi pripadnosti "Krstni skupini" okrepijo lastno pripadnost župniji, dekaniji, škofiji, Cerkvi.

b. Drugi cilj je v pojasnjevanju in utemeljevanju temeljnih sestavin krščanske vere. Proti koncu itinerarija naj bi bili starši sposobni reči, čeprav morda le samim sebi, nekako takole: "Sem veren..., verna sva..., kristjani smo...!"

c. Tretji cilj je usmerjen v čas po krstu. Gre za zasaditev želje po *nadaljevanju*, ali bolje nadaljevanjih, nekakih srečanj staršev ali družin tudi po otrokovem krstu. Na osebni in družinski ravni pa starši ovrednotijo krščanska znamenja in naredijo take odločitve, ki pripomorejo, da poraste kultura nedelje, družinskih praznovanj, uvajanje v molitev...

8 Noben opis ali opredelitev vernosti in posredno "pokrščanskosti" ne more zadovoljiti. Po vseh raziskavah ostaja odprto vprašanje: "Veren? Glede na kaj ali koga?" Ne da bi se hoteli zadrževati ob vprašanju, naštejemo nekaj odprtih vprašanj, ki se jih moramo zavedati in jih "dajati v obtok": molitev, predajanje krščanstva v družini, predstave o Bogu, vera v posmrtno življenje, različni odenki odnosa do Cerkve, odnos do zakramentov nasplošno in posebej do posameznega zakramenta, odnos do moralnih ali določenih moralnih vprašanj, itn.

C. NEKAJ IZKUŠENJ

Kdor se bo posluževal tega itinerarija, naj predvidi, da bo trajalo vsako srečanje od 110 do 120 minut.

Vsebine je več kot dovolj. Nekaj moramo žrtvovati, opustiti, ali pa prenesti na naslednje srečanje, kjer se bomo ponovno srečali z vprašanjem trajanja. Karkoli bo animator srečanja napravil, naj v nobenem primeru ne opusti: ustreznega uvoda, oblikovanja cilja, uporabe ikone, slavja, morebitne naloge "za doma" in sklepa. Kar pa ni nujno, da je opravljeno v istem zaporedju, kakor je zapisano. V predlogu smo zapisali premalo izhodišč za animiranje, vendar dovolj, da spoznamo, da imamo v mislih samo tisti način dela, ki ga uporabljamo danes v različnih skupinah.

Čeprav bo v skupini morda začetna in začetniška zadrega v komunikaciji, se ne ustrašimo, ne vdajmo se, marveč vztrajajmo, kljub hudi skušnjavi, da bi se zatekli ponovno k predavateljskemu načinu dela, ki nam je bolj pri roki.

1. KRSTILI BOMO

Cilj: Staršem hočemo pomagati, da prečistijo motive za krst in da se v skupini motivirajo, da bodo zavestno predali naslednji generaciji krščansko duhovnost, oz. krščansko vero.

IKONA

Starši, ki pokrižajo otroka.

UVOD

A. POZDRAV...

V mestnem okolju se starši ne poznajo (vsi). Morda bo predstavljanje šlo precej hitro od rok, če bo animator prebral na podlagi seznama prijavljenih otrok imena in priimke staršev. V mestu se lahko ob tem kratko pogovorimo, od kod kdo prihaja. Na prvem srečanju odsvetujemo preverjanje poklica. Pač pa animator preveri, ali so botri že vpisani. Če je potrebno, opozori še na zadnje stvari v zvezi s potrdili za botre. Razloži z nekaj besedami, zakaj je potrebno potrdilo in kaj pomeni. (Botri vršijo botrstvo v imenu Cerkve. Preverjamo, ali so tudi sami vključeni v življenje Cerkve.)

B. BOTRI, KRŠČEVANJE NEKDAJ IN DANES TER PRTIČEK

1. Zakaj botri?

* Postavimo vprašanje. Nato omogočimo molk in poslušamo starše, naj sami povedo, kaj menijo o botrih, njih potrebnosti in vlogi...

* Na koncu dodamo, kar običajno starši ne povedo, da je nadaljnji razlog botrstva, da so znamenje vpetosti vaše družine v okolje... Zato krstimo slovesno, na nedeljo, v družbi...

2. Vloga botrov nekdanj in danes... posebno z ozirom na vzgojo.

Animator naj ima pred očmi, da je bilo botrstvo nekdanj predvsem socialno zagotovilo otrokovemu razvoju, ker so starši praviloma umirali zelo zgodaj... Popolne sirote so bile reden pojav v nekdanji družbi. Danes pa je poleg socialne vloge (nesreče!) bolj v ospredju vzgojna vloga botrov. Starši so namreč v vedno večjih vzgojnih zagatah.

3. Vloga botrov v 1. tisočletju krščanstva.

Kako so krstili v prvem tisočletju? Krstilnik, kaj je to? Oblike: Potapljanje, škropljenje, oblivanje...

Ustavimo si pri obredu potapljanja v krstilniku.... Na veliko soboto med vigilijo...V vodo je stopil "star" človek; ven je izstopil, oz. dvignil "nov" človek. Boter (botra) je krščenca (krščenka) ogrnil(a) z belo obleko, ki so jo novokrščenci nosili prvi teden po Veliki noči do Bele nedelje...

4. Danes rabimo za znamenje obleke prtiček, oz. kakor je kje običaj

Čemu služi prtiček pri krstu? In po krstu? Raba prtička ob rojstnem dnevu.... Prvi spovedi... Med evharističnim uvajanjem... Ob birmi... poroki... (V bistvu gre za to, da damo prtiček na mizo, običajno skupaj s krstno ali drugo svečo in molimo ustrezno molitev, največkrat morda kar Gospodovo molitev po določenem namenu.)

• Kdo bo napravil prtiček, oz. obleko za vašega otroka in kako?

Pokažemo nekaj vzorcev iz župnijske "zaloge".

In preidemo k osrednjemu vprašanju.

Starši, ki predlagajo krst svojega otroka, morajo biti dovolj zrele osebnosti in dovolj zrel par. Zrelost ugotavljamo tudi na podlagi sposobnosti, katera vprašanja si zastavljajo in skušajo nanja odgovoriti. Med temi vprašanji mora biti zanesljivo tole:

I. KAJ BOVA MIDVA PREDALA SVOJEMU OTROKU?

Vrnemo se k vprašanju: "Kaj menite, kakšne starše potrebuje otrok, ki predlagajo njegov krst?" Starši naj ugibajo.

Animator (odslej A.) naj zaključi: "Da prav take, kot ste vi!" Seveda, če jim boste tudi kaj dali, če bodo od vas kaj vrednega tudi podedovali... Kaj?

1. Dedovanje

Dedovanje je najbolj razpoznavno, kadar je materialno. Tedaj vedo ljudje povedati, kaj vse je kdo podedoval. Materialno dedovanje ima relativno vrednost. Kaj pomaga npr. meni, če bi podedoval graščino! Ali cel hlev plemenske živine. Ali gozd... (Vsekakor je potrebno zrelativizirati materialno dedovanje, da starši začutijo, kje je pravo bogastvo.) Drugo dedno področje je fiziološko. (A. naj zrelativizira tudi to. Češ: Otrok je, kakršen je!) Tudi otrokov značaj je dediščina (tudi to je že dano)... Je še katero, ki je pa je skoraj povsem v naših rokah, torej je odvisno od nas? Kaj npr.?

Vprašanje se glasi: "Kaj bomo prenesli na otroka?", oz. "Kaj bomo prepredali svojemu otroku?"

(Če je skupina večja, jo A. razdeli na podskupine s tremi ali štirimi udeleženci. Vsaka podskupina naj se uskladi med seboj in naj napiše na list, ali bolje na tablo največ tri "stvari", ki jih bi hoteli prenesti na otroka, oz. jih otroku prepredati...)

Sledi pogovor.

A. naj poskrbi, da bodo vsi v vsej skupini dobro razumeli, kaj je vsa podskupina ali nekdo v njej predlagal. Poskusi naj doseči, da bodo svoje predloge takoj utemeljili in (seveda kratko) razložili. Drugi naj predloge pokomentirajo.

Običajno se zgodi dvoje: ali da ni niti en predlog podskupin tak, da bi bil v nujnem odnosu do krsta v pokrščanstvu (npr. "da bo otrok pošten". Nekdo je lahko danes pošten tudi če ni krščen; prav tako delaven, solidaren, zdrav...). Druga možnost je, da so nekateri odgovori zares v neposredni zvezi s krstom: Starši predlagajo za prepredajo npr. vernost, upanje, molitev, vdanost Bogu, slavljenje Gospodovega dne, hvaležnost Bogu, prejemanje zakramentov, Božje otroštvo... Starši bodo

vsekakor A. hvaležni, če se ob tem vprašanju zaustavi. Zaupanje v skupini bo zanesljivo narastlo, pogovor bo kasneje bolj "čist".

Če bo skupina vstrajala na pokrščanskih vrednotah, ki nimajo neposredne zveze s krstom, naj nekdo iz skupine zapiše povedano na tablo in A. ob vsaki vpraša, npr. "če želim, da bo otrok delaven, ga moram krstiti, ali je lahko delaven brez krsta?" Tako izločimo vse, kar ni v neposredni zvezi s krstom. Starše smo tako sicer nekako prisilili, da so prešli na področje krščanske vere in krščanske govornice. Toda pozor, da ne bomo naredili predolгих skokov in se potem izgubili. Ni namreč pomembno, kaj bo A. povedal, marveč gre proces v skupini. Tako na ravni medsebojnega zaupanja, kakor na ravni odnosov v skupini, kar omogoča sprejemanje globljih spoznanj in odločanj.

Končno naj se skupina zedini za največ dve ali kvečjemu tri "dediščine", o katerih se je skupina zedinila, da bi bile vredne prepredajnega truda in so v neposredni zvezi s krstom. S tem si je sama skupina že zasnovala lasten itinerarij. A. se bo odslej skliceval na dognano in zapisano tukaj in zdaj v skupini.

"Gre torej za to, da prevzemata vidva kot starša nalogo, da otroku posredujeta notranja spoznanja, drže, duhovne vrednote, ki menita, da so za otrokovo življenje dobre. Jaz bi dodal samo to, da če tega ne bosta vidva gojila, bo otrok na duhovnem področju prepuščen samemu sebi in da bo pač iskal sam, Bog ve po kateri in kakšni poti. Kolikor vem, ni npr. niti enega alkoholika, niti enega spolnega razvratneža in niti enega mamlarja ali kriminalca, ki ne bi šel skozi določeno duhovno krizo ali krizo iskanja. Škoda, da nimajo ob sebi človeka, ki ve za njihovo notranjo duhovno sušo in mu bi zaupali." Vsak človek je rojen s koščkom neba v sebi. Prepredaja ustrezne vzgojne dediščine omogoča, da to nebo zaživi. Cankar je govoril o skriti kamrici v vsakem človeškem srcu...

- o odnosu do poti (vanjo ko)

II. ZAKAJ TOREJ KRST?

"Odgovorov je, kolikor je staršev. Vendar jih lahko malce uredimo. Kaj menite? Poglejmo!"

- Da ustrezemo nekomu iz sorodstva...
- Ker so tudi nas krstili...

- Vest nas bi pekla, če za otroka ne bi naredili vsega, kar zmoremo...
- Saj krst nikomur ni škodoval...
- Nismo ne vem kakšni kristjani. Toda verujemo v Boga...
- Kaj vse vidimo in doživimo danes med mladimi. Svojemu otroku tega ne bi privoščili, zato ga bomo krščansko vzgajali. Za začetek pač krstili.
- Za naju je vera pomembna vrednota. Zato jo želiva prepredati, posredovati svojemu otroku.
- Krstila sva že enega ali dva otroka...
- Da ne bo imel težav, če se bo hotel poročiti v cerkvi.
- Glede mnogih zadev se s Cerkvijo ne strinjava. Toda potem sva rekla, da najine težave ne smejo biti tudi otrokove težave...
- Veliko (morda pa še prav nič!) sva se o tem pogovarjala...

III. ČIGAV PA JE PRAVZAPRAV "VAJIN OTROK"?

A. pusti starše do besede in jih poslušaj. Običajno se o tem radi razgovorijo. Seveda v smeri, da je otrok pač njihov, o tem da ni dvoma, da skrbijo za otroka sami, kar naj je vendar dokaz..., itn.

A. naj previdno premika vse te izjave, ki so v bistvu pravilne! na versko področje. Ali je otrok zares samo vajin? Komu pripada vajin otrok? Seveda ne pripada Cerkvi, ne državi, pa tudi vama ne v izključni in popolni meri.

Kaj sta mu pravzaprav vidva dala? Sta mu dala življenje? Vsi bodo odgovorili z "da". A. nadaljuje: "Ne verjamem!" In po kratki razlagi, da si življenja nista izmislila starša, da niti ne vesta, kaj je življenje.... pride do tega, da sta starša otroku življenje samo posredovala. Kar seveda ni malenkost. Sta pa le posrednika življenja. Gospodar življenja je nekdo drug. Otrok pripada življenju in prihodnosti. Prvi koraki, ki jih bo napravil so psihološko (in razvojno) koraki proč od staršev. No, saj ste tudi vi šli proč od svojih staršev... Vaš otrok torej čisto zares ni samo vaš, ker pripada prihodnosti. Gospodar prihodnosti pa je edino Bog!

Tako gledanje na otroka je pravilno. Zrelo. Duhovno utemeljeno. Versko. In krst je slavljenje take pripadnosti Bogu. Pripadnosti dobri prihodnosti. "Dobri" v tem smislu, ker je v njej človek povezan z Bogom.

IV. TODA ALI IMATA VIDVA PRAVICO OTROKU KRST "VSILITI"?

Če vpraša po krstu odrasel, je pri tem svoboden in priseben. Pripravlja se na vstop med kristjane. Tako je bilo skoraj do konca 1. tisočletja krščanstva. Otrok pa... ali ne pomeni krščevanje otrok neko odločitev če že ne zoper njega vsaj mimo njega? Ali ni krst otroka s strani odraslih, staršev in botrov pritiskanje na njegovo svobodo?

Kaj menite?

Starši naj se vsekakor opredeljujejo.

A. naj posluša in nič ne reče.

Ko se pogovor izčrpa, naj povzame:

- Prvo, kar bi rad povedal je, da so otroku tudi njegovi starši vsiljeni. Starši otroka pogojujejo, ko ga vsak dan objemajo, ljubkujejo, ljubijo...

Vsilijo mu okolje, v katerem živi..., jezik..., kulturo...

Saj drugače ne more biti. Tako je v življenju! In če se vrnemo h kulturi, je čisto naravno, da starši posredujejo otroku tisto kulturo, ki sami živijo iz nje in jo cenijo. Zato je dejal Napoleon, da začne otrokova vzgoja 20 let pred njegovim rojstvom...

Otroci so nekako nadaljevanje svojih staršev... Starši naredijo tisoč izbir namesto otroka. V najboljši veri, da so v otrokovo dobro. Ko naredijo tudi določeno duhovno izbiro, ga pač umestijo na neko stopnjo duhovnosti, da ne bo treba njemu samemu začeti z dna, od začetka... "Takah, ki so danes ponovno 'čisto na začetku' pa je po mojem mnenju zelo veliko..."

- Tudi "otroka ne krstiti" je že odločitev ali izbira namesto otroka. Kadar imamo starše, ki nimajo nobenega pozitivnega odnosa do krščanstva, ali mislijo, da je krst zadeva starih običajev, je bolje, da taki starši krsta ne predlagajo in da duhovnik tak krst sicer sprejme, vendar da ga obenem dosledno odloži. Starše pa prosi, naj vprašanje ponovno pretehtata, dozorita, se pogovarjata in zreleje odločita...

- Če sta starša v nekem obdobju duhovne krize ali duhovnega iskanja, naj ob otrokovem rojstvu in pripravi na krst prečistita svoje namene... In se vprašata, ne da bi računala na koga izven sebe, kdo bo otroka spremljal, da bo krst v njegovo življenje ne le zasajen, marveč da bo tudi živel.

V. SLAVJE

a. Iz knjižice Prerok

Iz drobne knjižice⁹ bom povzel to, o čemer smo se pogovarjali, s kratkim pa zgovornim navedkom:

"Vaši otroci niso naši otroci. Sinovi in hčere klica Življenja k Življenju so. Po vas prihajajo, a ne od vas. Čeprav so z vami, niso vaša lastnina.

Lahko jim darujete svojo ljubezen, toda ne morete jim dati svojih misli, kajti oni imajo svoje misli. Lahko sprejmete njihova telesa, ne pa njihovih duš, kajti njihove duše že prebivajo v hiši jutrišnjega dne, ki je vi niti v svojih sanjah ne morete obiskati.... Vi ste kot lok, iz katerega so kot žive puščice izstreljeni vaši otroci..." Saj je to tako fantastično!

b. Jezus pokliče apostole

Morda je kdo med nami že slišal, ali bral, kako je poklical Jezus apostole. Pravzaprav je šlo za to, da je tedaj začel zbirati okrog sebe ljudi, ki jih je potem po kratkem usposabljanju postavil za priče njegovega nauka, zadnjih dogodkov njegovega življenja, smrti in vstajenja. "Izstrelil" jih je v zgodovino, se pravi v prihodnost. Zaradi tistega poslanstva smo mi zdaj tukaj in se pripravljamo na otrokov krst.

Taka je prvobitna izkušnja ob Jezusu.

Beri ali pripoveduj: Mr 1,16-20. In skleni: "Tako Bog kliče po imenu vsakega posebej tudi danes, naj vstopi v njegov krog, na njegovo pot k cilju, v katerem se bomo dokončno združili v večni slavi z Bogom. Da, tam bomo 'zagledali' Boga in vedno ostali v neskončni sreči Njegove slave."

c. Znamenje križa

Kako so izrazili naši predniki tako pripadnost prihodnosti z Bogom? Kako so naše babice "povedale" svojim otrokom, da jih imajo neskončno rade in da jim želijo vse

9 Kahlil Gibran, *Prerok*, Ljubljana - Dravljina 1991, 22.

dobro. Tudi tisto dobro, za katerega človek pogosto niti ne ve, da mu je namenjeno? Z istim znamenjem so izročale otroke Božjemu varstvu. Ljudje, ki smo se naselili v mestu... ljudje, ki smo zagledani v TV... ljudje, ki gledamo reklame... ljudje, ki beremo lahkotno branje... tega ne znamo več. Znamo otroka stisniti k sebi... poljubiti... ustreči njegovim potrebam... željam... zahtevam... Pozabili pa smo, kako naj mu povemo, da verjamemo v njegovo prihodnost... ,da bo Bog izpeljal z njim svoj načrt. kakor Jezus s svojimi apostoli... Kako to naredimo? Izrazimo? Izpeljemo? Ne potrebujemo časa... Morda je katera mamica to naredila kot prvo dejanje, ko so ji po rojstvu dali otroka? "Kaj si naredila, ti XY? Pa ti YZ?" Naj mamice pripovedujejo... Pa ti očka XY? Itn.

Da, naše babice, morda tudi mama koga izmed nas, nas je ljubeče nežno pokrižala.

To naredimo takole...

Poskusite pokrižati drug drugega...

Lepo počasi, s svetlimi očmi in mislimi. Z dobrimi mislimi. Z željami za prihodnost!

Ko boste prišli danes (nocoj) domov, najprej oba pokrižajta otroka. Pa jutri..., vedno! Pa tudi drug drugega!

VI. "DOMAČA NALOGA "

Lahko jo naredita že domov grede, ali pa se o tem lepo doma pogovita: "Kaj bova rekla najinemu otroku, ko naju bo vprašal, zakaj sva ga krstila, preden se je sam odločil za to?"

Opomba

Takoj po prvem srečanju naj si animator zapiše svoja opažanja. Posebno naj bo pozoren na to, kako so starši komunicirali med seboj, in na to, katere premike so naredili z lahkoto in katere težje. Med težjimi premiki so morda še ostala odprta vprašanja, h katerim se bo dobro med itinerarijem še povrniti. A. bo pač za to poskrbel.

Za drugo srečanje pripravimo obrednik za krščevanje otrok

2. KDO VERUJE? KAJ PA JE VERA? KAJ POMENI "BITI VEREN?"

Cilj: Skupina spoznava, da sodi k polnosti človekovega življenja nenehno razvijanje in rast, tudi rast starševskega para v dveh temeljnih človekovih razsežnosti: v ljubezni in veri - v veri in ljubezni.

IKONA

Abraham kot oče vere.

UVOD

Zadnjič smo se pogovarjali o tehle zadevah...

A. naredi kratek povzetek s poudarki, ki se mu zdijo potrebni tako za komunikacijo v skupini kakor za človeško in duhovno rast (konkretne) skupine oz. parov.

Če so dali starši na prvem srečanju "v igro" ljubezen ali katero drugo vrednoto, ki je v neposredni zvezi z ljubeznijo, naj A. takoj pograbi "za zadevo".

Reče naj, da se moramo dobro razumeti oz. sporazumeti glede besed, da bomo vedeli, o čem se pogovarjamo. Tako se moramo sporazumeti o tem, kaj pomeni "ljubezen".

I. KAJ JE LJUBEZEN?

a. Starši pripovedujejo...

A. odpre pogovor in starši naj pripovedujejo. Nikomur naj A. ne ugovarja, ker se težko zgodi, da bi kdo povedal na to vsebino kaj posebno nespametnega. A. bo

običajno opazil, da govorijo starši s stališča odraslih, kar pomeni s svojega stališča. Na koncu naj vprašanje poglobi še s stališča otroka.

Začne lahko npr. z vprašanjem: "Koliko je star vajin..., pa tvoj?...". Poslušaj in sklene: "Torej med X in Y meseci (leti). Mi pa se vprašujemo, kaj je ljubezen s stališča otroka, ki je star XY! Večkrat mi pravite: "Ena je ljubezen do moža, druga do otroka, tretja do lastnih staršev itn." Koliko je ljubezni? Mmm...?"

Pravilen odgovor je: ena edina. Če pa gledamo na ljubezen dinamično, potem se nam razkrije, da je ljubezen do otroka, ki je star XY mesecev najprej in v najbolj odločilni razsežnosti za njegov razvoj v izkušnji zavarovanosti. Vse, kar mu starši nudite, kar ljubečega kot starša počneta je, da ustvarjata okrog njega izkušnjo miru, topline, zavarovanosti. Torej vajin otrok potrebuje zaradi te temeljne potrebe predvsem tople in zanesljive starše.

b. Topli starši

Zlasti mama, kdo je?... in oče?.....

c. Zanesljivi starši DOSLEDNOST / NAČRT / vzgoja za življenje

Zanesljivi starši...: so vedno na svojem mestu, njihova beseda in drža "držita". Morda je potreben o tem krajši ragovor. Posebno če A. sluti, da starši ne razlikujejo ljubečih staršev, ki nudijo otroku varnost, od staršev, ki nimajo vzgojnega načrta, ali so v svojih odnosih do otroka negotovi, nedosledni in zato nemodro popustljivi.

č. Starševska doslednost

Napačno je vprašanje, ali naj bodo starši popustljivi, ali naj bodo strogi... Pravilno postavljeno je vprašanje, ali naj bodo popustljivi, ali naj bodo dosledni...

Zakaj je starševska doslednost tako pomembna že pri ravnanju z majhnim otrokom?

Odgovor:

- Moralni vidik. /Z doslednostjo utrjujemo otrokovo zaznavanje in kasneje razumevanje meje med dobrim in zlim.

- Drugi vidik je utrjevanje otrokove notranje stabilnosti. Gre za vidik s stališča uravnoveženega oblikovanja in rasti otrokove osebnosti. Z doslednostjo utrdimo otrokovo osebnost tako, da bo notranje stabilen.

Vidite, kam nas je pripeljalo razmišljanje o tem, kaj pomeni biti ljubljen s stališča otroka, ki predlagamo njegov krst.

d. Rad bi pojasnil še nekaj: Razlikujemo med "biti veren in biti moralen".

Gre za dvoje nalog, ki v vzgoji sovpadata: prva je, da damo otroku življenjski cilj, da ga spravimo na pot k cilju (vera); druga pa, da utrdimo sposobnost odločanja pri otroku do tiste mere, da se dosledno pravilno odloča, čeprav včasih ali večkrat izbire niso potrošnike in udobne.

II. KAJ JE MORALA? KDO JE MORALEN?

a. Vprašanje morale in njen neuspeh

Krščanstvo je staro dva tisoč let. S(m)o kristjani boljši od nekristjanov in od nevernih v našem okolju...? Na področju razumevanja sveta in ljudi...? strpnosti...? medsebojnega spoštovanja...? dialoga...? solidarnosti...? dejanskega razlikovanja med bogatimi in revnimi...? močnimi in nemočnimi...?

Po eni strani je stanje zelo žalostno. Kakor da smo na ponovnem začetku vseh vprašanj. Kaj opazamo....? A. pusti skupino do besede... Nato naj povzame:

- needinost, razcepljenost in nasilje v svetu in med nami. Primeri...
- vojne, ki jih nekateri ljudje doživljamo kot vojne med različnimi verami...
- nerazumevanje in zatiranje tistih, ki nimajo moči...
- očaranost množic zaradi bogastva in kot posledica te očaranosti nebrzdano hlepenje po oblasti s pomočjo denarja ali položaja...
- tudi v demokraciji prepogosto razumevanje oblasti kot vladanje, ne pa kot služenje skupnosti...

Torej... kaj počne krščanstvo?

Po drugi strani pa je preko krščanstva med nami in na svetu tudi ogromno in neprecenljivo dobrega.

b. "Kaj je za vas v krščanstvu npr. dobrega.....?"

....Po pogovoru....

Torej s(m) kristjani poskrbeli, da je v svetu in med nami tudi marsikaj dobrega, čeprav je vsaka generacija kakor na novem začetku. Časi in ljudje se namreč nenehno spreminjamo. Kaj bi lahko rekli dobrega?

- Sodobni ljudje zelo cenimo premagovanje samega sebe zaradi višjih ciljev...
- Oznanilo ljubezni vendarle deluje tudi v našem svetu...
- Mnogokje in v marsičem živijo ljudje v resnični ljubezni...
- Veliko je duha služenja. Ljudje veliko tvegajo za soljudi in za višje ideale tja do smrti. To se dogaja zlasti v Tretjem svetu in na misijonskem področju...

Krščanstvo je torej vzpostavilo neka temeljna življenjska moralna pravila mimo katerih danes ne more nihče več.

c. Moralna prenova je kljub temu vedno kakor na začetku

Žal je moralna prenova človeka vedno na nekakem začetku. Vsaka generacija staršev je ponovno pred nalogo, kako postaviti na noge svojega otroka tako, da bo mislil, živel in deloval moralno. Da ne bo torej iskanje lastne koristi glavno gibalno njegovega življenja.

Pogoj je, da so starši sami moralno dovolj zreli..., da so najprej sami prepričani o nujnosti ponovne vzpostavitve moralnega vprašanja kot osrednjega vprašanja na ravni sveta, naroda, družine in posameznika...

č. Ali sem moralen?

Odgovor je enostaven. Če ravnam po tem, kar je meni všeč, ali po tem, kaj je meni v korist v smislu udobja in imetja, sem nemoralen. Če si resno prizadevam za dobro in za vredno v življenju, sem moralen. Nauk Jezusa Kristusa!

III. KDO VERUJE?

a. Religija in vera

Ljudje pogosto zamenjujemo vero in religijo. Najbolj groba razlika je v tem: religijo razumemo kot človekov poskus, kako naj si razloži tiste razsežnosti sveta, narave, zgodovine, človeka, večnosti..., ki so bile in ostanejo **skrivnostne**.

Relež
Skrivnost začutimo ali ugotovimo npr., kadar si skušamo odgovoriti na preprosto vprašanje "Kaj je življenje?" ... Mi imamo izkustvo življenja, nimamo pa razlage, ki bi bila zadovoljiva... Torej: religija je človekov trud, hvalevreden!!!, kako naj razume, kar je skrivnostno.

Vera pa je človekovo iskanje v drugačni smeri: "Ali je Bog sam o tem vprašanju že govoril, in, če je: Kaj je povedal? Kaj je razodel?" Gre za dva različna pristopa. Lahko se torej vprašamo: "Ali je Bog kdaj govoril o tem, kaj je človekovo življenje? Kako naj ga razumemo? Živimo?" Odgovor, ki ga bomo dobili, če ga bomo, bo odgovor vere. Iskali bomo Božjo besedo in v njej bomo našli odgovor.

b. Kaj je vera?

Vzemimo primer: pogovarjamo se o krstu. Če govorimo o tem, kaj sami mislimo o krstu, bomo dobili religiozne odgovore. Če pa se vprašamo, kaj je hotel doseči s krstom Jezus Kristus, bomo dobili odgovor vere.

V Svetem pismu je razloženo vprašanje vere na prvih straneh (gl. 1 Mz 12). Tam govori o prvem pozitivnem in trajnem človeškem vzoru vere, o kom...? Abrahamu! Sveto pismo "naredi" iz Abrahama osnovni vzorec vere (vernosti) sploh. Pomislite, še Jezus se sklicuje na Abrahama kot na vzorec vernega človeka. Sveto pismo Nove zaveze se sklicuje na ta vzorec vernosti kar 72 krat.

c. Abraham - oče vernih

"Tukaj imam odlomek. Morda bi ga prebral(a), prosim, kar XY..." (A. naj obide vprašanje Abram-Abraham) in nekdo naj prebere 1 Mz 12, 1-4. A. lahko izbere morda še boljše pot, da tiste vrstice obnovi, povzame s približno takim uvodom:

"Sveto pismo vernosti (vere) ne opredeli, marveč jo opiše. Postavi jo v življenje in pove, kako živi in se Bogu odziva veren človek." Kaj smo slišali?

- Da ima vedno in v vsakem primeru Bog pobudo. "Bog reče Abrahamu..."
- Bog pokaže pot v deželo, ki jo Abraham ni poznal...
- Bog Abrahamu da svoje obljube... kratka blagoslov!
- Abraham zapusti prejšnje stanje, deželo, sorodnike, običaje...
- Abraham gre na pot, ker Bogu zaupa. Na Boga se popolnoma zanese...

V take odnose med Bogom in človekom so zajeti odnosi vernika. Lahko bi rekli temu: "dinamičen" ali življenjski pogled na vernost.

- V življenju se vedno človek odziva (ali pa ne odziva!) na Božjo besedo, predloge Cerkve, staršev, učiteljev...

- Pred vernikom je vedno neka pot, ki naj bi jo prehodil (ali pa jo zavrne). Že naše sestajanje zdaj tukaj je znamenje neke take kratke poti. Pot pa nas dosledno in vedno popelje v "kraje", ki jih ne poznamo. Mi npr. nismo na začetku vedeli, kam se bo nagnil naš pogovor, ta naša začasna skupna pot. Vernik vedno nekaj zapušča in gre drugam. Na koncu še ob smrti gre "nekam"!

- Vernikova pot ni prazna, ampak prinaša polnost življenja. Zato slišite tolikokrat neverne: "Blagor tebi... ko bi tudi jaz mogel tako... ti imaš vsaj neko tolažbo". Pa ne gre za tolažbo, marveč za smer življenja, ki ni vedno enostavna. Včasih je proti večinskemu mnenju ali navadam okolja...

- Biti vernik, pomeni biti bolj v prihodnosti, kakor v spominjanju na preteklost. Torej je vernost tudi izročilo naših prednikov, toda nihče izmed nas, ki je veren, ni veren na način svoje stare mame... V tem pomenu lahko govorimo o tem, da se spreminja vernost, način verovanja, verska praksa.

- Na koncu vseh koncev lahko trdimo, da je zaupanje večinska sestavina vernosti. Pa ne katerokoli zaupanje, marveč tisto, ki je vodilo Jezusa. In se je dokazalo kot upravičeno, čeprav šele potem na Veliko noč... (Razloži, kolikor je potrebno!)

č. Vera je osebni odnos z Osebo

Zdaj se pa moram vprašati kot oče, mati, zakonec: "Sem veren?" v tem dinamičnem smislu, kakor smo ga skušali opisati. Če sem analiziral na sebi te procese, ki jih je doživel Abraham, in ugotovil, da sem tudi sam zajet vanje, imam pozitiven odnos do Boga. Pozitiven odnos imam lahko tudi do neznanega Kitajca... Pri veri pa je vprašanje, ali

imam osebni odnos do Boga. Ali Bogu vračam njegovo pozornost, zaupanje, ljubezen.

Kako nastaja osebni odnos?

"Bog me je prvi vzljubil, najprej je On začel računati z menoj, Njegov poseben dar je tisti (tista), ki sedi zdaj tukaj poleg mene. Za ta dar sem se mu vedno premalo zahvaljeval. Med naju je dal nekaj, kar ne vem, kaj je, pravimo pa, da je tisti dar ljubezen. Toda jaz ne vem, kaj je ljubezen... Potem mi je zaupal še več, začel je računati še z mojim otrokom.... in jaz, ki sem skupaj z Bogom soodgovoren za otrokovo prihodnost, bom svojemu otroku to povedal. Da se bo tudi moj otrok odločil za lep in hvaležen odgovor Bogu. Bog ve, če se ne bo kdaj, ko bo dovolj velik, Bogu zahvaljeval zame, za mojo ljubezen, vzgojno doslednost..."

d. Rast k veri

Kakorkoli obračamo vprašanje vere, opažamo, da je v njenem temelju ali začetku odločitev za Boga. Odločitev, ki je kot odgovor Božji pobudi...

Nenehno in v novih okoliščinah življenja je odločanje za osebno vero kakor nenehno odzivanje Bogu; je kakor nenehno hvaležno odgovarjanje ljubečemu Bogu. O takem človeku rečemo, da raste v veri. Vera je torej neskončno več, kakor mislijo nekateri, da gre le za priznavanje nekega višjega bitja in je potem vseeno, kako tistemu bitju nekdo pravi. Vera je osebni, intimni odnos. V intimnih odnosih pa je: ljubezen, pogum, zaupanje, strah, pritoževanje, vpraševanje, skratka pogovor. In praksa! Zato zahteva tudi vernost določeno na zunaj in na znotraj zaznavno in razpoznavno prakso.

IV. KRST JE ZAKRAMENT VERE

a. Vprašanje rasti k veri, ali verske rasti v mojem življenju

- Pogovorimo se o svojem otroštvu v luči vernosti!

A. začne pri sebi. Posebno značilen podatek naj bo odnos do verouka... uvajanja v evharistijo... in poznejše krize...

Sklep: V tej luči je popolnoma umestno vprašanje, ki ga postavljamo vsem staršem, ki predlagajo krst svojega otroka: Kako smo prekvalificirali vero ali nevero svojega otroštva v vero ali nevero odraslega človeka. Ali z drugimi besedami, koliko je naša vera pristna. Pristna je če posnema Jezusa. Jezus pa je Božji Sin. Zato pogledjmo navadnega človeka... Abrahama. Jezus se je skliceval na Abrahama! Nekateri so ostali v svojem verskem svetu na ravni otroštva. O veri govorijo otročje... ali o njej sploh niso sposobni govoriti...

b. Proces verske rasti gre skozi srce in skozi razum

Proces verske rasti, ki gre skozi srce.

Tu so: občutki, odnosi, potreba po slavljenju Boga... Skratka procesi, ki jim pravimo čut za Boga, osebna molitev, družinska molitev, skupna molitev.

Istočasno poteka proces verske rasti skozi razum.

Za starše to pomeni: biti sposoben govoriti o veri in duhovnem dogajanju tako, da ne pripovedujejo samo zunanjih zadev (obleke, večerja, darovi...), marveč o sebi, o svojem odnosu do otroka, njegove prihodnosti v luči predloga, ki prihaja od Boga.

Prav gotovo je krst dobra priložnost za novo spodbudo k duhovni rasti, oz. duhovni premik ob otroku, zaradi otroka, zaradi vaju, zaradi sebe...

Znamenje takega dogajanja je krst. Tuja beseda za znamenje je zakrament.

c. Kaj delamo kristjani danes?

Veliko tega, kar delamo kristjani danes v svetu in v svojem okolju, delajo tudi drugi ljudje, o katerih pravi Sveto pismo, da so dobre volje. Predvsem pa delamo tale velika verska dela, ki ne bodo nikoli izpeljana do kraja in do popolnosti:

- Oznanjamo, pripovedujemo, prakticiramo, da ima Bog rad vsakega človeka. Bog ima vedno odprta vrata, da k njemu prihajamo, ali se od njega oddaljujemo. Kadar in kakor hočemo... Bog je zaljubljen v človeka do tiste mere, da mu daje popolno svobodo.

- Kristjani si prizadevamo, da bi hodili po poti vere v Življenje, ki ga pišemo z veliko začetnico, ker je večno in dokončno. To naše življenje je zelo pomembno, ker se v njem odraža, ali ne odraža naša usmerjenost v večnost. Vzemimo: kristjan, ki

je strašno navezan na zemeljsko imetje in sloni njegova tim. sreča predvsem na imetju, zanesljivo ni pravi kristjan. Kristjan, ki se zanima samo, kako bi se lepo in udobno imel, ni pravi kristjan. Kristjan, ki misli samo in najprej nase, ni pravi kristjan. Največkrat niti dober mož (žena), še manj pa dober oče (mama).

- Kristjani smo odgovorni za pospeševanje prijateljstva, ljubezni in sodelovanje. Če v našem okolju ne delujejo te vrednote, smo soodgovorni...

- Kristjani si resno prizadevamo za večanje pravičnosti in svobode v našem okolju. Kadar gremo na volitve, gremo zanesljivo. Izbiramo po teh merilih: kdo bo zagotovil več pravičnosti in svobode med nami. Pri tem mislim najprej na skupne koristi človeštva, nato na korist naroda in šele potem na druge, nazadnje nase in svojo družino... Seveda to ni lahko! Kdo pa je rekel, da je pot skozi življenje lahka zabava? Jezus prav gotovo nikoli!

Kristjani moramo pomagati pri reševanju vprašanj ubogih, zatiranih, malih, preganjanih... za katere se danes nihče ne poteguje. V ta namen se kristjan poslužuje različnih združenj civilne družbe in zlasti Karitas znotraj Cerkve.

Kristjani ne smemo biti nikoli in v nobenem primeru neobčutljivi za spremljanje bolnih, osamljenih, umirajočih in umrlih, ko gre za njihov dostojen pokop ali ureditev groba. Kadar pa kristjana zadene trpljenje, nesreča, smrt, nikoli ne obupuje... Biti veren, pomeni iti naprej!

- Kristjani obnavljamo Jezusovo vstajenje in naredimo praznovanje iz tistega dneva v tednu, ko je Jezus vstal iz groba in prešel v večno slavo z Bogom. Prepričan sem, da ste vsi razumeli tudi to sporočilo. Gre za praznovanje nedelje.

Starši, ki predlagajo krst svojega otroka, zagotavljajo otroku možnost, da se vključi v vsa ta pozitivna dogajanja, drugi bodo rekli "proces", ki jih je začel Jezus Kristus v drugem prostoru in času.

V. SLAVJE

Prehod v dogajanje, ki ga je začel Jezus Kristus, so slavili kristjani s krstom od prvih začetkov do danes. V prvih časih so uporabljali za krst grško besedo, ki je pomenila "potapljanje". V začetku so krščevali samo s potapljanjem (odraslega)

človeka v vodo. Danes najbolj razširjeni obred krščevanja je oblivanje s krstno vodo na glavo. Nobenega krsta ne moremo slaviti brez vode. To boste premislili skupaj z mano tako, da se bomo v srcu zahvaljevali za vodo in sprejeli Jezusovo genialnost, da je določil vodo za bistveno sredstvo krščevanja.

Voda je materinska: najprej se je življenje pojavilo v vodi. V vodi se tudi danes vse rojeva. Ko govori Sveto pismo o nastanku življenja, poudarja, da se je dogajalo vse v vodi...

Voda je "živa", ker omogoča življenje:... Kaj bi mi brez vode. Saj je voda postala danes že ključni problem človeštva...

Voda oživlja: katere lepe izkušnje ima doslej z vodo vaš otrok? Pa odrasli?

Voda odžejja:

Voda očiščuje: ...

Voda je močna: izvir energije... Pa tudi negativne izkušnje, npr. povodnji...

Voda je skrivnostna: morje, reke..., dež, sneg...

Morda je zaradi vodne krize danes odnos do vode nekako religiozen tudi pri nevernih...

Poslušajmo blagoslov nad vodo pri krstu. Zaželimo otrokom vstop v to dogajanje. Obudimo hvaležnost za naš krst pred... xy... leti...

- Pokrižajmo se zbrano, hvaležno in s premislekom...

- Blagoslov krstne vode. (Gl. *Sveti krst*, Krščevanje otrok, št. 118.)

Starši odgovarjajo "**Hvaljen bodi Bog!**"

SKLEP

Krstiti otroka pomeni:

- vključiti se skupaj z otrokom v Cerkev kot družbo;

- sprejeti tak načrt življenja, v katerem razpoznamo Jezusov nauk. Rečemo mu krščanski načrt življenja.

3. KRŠČANSKA VERA

Cilj: Z opredeljevanjem krščanske veroizpovedi želimo v skupini prebuditi željo, da bi postal vsak v svojem okolju to, kar naroča Jezus v prisposodbi: kvas, sol in luč... Krščenci so (oz. naj bi bili) otroci luči. Tako predlaga Jezus Kristus.

IKONA

Pot ("hoja", "hoditi") za Jezusom s svetlobo (svečo) v rokah.

Ta razliva mehko in nevsiljivo svetlobo v mračno okolje. Ljudem je taka svetloba na poti prijetna... Očetje prižgejo pri velikončni sveči otrokovo svečo med krstnim obredom...

Kmalu po začetku širjenja krščanstva je v Svetem pismu nastala "opredelitev", kdo je kristjan. Kristjan je "privrženec te poti". Torej ne katerekoli poti, marveč "te" poti Jezusa Kristusa. Sveti Luka pove to označbo v Apd mimogrede, kakor umevno samo po sebi. Preberimo. Morda ti... XY!?

Apd 9, 1-2.

UVOD

Katehumenat je čas odločanja za pot življenja. Naša skupina je zdaj v katehumenatu.

Ko so uvajali v prvih časih v krščanstvo, so imeli opravka samo z odraslimi. Potem smo krščevali dolga stoletja v naših krajih samo (ali skoraj samo) otroke. Nekateri starši otrokov krst danes odložijo ali ga sploh ne načrtujejo. O tem smo se v naši skupini že nekoliko pogovarjali. Danes krščujemo v Sloveniji majhne otroke; šolske otroke; mlade med 14. in 18. letom ter odrasle. Kadar govorimo o katehumenatu, mislimo običajno na uvajanje odraslih v krščanstvo.

To pripovedujem zaradi tega, da vemo, da poteka pri nas katehumenat (A. razloži... posebej podrobno čas in kraj katehumenata v določenem okolju). Pripovedujem pa tudi zaradi notranjega dogajanja med uvajanjem. V starodavnem

spisu, ki povzema prvotno prakso kristjanov uvajanja v krščanstvo (gre za Didaché) odseva pot katehumenov pred krstom. Danes je to pot, ki jo prehodijo otrokovi starši...

Samostojno bo prehodil dolge kose te poti skozi življenje potem vaš otrok sam. Toda tisto ga še čaka.

Vsak izmed nas mora namreč opraviti nekaj odločitev sam. Med takimi odločitvami je npr. odločitev za poroko in še prej odločitev za življenjsko pot, kakor so jo imenovali prvi kristjani. Tudi Jezus pravi.....: In potem naroča, naj vsak kristjan to pot širi, oznanja... razsvetljuje...

Poslušajmo, kaj piše v začetku omenjenega spisa, ki je eden najdragocenejših starokrščanskih spisov, kar jih imamo. Predstavlja se kot Nauk dvanajstih apostolov (Didaché), ker je po svojem pomenu in vsebini povzetek nauka Jezusovih apostolov. Spis je bil v prejšnjih stoletjih znan le po nekaterih navedkih, dokler ni bil najden leta 1883 v Carigradu.

"Dve poti sta: pot življenja in pot smrti. Razloček med tema dvema potema pa je velik. To je pot življenja: prvič ljubi Boga, ki te je ustvaril; drugič svojega bližnjega, kakor sam sebe. In česar nočeš, da bi kdo storil tebi, tudi ti drugemu ne delaj.

Nauk teh besed pa je tale: Blagoslavlajte tiste, ki vas preklinjajo, in molite za svoje sovražnike in se postite za tiste, ki vas preganjajo...

Sin moj, izogibaj se vsega slabega, in vsega, kar mu je podobno. Ne bodi nagle jeze, ker jeza vodi k uboju; ne bodi nevoščljiv niti prepirljiv niti strasten, ker iz vsega tega izvirajo uboji. Sin moj, ne bodi počuten, ker počutnost vodi v nečistost; ne govori umazano... ne vedežuj, ker to vodi v malikovalstvo; ne bodi vdan čaranju ne astrologiji in ne vraževernim očiščevanjem... Sin moj, ne bodi lažniv, ker laž vodi k tatvini; ne bodi lakomen denarja, niti ne ničemern... Sin moj, ne bodi godrnjav, ker to vodi k obrekovanju; ne bodi nadut in ne zloben, kajti iz vsega tega izvira natolcevanje...

Pot smrti pa je tale. Predvsem je zlobna in polna prekletstva: ubojev, prešuštev, poželenja, nečistosti, tatvin, malikovanja, čaranja, zastrupljanja, ropov, krivih pričevanj, hinavščine, dvoličnosti, zvijačnosti, prevzetnosti, lakomnosti, nesramnega govorjenja, zavisti, nadutosti, ošabnosti, pomanjkanja slehernega strahu božjega. Tisti, ki hodijo po poti smrti, preganjajo dobre, sovražijo resnico, ljubijo laž, ne poznajo plačila pravičnosti, se ne drže dobrega in ne pravične sodbe, niso

čuječi za dobro, marveč za slabo; odtujeni so krotkosti in potrpežljivosti, ljubijo nečimernost..."¹⁰

Odgovorili bomo najprej na vprašanje, ki se je pojavljalo vedno znova v vsakem času in ob vsakem katehumentu, zlasti tedaj, ki je šlo za neposredno uvajanje v slavljenje s svetim krstom. Vprašanje pa se glasi več ali manj takole:

I. ALI JE URESNIČLJIVO, DA BO MOJ OTROK UČENEC "TE POTI" IN DA SE UVAJAMO TUDI ODRASLI (PONOVRNO) V KRŠČANSTVO "ZDAJ-TUKAJ"?

a. Krščanstvo in Cerkev

Kadar govorimo pri nas o krščanstvu, imamo običajno istočasno, ko rečemo "krščanstvo", v mislih tudi tisto družbo, ki krščanstvo bolj ali manj uspešno v sebi in med seboj živi in predaja naslednjemu rodu. Mislimo torej na krščanstvo kot nauk in kot način življenja, kot ga ureja Cerkev.

- Podoba Cerkve

Če bi vam naročil, naj vsak nariše Cerkev kot občestvo, kot družbo, ki se zbira v imenu Jezusa, ki uporablja znamenja, ki jih je postavil Jezus... Tako znamenje je npr. sveti krst... kaj bi vi narisali?

A. skrbno posluša in odobri vsak predlog, ki ga kdo pove.

Nato nadaljuje: Nekateri rišejo Cerkev kot prijazno in vedro ljudstvo na ogromni ladji, kakršne pač ne moremo narediti, ker bi morala sprejeti več kot milijardo ljudi... na tej ladji so ljudje vseh ras in vseh slojev... vseh starosti... zdravi in bolni... S krstom so postali člani Cerkve.

Zato bomo molili med krstnim obredom v znamenju te pripadnosti zelo kratke litanijske Vseh svetnikov, v katerih bomo prosili poimensko sicer samo nekatere svetnike, mislili pa bomo na vse... zlasti na tiste, ki so zavetniki naših otrok.

10 Gl. Didaché, *Nauk dvanajsterih apostolov*, Ljubljana 1973.

b. Zavezniki in Zavetniki privržencev "te poti"

Ali veste, kaj pomeni, če rečem "krstni zavetnik"? Zaustavimo se in pogovorimo. Morda bi bilo zelo prijazno, če bi A. kratko razložil ime in zavetnika za vsakega otroka posebej.

Torej s krstom predstavimo otroka občestvu krščenih. Ga damo na tisto ogromno ladjo, ki bo otroka popeljala skozi to življenje do svetlega cilja, ki je Bog.

Tako se bo naš otrok udeleževal življenja družine, naroda in Cerkve. Vsak krščenec je drugemu kakor brat in sestra. Prizadevati si moramo, da so odnosi v Cerkvi čimbolj podobni odnosom urejene, srečne in mirne družine. Take medsebojne odnose so gojili kristjani od prvega začetka dalje. Večkrat na to pozabimo, ali zanemarjamo. Vendar...

c. Občestvo prevzame svoje obveznosti

Cerkev (občestvo, župnija!) prevzame ob krstu nekatere pomembne obveznosti do novokrščenca:

- oznanjala mu bo Božjo besedo (pomagala mu bo, da razvije svojo inteligenco tudi na duhovnem področju: verouk, verski tisk, verske oddaje, uvajanja...);
- vse tedne v letu mu bo zagotavljala molitveno in bogoslužno srečanje z vsemi kristjani brez razlik. Obenem se Cerkev zaveže, da bo poskrbela, da bo hranila otrokovo duhovno življenje ob zakramentih, posebej z uvajanjem v evharistijo, ki je središčni zakrament našega življenja;
- Cerkev bo gojila bratskega duha, duha solidarnosti, velikodušne delitve, dobrote... Skratka: Cerkev se zavezuje, da omogoči vsakemu krščencu, da hodi vse življenje k cilju kot "učenec te poti". V Cerkvi rečemo tej poti tudi drugače: pot odrešenja, krščanska pot, življenje s Cerkvijo in v Cerkvi...

II. S KRSTOM VSTOPIMO NA POT, KI JE JEZUS KRISTUS

a. Znamenje križa - drugič

- Vračamo se k najbolj kratkemu, pa istočasno zgovornemu znamenju, po katerem se kristjan na ravni znamenj razlikuje od nekrstjana. Se boste spomnili za katero znamenje gre? Ga uporabljate? Kakšne izkušnje imate? Poglobljajmo zavest, da znamenja so, da jih potrebujemo, da nam označujejo "to pot" in nas na njej potrjujejo.

- V začetku krstnega slavlja krstitelj pokriža vsakega otroka posebej, nato povabi, naj ga pokrižajo še starši, botri in drugi. Krstitelj tedaj nagovori otroke, ki seveda še ne razumejo obreda, razumejo pa ga tisti, ki so predlagali otrokov krst (gl. Obrednik 41): "Otroci, krščansko občestvo vas sprejema z velikim veseljem. V imenu tega občestva vas bom pokrižal z znamenjem našega Odrešenika Jezusa Kristusa; za menoj pa vas bodo pokrižali tudi vaši starši in botri."

Nato krstitelj molče pokriža vsakega otroka na čelu in povabi še starše in botre, naj napravijo prav tako.

b. Zakaj križ v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha? Vera v Sveto Trojico

- *Zakaj križ?* Smo se že pogovarjali... Ker pa stopa otrok na pot življenja kot učenec Jezusove poti, je dobro, da si še kaj razložimo. Kaj pomeni križ v Jezusovem življenju? To moramo poznati, ker je kristjanovo življenje potovanje po Jezusovem vzoru.

* Pred svojimi nasprotniki se ni Jezus nikoli umaknil. Niti za ped. Niti na koncu, ko so si njegovi nasprotniki dali duška v nasilju. S svojim življenjem je plačal vse, kar je povedal o človeku in njegovem cilju, o njegovi sreči in nesreči, o Bogu kot svojem Očetu. Jezusova smrt na križu je s strani njegovih likvidatorjev zločin nad nedolžnim človekom. Ko se pokrižamo, protestiramo zoper tisti zločin in zoper vse zločine, ki so dogajajo tudi danes. Z znamenjem križa izražamo solidarnost z Jezusovim prizadevanjem za pravičnost za vse, ki so zatirani in ubogi ter se zavežujemo, da se bomo prizadevali za ljubezen, za bratstvo med ljudmi in zoper odnose izkoriščanja ter hlapčevstva. Križ ima tudi prečni element. Ta nas opozarja na probleme vsega sveta. Jezus objema z odprtimi rokami na križu ves svet. Torej

je naše prizadevanje usmerjeno k vsem, ki so v življenju poteptani, zaničevani, nesrečni. Znamenje križa nas zavezuje, da smo v polnosti dobri ljudje in hvaležni Božji otroci.

- Po Božji podobi

Naš Bog ni katerikoli bog, marveč Bog, o katerem je spregovoril in ga je oznanjal Jezus Kristus. Bog je eden in edini. Naše oči ga ne vidijo, ker so preslabotne. Naše oči so preslabotne, da bi "videle" življenje, trdno in dokončno ljubezen, dušo... Jezus je dejal, da je Bog v treh Osebah, ki so med seboj solidarne do popolnosti in vezane v popolno komunikacijo in popolno ljubezen. Težko si je predstavljati Boga v Sveti Trojici. Nekoliko se mu približamo, če spoznavamo človeka, se pravi sebe, ker je vsak človek ustvarjen po Božji podobi. In če spoznavamo vedno globlje človeka, spoznavamo obenem njegov vzorec, Boga, čigar podoba je človek. Poglejmo nekatere človekove značilnosti, da se bomo lažje sporazumevali z Bogom. Včasih imamo nekakšne neporavnane račune z Bogom in z Njim premalo komuniciramo samo zato, ker imamo težave z razumevanjem samega sebe...

** Smo očetje in matere*

Vsak izmed nas je vir nečesa. Vsak izmed nas zna kaj ustvariti, pa naj ima ne vem kakšna leta! Otrok začne s svojo ustvarjalnostjo, ko sistematično zaznava in izraža svoje potrebe, zlasti po hrani in spanju, potem pa že tudi zvoke in podobe; raziskuje sebe ter okolje in vadi spomin. Starši bodo začeli občudovati njegovo ustvarjalnost, ko bo začel skladati besede, kocke, igrače... Otrok (je), oz. bo "oče", ali "ustvarjalec" vsega tega.

Človek je ustvarjalen vse življenje. Moški in ženska postaneta še v polnejšem pomenu oče in mati, ko znata darovati sama sebe. Posebno polno obliko očetovstva in materinstva doživljata, ko posredujeta otroku življenje.

- Včasih starši grešijo zoper materinstvo in očetovstvo:

Kadar dušijo, ali naravnost ovirajo otrokovo ustvarjalnost. S tujo besedo tedaj rečemo, da je nekdo paternalističen, ker ne dovoli, da bi bil otrok ustvarjalen. Zdrava starša otroka pri njegovi ustvarjalnosti spodbujata. Hočeta imeti otroka, ki bo ustvarjalen in svoboden. Če o tem razmišljamo, bomo nekoliko bolje razumeli Boga kot Očeta. In ga tudi vzljubili. Razumeli bomo tudi, zakaj je govoril Jezus o svojem Očetu z ljubečimi besedami in ga prikazoval kot dobrega, zaupnega, zanesljivega, odpuščajočega.

- Smo sinovi in hčere

Vsak izmed nas je človeško bitje, ki sprejema. Ki je odvisno od sprejemanja. Vse smo prejeli od drugih: ime, hrano, vzgojo, znanje... Vse prihaja od drugih. Najprej od naših staršev.

Potem pa drugih vzgojiteljev, družbe, v kateri živimo, knjig, TV, časopisov...

Otroci sprejemajo zdaj od vas, rečemo lahko vse. Pa tudi vi ste že sinovi in hčere svojih otrok, ker tudi vi od svojih otrok že zdaj ogromno prejemate. Prav gotovo ne predmetov, ki se dajo kupiti.

Večkrat slišimo kakšno ženo, da ima doma toliko otrok in še enega velikega... Ker se zaveda, da njen mož od nje ogromno prejema.

Pa tudi možje znajo reči, da imajo toliko in toliko otrok, ker vedo, da potrebuje žena moža, ki jo obdarja. Pa spet ne misliti najprej na predmete, marveč na bogastvo življenja. Drug drugemu smo torej očetje in matere; pa tudi sinovi in hčere.

Ne vem, če se še spomnite, kako ste se nanovo rodili ob prvi romantični izkušnji! Opazil te je. Pogledala te je... nasmehnila, pomignila, skratka bil si obdarjen, ker te je nekdo opazil. Prav tisti nekdo, ki sedi zdaj tukaj poleg tebe in razmišlja o teh božjih odnosih med vama. Odnosi so božji, ker so odslikava, odsev, podoba odnosov Boga v Sveti Trojici.... Od Boga smo prejeli tisto, čemur pravimo moja svoboda in moja ustvarjalnost.

Če pa priznamo našo soodvisnost, ne pomeni, da smo otročji ali sužnji. Pač pa, da imamo lastno izkušnjo tistih za naše življenje nujnih potreb, kot so: občutje lastne cene, samospoštovanje, občudovanje v zakonu in družini, spoštovanje drugih...

Mislím, da bomo ob takem razmišljanju bolje razumeli Boga Sina, Jezusa Kristusa. In nam ne bo vseeno, kdo nam kaže pot. Razumeli bomo tudi tisti odstavek evangelija, ki je na prvi pogled drzen. Toda samo na prvi pogled. Če pa dobro pomislimo, je prozoren. Kristjan bo rekel, da drugače ne more biti. Zapisano je v začetku 14. poglavja Janezovega evangelija. Gl. Jn 14, 1-7a.

A. poprosi nekoga, naj prebere odlomek.

- Vsi smo tudi "duh"

V hebrejščini duh pomeni življenjski dih... Dajati in sprejemati je bistvo vsakega dialoga ali komunikacije. Dih je dobra prispodoba, ker gre za dvoje različnih dejanj:

za vdih in izdih. Kdor zares ljubi, ne potrebuje posebne razlage: nekaj od ljubljene osebe pride v tebe na tako zgoščen način, da postane del tebe. In to najlepši, nabolj svetel in topel del osebnosti ljubljene osebe. Zato je ločitev med ljubljenimi tako težka. Kakor da bi ga en kos odrezal. Resnična ljubezen je nenehno sobivanje in sodarovanje. Vzajemna delitev. Med ljudmi, ki se ljubijo, teče kakor neka energija, držijo jih skupaj vezi, ki so močnejše od betona; so povezane z vozlom, ki se ne da razvezati. Zato se iz ljubezni rojevajo skupni načrti. Nameni in načrti so skupni... "Kar je moje, je tvoje." In počasi, počasi na ta način ljudje dograjujemo edinost.

V teh razsežnostih slutimo bivanje, vlogo in delovanje Svetega Duha.

c. Bog Jezusa Kristusa v našem življenju

Smo zaslutili pomen Boga, ki je Sveta Trojica, za naše osebno, družinsko in versko življenje? Vera v Sveto Trojico je ključna zadeva krščanstva. Ustvarjeni smo po podobi, po vzorcu Boga, ki ni kakor kakšen oddaljen samotnež v neskončnih daljavah vesolja, ampak neskončno topla domačnost med Tremi Osebam. In mi smo s krstom poklicani, naj načrtno gojimo svojo podobnost s takim Bogom.

Naj ustvajamo novo človeštvo v pravičnosti, ljubezni in solidarnosti.

Vsakič, ko se pokrižamo, potrjujemo, da se tega zavedamo, da gre za tak nedokončani Božji načrt; da postajamo vedno bolj ljudstvo bratov in sester, ki potujejo k Bogu, ne glede na to, v kakšnem poklicu ali brezposelnosti smo in iz kakšnega družbenega položaja prihajamo.

Odslej bomo razumeli, kaj pomeni, da je naš otrok sicer lahko podoben temu in onemu iz obeh družin, ki sta ga postavili v življenje. Toda tista podobnost je manj pomembna od podobnosti z živim Bogom Jezusa Kristusa.

III. S KRSTOM SPREJEMAMO SVOJO NALOGO V BOJU ZOPER ZLO

Kot veste, je živel Jezus v Nazaretu neznan okrog trideset let. Ne neznan kot človek, saj so ga v njegovem okolju poznali kot Jožefovega tesarskega vajenca in Marijinega sina. Neznan je bil v svoji vlogi Druge Božje Osebe. Nihče ni vedel, da je Božji Sin, ki se je uresničil kot človek za kratko tuzemsko življenje.

Še danes štejemo leta po Kristusovem rojstvu...

Toda vrnimo se k Jezusu v Nazaret. Ko je imel kakšnih trideset let, se pojavi ob reki Jordan njegov sorodnik Janez Krstnik. Ljudi vabi, naj spremenijo srce, naj se spreobrnejo, naj spremenijo svoje gledanje na življenje in življenje samo. Njegov nagovor je vsaj delno zapisan npr. v Lk 3, 7-13.

Janez je govoril in opominjal brez ovinkov in olepšav: "Gadja zalega! Kdo vam je zagotovil, da ubežite prihodnji sodbi?... Ne izgovarjajte se in si ne govorite: Abrahama imamo za očeta...! Obrodite vendar sad spreobrnjenja!"

Množice pa so ga spraševale: "Kaj naj torej storimo?" In Janez Krstnik jim je odgovarjal: "Kdor ima dve suknji, naj ju deli s tistim, ki je nima, in kdor ima živež, naj stori enako." Pobiralcem davkov je dejal: "Ne terjajte več, kot je določeno po zakonu"; in vojakom, naj nikogar ne izsiljujejo in ne varajo..." Nato je nadaljeval: "Jaz vas krščujem z vodo, pride pa močnejši od mene, kateremu nisem vreden odvezati jermen njegovih sandal; on vas bo krstil v Svetem Duhu." Ko uvajamo v krščanstvo odrasle, se le ti zavedajo, da morajo spremeniti način gledanja na življenje in največkrat tudi način življenja.... (Primer...!)

Za vaše otroke Cerkev ne predlaga tega postopka. In take poti. Toda po dogajanju v družini, otrok preide v to dogajanje spreobrnjenja, ki mora biti stalna lastnost vsakega kristjana in vseh verskih občestev. Torej je običajna mirna samozadovoljnost in samohvala ("Nič hudega ne delam... Nikomur ne škodujem... Nikomur nisem dolžan... Nikogar nisem ubil... in podobno) izrazito nekrščanska drža ter nekrščanska izjava.

a. Spreobrnjenje sprejemamo pri krstnem obredu kot življenjsko nalogo

Krstitelj pri obredu zahteva odločitev za spreobrnjenje. Zahteva, da se zavestno postavimo na stališče Jezusovega evangelija. To se pravi na stališče samega Boga. Za kaj gre?

* Najprej za celostno gledanje na življenje kot na dar od zgoraj.

* Potem za doživljanje lastnega življenja kot poslanstva za graditev božjega Kraljestva (temeljne lastnosti Kraljestva so: pravičnost, ljubezen, mir, solidarnost, veselje...).

* Nato za način komunikacije, po kateri vidim v vsakem človeku Božjega otroka in si prizadevam tako z njim tudi ravnati.

Krstitelj nas bo vprašal, ali smo se pripravljene boriti zoper družbeno in osebno zlo, ki se javlja kot rakava bolezen v sledečih oblikah: napuh, želja po nadoblasti oz. oblastništvu, sovraštvu, zaničevanje drugih...

Naš odgovor ne pomeni, da bomo v zavračanju zla vedno uspešni, marveč da se bomo borili, da se zlu ne bomo predali ali se pustili vpreči v sile zla. In to bomo povedali skupaj z botri tudi za svojega otroka. V tem duhu se obvežemo, da bomo otroku pomagali na poti v življenje. Da bo jasno razlikoval dobro in zlo. In se zoper zlo tudi boril!

b. V zgodovini odrešenja so se Judje spominjali spreobrnitve k dobremu, ko so obnavljali in slavili z velikonočnim praznovanjem vsako leto prehod čez Rdeče morje.

Sveto pismo pripoveduje (2 Mz 13-14), kako so se Judje dvanajst stoletij pred Kristusovim rojstvom rešili iz suženjstva v Egiptu. Ljudstvo se je rešilo s tem, da se mu je posrečil prehod čez Rdeče morje. Vodil jih je Mojzes po Božjih navodilih. S pomočjo močnega vzhodnega vetra so imeli možnost pobega čez reko. Ko so jih dohiteli oboroženi Egipčani, je voda spet narasla in sovražnik je potonil. Na drugi strani reke so se Judje znašli zdravi in svobodni. V tem dogodku so videli Božji poseg v njihov blagor in osvoboditev. Toda to je bil šele začetek svobode. Morali so še v puščavo in se tam privajati 40 let na medsebojno bratsko življenje pred Bogom.

V tistem prehodu čez Rdeče morje vidimo kristjani podobo krsta. Tudi krst je prehod k ljudstvu, ki je osvobojeno za ljubezen.

V prehodu čez Rdeče morje vidimo kristjani tudi prehod iz greha v pravičnost. Skratka spreobrnjenje.

c. Jezusov krst

Ko smo že pri vodi in pri Rdečem morju, nam bo blizu pomen Jezusovega krsta v reki Jordan. Ko je Janez Krstnik krščeval, kakor smo slišali..., se prikaže v množici Jezus iz Nazareta in zaprosi Janeza, naj ga krsti. Jezus ni imel greha, zato v tem pogledu ni potreboval spreobrnjenja in tudi ne krsta. Kljub temu je stopil v vodo

skupaj s tistimi, ki so hoteli spremeniti svoje življenje, da jih povede s seboj k Bogu. Tako se je s tem dejanjem Bog pogreznil v tok človeštva in vse človeštvo je našlo pot k Bogu.

Od tedaj je vedno znova aktualno vprašanje:

- Kaj moramo mi spremeniti v našem življenju, da se bo svet približal Kraljestvu?
- Za katere vrednote si bova prizadevala v vzgoji otroka, ki predlagava njegov krst?

IV. KAJ KRISTJANI VERUJEMO?

A. se bo ustavil ob tistih točkah, za katere meni, da so za skupino najbolj potrebne.

a. Deset zapovedi

Kratka (ponovna) razlaga, kaj pomeni vsaka posamezna zapoved.

b. Šest resnic

Kratka katehetska razlaga.

c. Apostolska ali nikejsko-carigrajska veroizpoved

Možni so seveda le poudarki:

- O podobi Boga, gl. Katekizem katoliške Cerkve 2110-2128 (odslej KKC) in Kateheze za starše B, str. 114 in 118. (Pripravil Škofijski pastoralni svet Koper, 1990.)
- O Jezusu Kristusu, gl. KKC 430-455 in Kateheze za starše C, str. 170-175 o vstajenju. (Pripravil Škofijski pastoralni svet Koper 1995.)
- O Svetem Duhu in Cerkvi gl. KKC 751 sl., 782 sl., 683 sl. ter 731 sl.

V. SLAVJE LUČI

* A. prižge svečo "sredi" skupine. Pove, kako bomo slavili vse to, o čemer so se pogovarjali, in kratko predstavi scenarij. Prižgana sveča predstavlja velikonočno

svečo pa tudi naše morda že zdavnaj dogorele krstne sveče in krstne sveče vaših otrok, ki bodo zagorele v očetovih rokah med krstnim obredom.

*** Litanije**

G1. Obrednik *Sveti krst* št. 48. Če le more, naj A. doda pred zadnjim vzklikom zavetnike tistih otrok, katerih starši so navzoči.

*** Odpoved hudemu duhu**

G1. Obrednik št. 57. A. naj opozori na stopnjevanje drugega in tretjega vprašanja.

*** Izpoved vere pri krstu**

G1. Obrednik št. 58.

* A. nato tiho zapre obrednik in ugasne svečo.

Kaj pa "pri nas doma"? Ali domača naloga!

Ko se bosta vrnila domov in se umirila, bosta prižgala svečo za vajinega otroka. Nato bosta otroka drug za drugim pokrižala in na koncu dodala: "Sveti N.N., prosim za tega otroka!" Tako bosta izrekla prošnjo, naj hodi vajin otrok po poti življenja.

4. VERSKO ŽIVLJENJE V ŽUPNIJI IN ŠKOFLJI

Cilj: Skupina naj bi, kar zadeva vernost, prestopila tisti prag, ob katerem se razlikujemo tisti, ki gledajo na krščanstvo samo "od zunaj", in "mi", ki si prizadevamo, da bi vero doživljali in razumevali "od znotraj". Menimo, da je bolje prikazati sodobno versko vprašanje brez olepšav. Tako prikazano versko in duhovno stanje na Slovenskem je za skupino dovolj nagovorljivo. Skupina raste za soodgovorno življenje v Cerkvi, če ima realne predstave o življenju in prizadevanju Cerkve v našem prostoru in času.

A. bo seveda poudaril vse tisto, kar je po njegovi iskreni presoji pomembnejše za rast skupine in bo opustil vse ono, za kar meni, da skupine ne zanima ali njeni rasti ni koristno.

IKONA

Potujoče ljudstvo

"Predočimo si posamezne večje in manjše skupine naše in okoliških župnij; nato tiste, ki so dejavne na ravni škofije. Predstavimo si jih kakor na dolgem potovanju k istemu cilju. Pred vsem "potujočim božjim ljudstvom", ki stopa urejeno po skupinah v manjših občestvih, je škof kot prvi (ime in priimek). Mislimo si, da štartamo za koprsko škofijo tam na slovenski obali, morda v stolnici, ali na Sveti gori ter potujemo počasi proti cilju "onstran in še višje kot je Triglav".

(Drugje bo A. prilagodil ustrežnejšo ikono.)

UVOD

a. Duhovno ozračje

S tem srečanjem prehajamo v drugo polovico našega programa. Kratko povzemam dosedanja srečanja. Najprej smo se pogovarjali nasplošno o vprašanjih

okrog krsta; nato o tem, kaj pomeni biti veren in kaj je vera, ter zadnjič o krščanski veri, oz. kakor pravi starodaven spis Didaché "o poti življenja in smrti".

Zato predlagam, da se pogovorimo na tem srečanju najprej o tistem duhovnem ozračju, v katerem bo naš otrok rasel, ali se v njem in zaradi njega opotekal. Pravzaprav tisto ozračje danes vdihavamo vsi, vsak s svojo dušo...

b. Vprašanje duhovnega ozračja

Kaj menite, v čem je današnje okolje za rast vašega otroka bolj ugodno kot nekdanj in v čem ga ogroža, ali je manj ugodno?

A. počaka, da se starši zberejo. Če je potrebno, naj se s skupino dogovori za ustrezen čas za razmislek v paru ali podskupinah.

Nato odgovore nekdo zapiše ločeno morda pod znakoma + in - .

A. nadaljuje z mislijo: če vprašanje duhovnega ozračja povzamemo, bi morda poudarili nekatere značilnosti tega časa na Slovenskem.

"Kaj menite: smo Slovenci nasplošno, recimo 'večinsko' krščansko verni?"

A. naj pusti, da se skupina razgovori. Pritrdi vsakemu mnenju. In ta del pogovora sklene morda z izjavo: "Večinska izkušnja, oz. mnenje naše skupine je, da smo Slovenci kar zadeva krščansko vero.... (verni, manj verni, neverni, verni, pa vere ne praktikiramo ipd.; lahko pa uporabimo Zuhlenerejevo razvrščanje, ki bo verjetno skupini manj razumljivo, če ga ne razložimo.)"¹¹

Kaj pa je dognala evropska raziskava? Na katerem "duhovnem" mestu smo Slovenci v Evropi?¹²

11 J. Gril, *Slovenska družina jutri*, 13.

12 Prim. n. d., 13.

I. PO VERNOSTI SMO SLOVENCIMED ZADNJI V DRUŽBI EVROPSKIH NARODOV

a. Podatki

A. naj se sprehodi po vprašanju brez patetike in komentarjev. Morda s približno takim povzetkom:

- Zanimiv je npr. podatek o predstavi Boga. Vprašani v raziskavi vernosti v Evropi imajo seveda različne podobe ali predstave o Bogu. Od krščanske, ki je v človekovem vdanem odgovoru ljubečemu Očetu, kakor je potrjeno na zgledu Jezusa Kristusa; preko "deistične" vere, ko verujejo takole v "neko višje bitje, ker vsi vemo, da je nekaj nad nami"; do "agnostične" vere, po kateri človek ni ti ne ve kaj veruje, lahko pa si vero uredi tudi vsak sam, kakor hoče...; in končno do ateistične vere, ki ima za ozadje pravzaprav samo človeško podobo o Bogu. Ta slednja je popolnoma človeška zadeva, ki zanika razodetje.

Znotraj teh podob Boga so še druge. Zlasti morda med Slovenci: Bog izterjevalec; neopustljivi strogi Bog, ki hudo kaznuje itn.

No, slovenska podoba Boga je zelo "deistična" in celo "agnostična". In to v precej višjem odstotku, kot pri večini drugih evropskih narodih.

- Tudi obisk nedeljske maše je po teh podatkih med Slovenci nižji, kot je evropsko povprečje. V Evropi hodi k maši okrog 26% vprašanih, v Sloveniji pa le okrog 22%. Seveda so znotraj Slovenije velike razlike, vendar se tudi v tem pogledu med seboj vedno bolj izenačujemo...

- V Evropi veruje v Boga nekaj nad 60%. Slovenski odstotek je seveda nižji za okroglo 5%, ne glede na to, da splošne slovenske raziskave kažejo daleč višji odstotek.¹³ To pa zato, ker naše raziskave ne razlikujejo vere v osebnega Boga, kakor ga je oznanil Jezus Kristus od drugačnih podob Boga. Hočem reči: v Sloveniji je verska nevednost ali površnost tako velika, da se ima lahko za kristjana tudi nekdo, ki veruje na agnostičen način, pa misli in tudi govori o sebi, da je kristjan. Ali: za

13 N.d., 10 sl.

kristjana se prišteva nekdo, ki je prostovoljno ali za plačilo npr. prekrival streho na cerkvi ali župnišču; peljal z avtobusom romarje v Assisi...

b. Razumevanje podatkov

Zanimivo je, da po isti raziskavi živi v Sloveniji v primerjavi z drugimi evropskimi narodi malo zadovoljnih in srečnih ljudi. Vsekakor manj, kot je evropsko povprečje. Po drugi strani pa kar 34,4% Slovencev nikoli resno ne razmišlja o smislu življenja. Glede tega vprašanja smo prav na zadnjem mestu v Evropi.

Zato bi posebej razmišljali o tistem duhovnem stanju, ki je v Sloveniji najbolj razširjeno in ga bomo poimenovali z njegovim pravim imenom: verska brezbriznost.

To pa zato, da pomagamo drug drugemu razumeti tudi naš osebni, zakonski in družinski duhovni položaj.

II. VERSKA BREZBRIZNOST KOT SPLOŠNO OZRAČJE¹⁴

V našem okolju prevladuje, če razumemo prejšnje podatke, splošna verska brezbriznost. Vzemimo: Bog v naši javnosti...! Ali se ne omenja, ali najdejo tak način razlaganja, da se ja ni treba ukvarjati z živo krščansko vero kot izzivom ali izročilom...

a. V naši družbi kakor da ni prostora za krščansko vero

Nekaj razmerij, ki jih mora A. poznati in si jih vnaprej razložiti:

- med rojstvi in krsti... Po nekaterih krajih je približno vsak drugi otrok nekrščen;
- med duhom in izročilom molitve, kot se je odražala npr. s prošnjami procesijami in sodobnimi zavarovanji ter tehničnimi rešitvami zoper povodenj, suše itn;
- med prošnjami za dober pridelek in sodobnimi škropivi...;
- med pristno vero in vero iz stiske...;

14 O ateizmu in agnosticizmu, gl. KKC, 2123-2128.

- med neregistriranimi "kakor" zakonskimi skupnostmi in samo civilno sklenjenimi zakonskimi skupnostmi na eni strani in na drugi strani zakonske zveze pred Cerkvijo...;
- med "lepo" in "dobro" smrtjo...;
- med ti. sodobnimi duhovnostmi in gibanji na eni strani ter krščansko vero, kakor jo opredeljuje Cerkev...

b. Cerkevne institucije so v krizi

V tem smislu, da morajo uspešno odgovarjati na sodobno vprašanje, ali je iz njihovega načina in vsebine delovanja razvidna vera v Boga. Ali je "razviden" živi Bog iz naših pridig, srečanj, iz verouka, različnih tečajev, iz verskega časopisja, verskih TV oddaj, Karitas? To je vprašanje.

Morda se ni nikoli doslej morala Cerkev v tako veliki meri soočiti z vprašanjem, kako izpeljati nalogo, ki ji jo je zaupal Gospod, ko je dejal apostolom, naj gredo in prinašajo evangelij vsem narodom.

Tudi med nami še vedno naraščata deizem in masovna nevera. Po nekaterih podatkih naj bi bilo npr. v Franciji med študenti nevernih že 50%, če postavimo za merilo jasno opredelitev za vero v osebnega Boga.¹⁵ Že Julian Haxley je trdil, da vera ali nevera v Boga nima nikakršne praktične vrednosti za razumevanje sveta in sodobnih dogajanj. Zdi se, da je njegova miselnost danes prevladujoča tudi med nami.

III. NOVI DUHOVNI POJAVI IN VERSKI IZZIVI

Čeprav drži, da je med nami ogromno verske brezbriznosti, trdijo drugi, da smo na začetku nove verske pomladi, da se vračamo nazaj k veri, ali pa se oklepamo novih duhovnih gibanj. Saj nastajajo vedno nove skupine in verske sekte.

↳ - A. "Kaj vi menite o tem? Ima morda kdo izmed nas kakšno izkušnjo?" Pogovor...

¹⁵ Podatek velja za začetek 90-ih let.

A. sklene pogovor.

Morda s sledečimi mislimi: V zvezi z vernostjo in nevero se dogaja danes marsikaj in je težko reči, ali vernost narašča ali upada. Mislim, da je treba imeti dovolj trezno glavo in razlikovati:

- Veliko ljudi ne razlikuje med čustvenim in navadnim "človeškim" dobrim počutjem v neki skupini ter možnostjo in usposobljenostjo konkretne župnije, da bi nudila občutek sprejetja, zavarovanosti in človeške bližine. To slednje je morda kar največji izziv naših tradicionalnih župnij. Take pa so v Sloveniji vse ali skoraj vse. Sodobni človek išče človeško intimnost, sprejetje in zadoščenje, kristjanov pa nas je še vedno, upam, da me boste pravilno razumeli, nekako preveč in se je morala Cerkev (tudi) organizirati, s tem pa institucionalizirati.

- Danes je v Zahodni Evropi čez 300 (tristo) različnih verskih sekt. Nekatere so krščanske kot so mormoni, jehovci... Naraščajo indijske: hara krišna, Moon... Sledijo različne vedeževalske skupine in zveze, ki so se v Sloveniji dobro vrinile v medije, ker je med ljudmi veliko povpraševanje, kakor nekakšna duhovna lakota po neznanem in skrivnostnem, pa čeprav gre za sanje, karte.... Potem so tukaj različne evangeljske skupine, posebno karizmatične...¹⁶

Pozabiti ne smemo na različna gojišča meditacije kot iskanja samega sebe in vrtenja okrog sebe, ne pa potovanja izven sebe k Bogu in drugim. Tako postajajo nekatero meditativne vaje in metode za velik krog ljudi nadomestek za Božjo besedo, posebno za tisto opravilo, ki mu pravi Jezus spreobrnjenje.¹⁷

Nekateri se vračajo nazaj v poganstvo. Tako častijo npr. religiozno naravo brez odnosa do Stvarnika. Vrača se češčenje Apolona (lepote in zdravja), Venere (spolnosti) in Bakha (uživanja)... z vsemi posledicami na duhu in telesu.

Skratka: sodobni človek je kakor pubertetnik, ki go privlači dogajanje okrog njega; rad bi sledil ti. velikemu svetu; rad bi bil moderen. Ne zaveda pa se, da je potrebno narediti kaj več od hlastanja in da se v življenju osebno vse na nek način "plača" in da življenje ne priznava "fint", pa naj stojijo za njimi ne vem kakšni guruji in še tako močna gibanja ter mediji.

16 Prim. KKC 799 sl.

17 KKC ima veliko odstavkov o spreobrnjenju; gl. npr. 1426 in 1427 sl.

IV. NEKATERE IZKUŠNJE "VRAČANJA" K BOGU

Posebej bi podčrtali tri pojave ali izkušnje današnjih ljudi, ki marsikdaj pospešujejo povratek ali spreobrnjenje k Bogu Jezusa Kristusa.

a. Splošno sodobno razočaranje

Vedno več ljudi, pa naj živijo v mestu ali na podeželju, priznava, da so se znašli kakor v nekakšni duhovni puščavi. Tudi velike spremembe v sodobnem svetu, tudi spremembe na boljše, ne odžejajo duše. Ljudje se združujemo v različne stranke, gibanja, društva... toda na naše duše in na vprašanja, ki jih nosimo globoko v sebi, nihče ne najde ustreznega odgovora. Vedno več ljudi prihaja in zahteva enostavno pot k Bogu. Tako kot v Jezusovem času. Jezus ni kompliciral, sprejemal je grešnike in pravične ter jim kazal pot spreobrnjenja, ki je pot k Bogu.

b. Potreba po duhovni in življenjski gotovosti

Tehnika in znanost sta nujni razsežnosti našega napredka. Ne pa edini. Zato je bil že zdavnaj potreben nadzor nad njima. Nastala so različna ekološka gibanja in pritiski na umazano tehnologijo, na uporabo atomske energije, različna zaščitna sredstva, ki uničujejo ravnovesje v naravi... To pa pomeni, da je dal Bog človeku svet v uporabo, ne pa v absolutno in neodgovorno last. Prav tako kakor je dal staršem njihove otroke kakor na posodo...

Ko govorimo o človekovi potrebi po gotovosti, moramo pibiti, da krščanstvo nima resne konkurence, če stvari človek premisli. Ne sloni na posameznem guruju (krščanstvo sloni na Bogu Jezusu Kristusu in Svetem Duhu), je preizkušeno (je zgodovinska vera, poznamo začetek in nosilce posameznih nalog), daje življenju vsebino (verski nauk), daje življenju smer (moralni nauk). Ne bomo trdili, da je krščanstvo simpatično vsaki človeški strasti, vodi pa z vso zanesljivostjo po poti življenja.

c. Potreba, da zamenjamo idole z ikono

Kaj to pomeni? Sodobni človek trpi zaradi mnogoterih malikov, ki mu jih postavlja sodobno življenje. Mladi pripovedujejo npr. kako nezaustavljiva je moč

reklame, kadar reklamira npr. hrano ali pijačo... Človek si je postavil veliko malikov, pa naj bodo maliki ljudje ali predmeti... Zato govorimo o idolih ali zlatih teletih...

Na drugi strani pa imamo vzore ali podobe vrednega življenja. Rečemo jim ikone. Slikarji so jih upodobili. Prve podobe (ikone) življenja z Bogom so zapisane ali opisane (upodobljene) v Svetem pismu... Menim, da je danes zelo velika napetost med idolom in ikono in da vedno več ljudi razume sporočilo ikone.

Npr. Idol sodobnega potrošnika, ki igra srečo, ker uživa to in ono... na drugi strani ikona Svete družine; Ali: idol močnega maščevalca... na drugi: ikona Boga, usmiljenega Očeta, o katerem pripoveduje evangelij Jezusa Kristusa...

V. NAŠA ŽUPNIJA IN ŠKOFIJA

Uvod: čemu služi župnija?

A. postavi vprašanje in spremlja pogovor.

Vmes vplete osnovne zgodovinske črte župnije ali župnij, če je srečanje medžupnijsko.

Nato povzame pogovor tako, da življenje in dejavnosti župnije spravi v okvir škofije in Slovenije.

Nato se vrne k župniji in razčleni tri osnovne vloge. Vse te vloge se med seboj prepletajo in dopolnjujejo. Dogajajo se istočasno, ker je župnija droben "košček" vsega Božjega ljudstva, se pravi škofije.

a. Oznanjevanje

Jezus je dejal: "Pojdite torej in naredite vse narode za moje učence!" (Mt 27, 19-20). Zato dajemo v župniji (škofiji) na prvo mesto vlogo oznanjevanja. Prim.: Verouk na vseh stopnjah (mladina), srečanja z odraslimi, različna uvajanja odraslih: katehumenat odraslih, priprava staršev na krst; srečanja s starši veroučencev, pridiganje, verski tisk in drugi mediji; verske in duhovne knjige. Zlasti so novost različni tipi šolanja in raznih usposabljanj za odrasle v okviru TF ali škofije...

Problemi v naši župniji (dekaniji) s tem v zvezi so zlasti...

b. Bogoslužje (in zakramentalno življenje)

Jezus je potem nadaljeval: "Krščujte jih v imenu Očeta..." in in s tem nakazal nalogo obhajanja zakramentov, posebej sv. evharistije in razporeditev nedelj ter praznikov v enem letu. V ozadju tega dogajanja je človekov pogovor z Bogom, kot je zasebna in občestvena molitev, uvajanje v molitev, praznovanje Gospodovega dneva in praznikov; uvajanje v zakramente, ne kot da so zakramenti cilj, ampak stopnja v duhovni rasti, ki se nikoli ne zaključí, ker ne dosežemo nikoli popolnosti...

c. Služenje (zlasti kot stalna in organizirana solidarnost)

In Jezus je svoje naročilo sklenil takole: "Učíte jih spolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal!" V tem delu Gospodovega naročila je zapoved ljubezni in solidarnosti. Gl.: medsosedski odnosi, odnosi med sorodniki, vzgoja za solidarnost v družini, solidarnost v župniji, odnos do misijonov, naloga materialnega podpiranja vsega cerkvenega dela in profesionalnih oseb, ki delajo v okviru Cerkve, župnije in škofije, organiziranje solidarnosti zlasti v Karitas, Vera in luč, Rdeči Križ in nešteta druga združenja, društva...

Sledi urejena skrb za skupno blaginjo in napredek kraja: zavzemanje za pravičnost in solidarnost tudi na področju političnih sredstev, ki so na voljo. Pozitiven odnos do volitev... Jasen kriterij: skupno dobro, pravičnost in solidarnost z najbolj šibkimi v družbi, posamezniki in socialno ali kakorkoli drugače šibkimi družinami. Posebej s tistimi v stiski.

VI. SLAVJE - GOSPODOVA MOLITEV

Jezus je zajel ta program življenja, ki se organizira na osebni, družinski, župnijski in škofijski ravni v nam vsem dobro znano molitev. Ta molitev je postala vzorec za vsako molitev, ker zajema vse, kar smo skušali doslej povedati in česar nismo utegnili razmisliti. Rečemo ji Očenaš. Že s prvo izjavo se postavljamo v realen položaj, ki je skupen nam vsem brez razlike na raso, premoženje, poreklo, prepričanje... "Bog je Oče vsakega človeka!"

V krstnem obredu je ta molitev na častnem mestu.

V prvih časih krščanstva te molitve kristjani niso zaupali ljudem, ki niso imeli določenega zrelega odnosa do Cerkve. Se danes poznamo pri uvajanju odraslih v krščanstvo obred izročitve Gospodove molitve. To pomeni, da je katehumen že prehodil pot uvajanja v molitev...

Stoje se bomo prijeli za roke ter počasi in s premislekom molili...

"Oče naš, ki si v nebesih..."

Sklep: "Najmanj, kar lahko molimo pri nas doma, je prav ta molitev. Lahko se zavežeta: noben dan brez te molitve."

Prihodnjič prinesite s seboj krstni prtiček! Tudi če ne bo še izdelan do konca.

5. V DRUŽINSKIH SLAVJIH SE PREPLETAJO VERŠKE IN DRUŽABNE SESTAVINE

Cilj: Starše želimo motivirati za dovolj pogosta domača slavja, pri katerih postaja miza, ki jo potrebujemo zaradi hrane, družinska miza, ob kateri se dogaja komunikacija med družinskimi člani ter med njimi in Bogom. Družina postaja "Domača Cerkev", oz. občestvo, v katerem živijo Beseda, Bogoslužje in Služenje.

IKONA

Savel v Hananijeve hiši (Apd 9, 10-15).

A. najprej dogodek kratko povzame tako, da upošteva, da se bo vrnil k ikoni kmalu spodaj v I. poglavju. Nato naj nekdo prebere vrstice, kot so navedene. A. poudari: "Glej, ta človek moli", kar pomeni, da pred Bogom slavi svoj položaj, se zahvaljuje za novo spoznanje, občuduje Božje delo v svojem srcu.

UVOD

a. Pritožba zakoncev in staršev

V tistih skupinah staršev, ki si prizadevajo, da bi predajali krščansko življenjsko izkušnjo otrokom, prihaja redno do zadrege: župnija naredi za duhovno rast otrok, kar in kolikor zmore. Vedno ostaja odprto vprašanje kakovosti in stalnosti njenih ponudb.

Potem pa se starši vprašujejo, kaj naj še sami naredijo doma. Pravijo približno takole: "V cerkvi se nas zbere za to in ono priložnost toliko in toliko. Potem pa gremo domov. Tam pa ne vemo, kaj naj naredimo. Niti ne vemo, kako naj otroka uvajamo npr. v molitev. Saj pri nas doma nismo v ničemer drugačni kot tisti, ki niso kristjani."

Vprašanje je resno. Župnija naredi za starše premalo v teh prehodnih časih. Tudi zaradi tega smo zdaj tukaj...

A. "Kaj starši še pričakujete od župnije za vašo osebno rast in zlasti za razvoj vaših otrok? Prosim vas, rekel sem od župnije, ne od župnika."

A. se prepusti poslušanju pogovora in naredi povzetek...

b. Kasnenje zakoncev in staršev

Drugi očitek gre zakoncem, posebej staršem. Medtem ko smo se tudi na Slovenskem spreminjali v potrošniko in zapravljivo družbo, v družbo, kjer "trgovci z novci" narekujejo miselnost, ozračje, odločanje (tudi ali pretežno, kakor kje!) po medijih, se na družinskem in verskem področju nekako nismo znašli.

- Pogovorimo se o povprečni podobi naših družin...

- Pogovorimo se o povprečnem večeru naših družin med šolskim letom in med počitnicami...

A. povzame kot primer kasnenja po družinah: neustvarjalnost (prepuščajo se toku...) in neorganiziranost za smiselno uporabo časa.

Kmečki način življenja teh vprašanj ni poznal...

Tradicija v novih razmerah ne zadošča več... Novega pa starši niso domislili. To se razbere, če na splošnem načinu življenja in na družinskih slavnih, pri katerih je vedno bolj pomembna materialna stran.

c. Starša imata v rokah več možnosti, kot si mislita

Kar zadeva način življenja, smo se nekaj že pogovarjali. Danes bi se osredotočili na eno samo vlogo krščanske družine. Ta vloga seveda ni edina. Življenje v družini je bogatejše in na njegove izzive ne odgovorimo samo s to nalogo, vendar je ta posebej problematična. Gre za vzporedje: kakor župnija ureja občestvena praznovanja, posebej praznična, tako krščanska družina ureja v svojem okviru družinska slavlja. Kakor ni žive župnije, če ni sposobna slaviti, tako ni žive družine, če ne zna slaviti svojih dogodkov, nedelj in praznikov.

Da strnem: med velikimi problemi naših družin je tudi slavljenje.

I. S KRSTOM SMO UVEDENI V VERSKO ŽIVLJENJE

Uvedenost v versko življenje pomeni, da smo dobili nov pogled na življenje, na sebe, druge, zlo, dobro, skratka uvedli smo se v nov odnos do Boga. Kristjani imamo srečo, da vidimo dogajanja z očmi vere. Krst nas vpeljuje v nov svet. Naš pogled na ljudi in dogajanja se spremeni, ker nam je podarjena luč, ki nam sveti v življenje.

Razsvetljenost je dar za vašega otroka. Bolj ko bo rasel, bolj bo živel v luči Njegove svetlobe.

Ta prehod k svetlobi je opisan med mnogimi drugimi primeri v Apd 9.

Zgodilo se je pribl. šest let po Jezusovem vstajenju.... Hananija reče Savlu: "Brat Savel! Gospod Jezus, ki se ti je prikazal na poti semkaj, me je poslal, da spregledaš in postaneš poln Svetega Duha."

Danes je naša družina v podobnem položaju. Ne ker je preganjala kristjane, ampak zato, ker so na njenih očeh duhovne mrežne... Hočete dokaz? Naše dobre družine ne znajo versko slaviti.

II. PRIZADEVANJE ZA LEPA DRUŽINSKA SLAVJA

Psiholog Erik Erikson je med svetovnimi avtoritetami s tega področja. Med drugimi trditvami je tudi tale, da je jutranje prebujanje otroka in prvi dnevni stik z materjo za otroka osnovno uvajanje v tisti del našega življenja, ki ga ne moremo živeti drugače kot na ravni nekih simbolov ali obredij, oz. slavij. Erikson pravi, da je to dojenčkovo slavljenje novega dneva temelj vseh drugih besednih in nebesednih komunikacij in s tem urejenga, čustveno bogatega in srečnega življenja.

Človek je obredno bitje

Določene sledi obredov odkrivamo tudi v živalskem svetu. seveda je bolj ustrezno, da označimo njihovo obredno vedenje kot nagonsko, ker ni ustvarjalno. Pač pa je samo človek pristno obredno bitje. S tem obenem povemo, da je simbolično bitje. Slavja so bila do našega časa sestavni del urejenga življenja in družbene ter družinske komunikacije.

Zdaj pa je družina v krizi tudi v tem pogledu.

Zgodilo se je namreč, da so začeli prazniki v današnjem svetu izginjati. Industrializacija, moderna organizacija mnogoterih dejavnosti in pomeščanjenje življenja so usmerili človeka v proizvodnjo, uživanje po nareku zabaviščne industrije in uspeha.

Obrednost sodobnih ljudi je postala silno revna.

Za medije pripravljajo sicer razni strokovnjaki različna spominska ali otvoritvena in sklepna slavlja, ki pa so tako daleč od naših možnosti in potreb, da nam niti na misel ne pride, da bi jih obnavljali v svojem osebnem ali družinskem življenju (gl. začetek ali sklep prireditvev na vseh področjih).

V bistvu nam sodobno življenje omogoča programirana slavlja, take in drugačne dopuste, vikende itn., v čemer je vse lepo načrtovano in kjer ni prostora za to, da bi ljudje pokazali v slavlju tudi svojo ustvarjalno moč. Nekaj pravil:

- Za slavlje si je treba vzeti ustrezen čas

Primerjajmo nekdanja slavlja v kmečkem okolju. Tam je bilo vse razporejeno čez vse leto. Človekova domišljija ni poznala meja. Delo se je zaustavilo. Ni bilo škoda časa za pripravo in izpeljavo slavlja.

- Za slavlje je potrebno primerno vzdušje

Sproščenost, veselje, neposrednost, ustrezna obleka, spominjanje dogodka, kadar gre za kakšno obletnico ali rojstni dan.

- Slavimo vedno v luči kratkega odlomka Svetega pisma in Gospodove molitve

Dejansko je branje Božje besede z Gospodovo molitvijo, ali primerno duhovno pesmijo in Gospodovo molitvijo višek slavlja. Slavje je možno samo v povezavi z Bogom. V tem je bistvena razlika med slavji kristjanov in slavji drugih... Vzemimo za primer rojstni dan.

.... Položimo pred cvetje krstni prtiček, prižgemo krstno svečo in se zahvalimo za dar življenja. To je višek slavlja, ne pa rezanje torte, ki morda danes tudi že sodi k jedilnemu obredju rojstnega dneva.

III. STARŠI IMAJO V SVOJIH "ROKAH" SCENARIJ ZA DRUŽINSKA SLAVJA

Da se bomo lažje razumeli, vzemimo za primer božič (ali veliko noč) v družini.¹⁸ Lahko pa se pogovarjamo o še drugih slavnih: o krstu pri nas doma na praznik krsta, obletnici poroke, godu, Miklavžu, adventu, postu, maju, velikem četrtku, velikem petku, veliki soboti, velikonočni nedelji, velikonočnem žegnu, žegnanju (šagri, opasilu, proščanju), svetem obhajilu, birmi, poroki, o pogrebih, prazniku Vseh svetih in še in še... Smo kaj pomembnejšega izpustili?

Potek oz. scenarij naj imajo starši trdno v svojih rokah, dokler so otroci prav majhni. Potem pa naj otroci obred soustvarjajo. Tako ga prilagajamo spreminjajočim se potrebam in zrelosti družinskih članov.

Napotimo se zdaj v samo srce slavljenja svetega večera.

Vsako slavje ima svoj "prej" in "kasneje".

"Prej", npr. nabiranje maha, pisanje voščilnic, sprejemanje in razstavljanje pošte, postavljanje jasic, peka potice, obiski itn.

"Kasneje" pa družinske igre po večerji, odhod k polnočnici, pozdravljanje in voščila z drugimi, maša, sveto obhajilo itn.

Če pa ostanemo pri središčnem obredu svetega večera "pri nas doma", bi rekli, da obsega tale obredna dejanja:

- Oče prižge sveče pri jasicah,
- mama položi Detece v jasli,
- vsa družina se postavi v krog in zapoje Sveta noč... Dobro je, če se držijo vsi za roke,
- oče prebere odlomek Svetega pisma o Gospodovem rojstvu,
- zmolijo Gospodovo molitev,
- voščijo si: "Blagoslovljen božič",
- obdarijo se s pristrčnimi in enostavnimi (praktičnimi) božičnimi darovi,
- sedejo k božični večerji...

18 Gl. *Kateheze za starše A*, Koper 1988, št. X. in XI.

A. sklene: "Smo začutili, o čem govorimo, kadar rečemo scenarij?... Vidite, v tem je slavje. To poveže človeka s človekom in z Bogom."

IV. UČIMO SE IZ SCENARIJA KRSTNEGA OBREDA

a. Sprejem

Krstitelj in krščansko občestvo sprejmeta starše, otroke in botre. Pri nas poteka ta del obreda takole...

b. Znamenje križa po odgovoru staršev in botrov na vprašanje kaj želijo

c. Poslušanje Božje besede in krstiteljeva kratka razlaga

č. Prošnje in litanije Vseh svetnikov

d. Blagoslov krstne vode

e. Odpoved hudemu duhu

f. Izpoved vere

g. Krst s krstiteljevimi besedami: "(Izreče otrokovo ime...) jaz te krstim v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha."

h. Maziljenje otrok na teme s sveto krizmo

i. Izročitev bele obleke ali krstnega prtička

j. Očetje prižgejo krstno svečo svojih otrok

k. Molitev Gospodove molitve in sklepni blagoslovi.

V. SLAVJE

Položimo predse na mizo (veroučno klop) krstni prtiček svojega otroka. V mislih položimo nanj otroka.

To bomo dejansko naredili doma, ko se bomo vrnili od krsta. Ko bomo takrat prišli domov, se bomo namreč najprej zahvalili za krst. Molili bomo vsi skupaj kakor zdaj tukaj Gospodovo molitev. Vidva bosta med botri, čisto skupaj in otrok pred vama.

Tako bomo slavili tudi zdaj tukaj...

6. ČAS PO OTROKOVEM KRSTU

Cilj: Staršem želimo "dopovedati", da se s krstom pravzaprav nič ne konča, marveč se šele začne. Krst je znamenje, da je otrok vključen v tisto potujoče občestvo, v katerem se vedno "dogaja" srečevanje med brati in z Bogom..

IKONA

Sveta družina v Nazaretu.

"Jezus pa je napredoval v modrosti in starosti in priljubljenosti pri Bogu in pri ljudeh" (Lk 2, 52).

UVOD

Večkrat slišimo starše: "Po krstu bo pri nas vse drugače!" Pa se nič ne spremeni. Obred ne spremeni ničesar. Ljudje pa zaradi krstnega ali drugega obrednega znamenja oz. zakramenta lahko spremenimo vse.

Nič se navidez ne spremeni, toda Bog v človeku, če mu človek pusti delovati, spremeni vse.

Res ni udobno verovati. Vero je treba živeti, toda ne zaradi udobja.

Takoj po krstu bo prišel čas preverjanja vaše in s tem tudi otrokove vere ter vaših, botrskih in otrokovih krstnih obljub. Zato je upravičeno vprašanje: "**Kaj nam ostane za čas po krstu? Saj res, kaj?**"

I. KRSTITELJEVO NAROČILO

Krstitelj pri krstu naroča staršem in botrom: "Ohranite luč, ki vam je zaupana, da bodo vaši otroci v Kristusovi luči varno hodili kot otroci luči..."

a. Prizadevanje staršev za vzgojo verskega čuta

Odgovorite na vprašanje. Recimo, da gre za varstvo. Za svojega otroka imate možnost izbire med dvema dobrima varuhinjama. Prva je strokovno bolj podkovaná, ima izdelane programe, otroke veliko nauči... toda med njo in otroki je kakor neka pregrada. Otroci nimajo sicer nič zoper njo, pa vendar...

Druga je manj strokovno podkovaná, velja med ljudmi za manj uspešno in samozavestno. Toda otroci se ji približajo tako zaupno in odprto, da doseže od njih vse, kar hoče.

"Ste se odločili? Za katero? Zakaj?"

Odločili ste se za tisto, ki ima, kako bi to povedali, **čut za otroke**.

Ko smo si to pojasnili, lahko preidemo k vabilu, naj si starša in botri prizadevajo po otrokovem krstu, da bo imel od začetka izkušnjo verskega čuta. Gre za čut, ki je neviden, neslišen, pa je vendar silno navzoč in delujoč.

Ali pa čaka, da ga sprostimo.

b. Verski čut sloni na čutu za človeka in naravo

Pri tem srečanju ne bomo opredeljevali in opisovali, kaj je verski čut. Opozorili bomo drug drugega, da otrok potrebuje po krstu okolje, v katerem kakor da tiplje ali vdihava verski čut.

Toda verski čut po Jezusovem nauku ne začne najprej pri Bogu, marveč pri sočloveku. Rekel je: Ljubi Boga in bližnjega kakor samega sebe. Mislim, da si je treba prizadevati takoj v rosnem otroštvu, da bo imel vaš otrok čut za človeka. Vzgjajala ga bosta toliko uspešneje, kolikor bolj se bosta vživela v otroka. Za starše, ki se znajo vživeti v otroka, je vzgoja enostavna. Drugje boste slišali o doslednosti pri vzgoji. Doslednost v vzgoji je resnična vrednota. V prvem letu otrokovega življenja naj bo doslednost nasmejana. Torej vedno doslednost, toda vedno tudi vedrost. Razpoloženje staršev na otroka deluje tako močno, da si tega niti ne znamo predstavljati. V prvem letu otrokovega življenja moramo paziti, da s trdoto ali brezbriznostjo do otroka ne pokvarimo vsega, kar je hotel narediti Bog. Sami veste, da noben otrok ni rad sam. Včasih se čuti zapuščenega in joče od strahu. Gotovo ni razvajanje, če ga tolažimo. Dojenček, ki se z njim ne ukvarjamo, zaostane v razvoju.

Zato ne štedite z ljubeznivimi smehljaji, pesmimi, govorjenjem in ljubkovanjem. Tako posnemate Boga.

Posebno bomo prizadevni za vzgojo:

- za strpnost med brati in sestrami ter vsemi ljudmi,
 - za usmiljenje do ljudi,
 - pripovedovali mu bomo veliko, veliko lepih pravljic,
 - peli mu bomo pesmi,
 - vodili ga bomo v naravo,
 - poslušal bo ptičje petje,
 - videl bo sončne vzhode in zahode,
 - rad bo imel živali,
 - rad bo imel rastline, posebej cvetje,
 - učilili ga bomo zahvaljevanja Bogu,
 - uvajali ga bomo v tišino,
 - redno ga bomo pokrižali,
 - učili ga bomo hvaležnosti,
 - navajali ga bomo, da bo prosil,
 - navajali ga bomo, da se ne bo silil s trdimi komolci v ospredje,
 - pomagali mu bomo, da bo imel občutek sreče, ko bo s kom nekaj delil.
- Vse to je utrjevanje verskega čuta.

II. OTROK POTREBUJE DINAMIČNE STARŠE

Kdaj se bo lahko vaš otrok pohvalil, da ima (je imel) dinamične starše? Pogovorimo se o nekaterih razpoznavnejših potezah dinamičnih staršev...

A. naj poskrbi, da se skupina najprej sama pogovori o pomembnejših lastnostih, ki so po njenem mnenju usmerjevalke dinamičnih staršev. Morda tako, da povabi skupino, naj postavi nasproti dinamičnim staršem nedinamične, statične, v duši preveč okostenele... V bistvu je dinamičnost staršev nekaka usmerjenost uma in dejavnosti v prostor, čas in še zlasti v prihodnost.

Ikona otroka, ki ima dinamične starše, je Jezus, ki se mu čudijo učitelji postave v templju.

Ko A. povzame opis dinamičnih staršev, bo poudaril:

a. Se ne ustrašijo nobenega verskega (in človeškega) vprašanja

Dokler je bilo vse okolje krščansko, ni bilo tako pomembno, kakšni so bili posamezni starši. Tudi kadar starši niso bili kaj prida dinamični, je okolje poskrbelo vsaj za bistveni del vzgoje. Tako je potekalo predajanje vrednot življenja iz roda v rod. Seveda moramo priznati, da se v prejšnjih časih življenje ni spreminjalo tako hitro kakor danes. Danes ima okolje še vedno veliko moč. Toda vse bolj gradimo na izkušnji otrokove družine.

Vrednote kot so poštenje, delavnost, verski čut in še druge nikakor niso več dedne, marveč so sad živega prizadevanje domače družine. Vrašcanje v verski čut je v tem pogledu silno pomembno. Kar zadeva dinamičnost staršev pa moramo biti jasni: Na duhovni poti ali na poti vere smo vsi samo navadni začetniki.

Dinamični starši odgovorijo najprej drug drugemu, kaj jim pomeni krst njihovega otrok, kdo je zanje Jezus Kristus, kako komunicirajo z Bogom.

Če so sebi odgovorili, kako je s to razsežnostjo življenja, jih ne bo presenetilo nobeno vprašanje njihovega otroka na duhovnem in verskem področju.

b. So vedri

Bolj je otrokovo življenje vedro in veselo, bolj bo živahen in zdrav. Otrok se od prvih začetkov rad udeleži družinskih zabav. Zadnjič smo govorili o organiziranih slavjih... zdaj se pogovarjamo o majhnih zabavah, ko se otrok na svoj način z mamo pogovarja, mrmra, golči, tleska, kriči na razne načine. Če mati natanko prisluhne, spozna, ali malček protestira iz dolgega časa ali pa ga resnično nekaj teži. Vsekakor se hoče mami in ostalim dobrikati.

Po treh mesecih je otrok ves iz sebe, če se dotikate njegovega noska, ušes, trebuščka, prstov na nogah ali rokah. Inteligentni otroci pa imajo radi že tudi pesmi, majhne rime, enakomerno zlogovanje. Potrebuje pa seveda tudi pravega miru... Saj ni prišel na svet, da bo naša igrača.

c. Očetova vloga je jasna

Oče se mora potruditi, da nastopi ob otroku pravočasno sam in skupaj z materjo. Potruditi se mora, da mu bo otrok naklonjen. Psihologi opozarjajo, kako ima dojenčkov odnos do očeta, ali bolje, očetov odnos do otroka silno globok vpliv celo

na kasnejše duhovno in versko življenje otroka. V primeru, da otrok ne zaupa v očeta, bo težko zaupal v Boga. Zaupanje pa je po definiciji bistvo verovanja. Zato je dobro, če otroka spremljata pri igrah in molitvi skupaj oba starša in da oče ne pušča mame same. Malček molitve seveda prav nič še ne razume.

č. Učljivost staršev

Pokazatelji učljivosti:

- Globinska nezadovoljnost s svojim sedanjim znanjem.
- Pripravljenost, da spreminjam ali dopolnjujem osebno obzorje duha.
- Ustrezna obveščenost o družbenih in svetovnih dogajanjih.
- Redne bralne navade.
- Odprtost za razna srečanja na ravni župnije, dekanije, škofije...
- Pripravljenost za vključevanje v različne skupine staršev, zakoncev.
- Pogovor o slišnem, videnem in prebranem.
- Kritična presoja o vseh informacijah, ki prihajajo v družino.

III. KRŠČANSKA VZGOJA

a. Jasna in topla govorica o Bogu

Govorjenje o Bogu¹⁹ se zdi mnogim staršem kot zapletena uganka. Za otroke pa je verski svet nekaj povsem domačega in naravnega. Ni otroka, ki ne bi iskal, spraševal na otroški način tudi o stvareh, ki zadevajo smisel življenja in sveta, iz česar spoznamo, da so otroci odprti za Boga. Otroci obkladajo svoje starše in druge okrog sebe z vprašanji, ki spravljajo odrasle ob živce.

Otroški "zakaj" je ključ sveta.

19 Gl. *Kdor veruje, se uči živeti. Pisma mladim staršem*, Družina, Ljubljana 1991.

Drugače otrokom vsega sveta to nenehno vpraševanje po zakaju ne bi bilo tako pri srcu. S svojimi "zakaji" otroci iščejo smiselne povezave med posameznimi pojavi in dogodki, ki jih begajo.

Samoumevno se jim zdi, da mora biti v vsem svetovnem dogajanju skrit neki red in smisel, ki da ga odrasli poznamo. Vprašanja naših otrok imajo različno globino. Nekatera so povsem preprosta in starši odgovarjamo nanja z lahkoto. Druga so zapletena. Npr.: "Kje sem bila, preden sem se rodila?" Ali naj rečeš, da je takrat sploh ni bilo, ali naj rečeš, da je bila še pri Bogu...?

"Kaj bi vi odgovorili?"....

"Ste uvideli razliko?"

Mnoga vprašanja otrok vrtajo tako globoko, da jim ne zadoščajo tehnična pojasnila. Zato jim odgovarjamo tako, da bodo zapletenejši odgovori temeljili na globinski zavarovanosti, ki daje bivanju smisel.

Ko so otroci večji, naj starši povedo, da marsičesa niti sami ne vedo.

b. Samoumevnost krščanske vere

Ker vrtajo otroci z vprašanji, s katerimi hočejo dognati, kaj drži skupaj naš svet, postane krščanska vera samoumevno in nevsiljivo predmet resnega pogovora. Seveda, če si za to opravilo starši vzamejo čas. Cilj takih pogovorov je:

- da bi znal naš otrok zaupati ljubemu Bogu,
- da bo znal postajati ljubeč človek,
- da bo znal govoriti o Bogu resno in ne otročje,
- da bomo starši in otroci znali načrtovali najprej skupno, potem pa samostojno, vedno, za vse življenje, vsako naslednje obdobje.

c. Zavest, da smo verniki manjšina v sodobnem okolju, oz. v javnosti

- Zakaj smo postali dejavni kristjani manjšina v sodobnem svetu?
- Zavedati se moramo napetosti med ti. svetom in vero ter pomagati po svojih najboljših močeh, da bodo tudi naši otroci v sebi utrdili držo kritične razdalje do sveta.
- Prednost "biti manjšina".

IV. IZ PISMA DIOGNETU

Iz prvič časov krščanstva pojasnjuje kristjanov položaj v svetu znamenito Pismo Diognetu. Predstavljajte si tiste začetne čase, v katerih sta bila tako oblast kakor javno mnenje kristjanom nenaklonjena do take mere, da so jih preganjali, zapirali in morili. Prebrali bomo nekatere poudarke iz kratkega odlomka, da zaznamo napetost med svetom in vero; med kristjanom in njegovim okoljem.

"Kristjanov ne ločijo od drugih ljudi ne dežela ne govorica ne običaji. Nikjer ne prebivajo v lastnih mestih, ne govorijo posebnega narečja in ne živijo izrednega življenja. Prilagajajo se krajevnim običajem glede obleke, hrane in drugega življenja, živijo pa vzorno in čudovito, da vse preseneča. Ženijo se kakor vsi drugi in rodijo otroke, vendar otrok ne izpostavljajo. Mudijo se na zemlji, a njih domovina je v nebesih. Pokorni so zakonitim postavam, a s svojim življenjem prekašajo postave. Ljubijo vse, a vsi jih preganjajo. Ne poznajo jih in jih vendar obsojajo. Ubogi so in bogaté mnoge; vsega jim manjka in imajo vsega v izobilju. Jemljejo jim čast, a oni v nečasti žanjejo slavo. Sramotijo jih, a oni blagoslavljujejo; ponižujejo jih, oni pa izkazujejo čast. Delajo dobro, a kaznujejo jih kakor hudodelce; celo smrtne kazni se veselijo, kot da vstajajo v novo življenje. Kristjani prebivajo na svetu, pa niso od sveta. Kristjani ljubijo svoje sovražnike..."

V. MOLITEV

Najbolje je, da gremo v cerkev.

Tam lahko A. opozori še na to in ono iz splošnega vedenja v cerkvi, obreda, prejema svetega obhajila, fotografiranja itn.

Vse naj bo zbrano in pogovor naj poteka čimbolj potihlo.

Skupno zmolimo Gospodovo molitev.

Nakar recimo: "Blagoslovi nas in naše dužine vsemogočni Bog Oče in Sin in Sveti Duh. Amen." Pokrižamo se in pozdravimo.